Space for Available for Advertising

WWW.PREETNEWS.COM
WWW.PREETNAMA.COM

preetnamausa@gmail.com

ਨਿਊਯਾਰਕ

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ

ਖਰਾ ਸੱਚ

Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 382 27 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 03 ਦਸੰਬਰ, 2026 ਵੈਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com, www.preetnews.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜੀਤ ਡੋਵਾਲ ਅਤੇ ਸਾਮੰਤ ਗੋਇਲ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ‘‘ਮਨਘੜਤ ਅਤੇ ਮੰਦਭਾਵਨਾਪੂਰਨ’’ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਰੱਦ

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ (NSA) ਅਜੀਤ ਡੋਵਾਲ ਅਤੇ 'ਰਿਸਰਚ ਐਂਡ ਐਨਾਲਿਸਿਸ ਵਿੰਗ' (RAW) ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਸਾਮੰਤ ਗੋਇਲ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੰਨੂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਤਿਵਾਦੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। 13 ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡੋਵਾਲ ਲਈ ਪਟਿਆਲਾ ਹਾਊਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਗੋਇਲ ਲਈ ਦਵਾਰਕਾ ਤੇ ਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਆਂਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭੇਜੇ।ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ (NSA) ਅਜੀਤ ਡੋਵਾਲ ਅਤੇ 'ਰਿਸਰਚ ਐਂਡ ਐਨਾਲਿਸਿਸ ਵਿੰਗ' (RAW) ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਸਾਮੰਤ ਗੋਇਲ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਨੂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਤਿਵਾਦੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। 13 ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡੋਵਾਲ ਲਈ ਪਟਿਆਲਾ ਹਾਊਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਗੋਇਲ ਲਈ ਦਵਾਰਕਾ ਤੇ ਤੀਸ

ਹਜ਼ਾਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਆਂਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭੇਜੇ। ਹੇਗ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ (CPC) ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਫੈਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਡੋਵਾਲ ਅਤੇ ਗੋਇਲ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਭੇਜ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੰਮਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੰਮਨਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੇਗ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ 'ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ' (SFJ) ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸਥਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪੰਨੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਦੀ ਕਥਿਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਡੋਵਾਲ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ 'ਰਾਅ' (RAW) ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਕੂਟਨੀਤਕ ਨੋਟ ਰਾਹੀਂ ਡੋਵਾਲ ਅਤੇ ਗੋਇਲ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ÷ਮਨਘੜਤ ਅਤੇ ਮੰਦਭਾਵਨਾਪੂਰਨ÷ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਰਣਧੀਰ ਜੈਸਵਾਲ ਨੇ 10 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, ÷ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਨਘੜਤ ਅਤੇ ਮੰਦਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਨਾਲ ਹੀ, ਅਸੀਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੇਂਦਰੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲਾ ਹੈ, ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਸੁਪਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ 'ਰਾਅ' ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਕਾਸ ਯਾਦਵ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲ ਰਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਧਾਰਿਤ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਧਾਰਿਤ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡਾਂ (employment-based green cards) ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਥੈਰੇਪਿਸਟ ਅਤੇ ਨਰਸਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉੱਚ-ਹੁਨਰਮੰਦ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇ।

ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਲੈਕਟਰਾਨਿਕ ਰਿਵਿਊ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ (PERM) ਇਮੀਗ੍ਰੇਂਟ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਹਿਤ ਲੇਬਰ ਮਾਰਕੀਟ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ 20 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵੱਡੀ ਸੋਧ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਤਹਿਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ (employers) 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ (tailoring) 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰਵਾਇਤੀ ਪ੍ਰਿੰਟ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ, ਜੌਬ ਪੋਰਟਲਾਂ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕੈਂਪਸ ਭਰਤੀ ਰਾਹੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ 30 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 90 ਕੈਲੰਡਰ ਦਿਨ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੋਗ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਅਸਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਕਿਰਤ ਸਕੱਤਰ ਕੀਥ ਸੋਂਡਰਲਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਿਯਮ ਤਬਦੀਲੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉੱਚ-ਹੁਨਰਮੰਦ, ਉੱਚ-ਤਨਖ਼ਾਹ ਵਾਲੇ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਮੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ।÷ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਉਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਛੋਟ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਕਿੱਤਿਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੇਬਰ ਮਾਰਕੀਟ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਢਾਂਚੇ ਤਹਿਤ, ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਥੈਰੇਪਿਸਟ, ਨਰਸਾਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਜਾਂ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਅਮਰੀਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਾਂਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (laid off); ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੇਬਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਂਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਯੋਗ ਛਾਂਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਜਾਂ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਸਥਾਈ ਲੇਬਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਛਾਂਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। PERM ਲੇਬਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਮਰੀਕੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੈ।

ਕੀ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਹਿਤ, ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਲੇਬਰ ਮਾਰਕੀਟ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥ, ਇੱਛੁਕ, ਯੋਗ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਮੇ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮ ਹੁਣ ਸਮਕਾਲੀ ਭਰਤੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

ਐਨਵੀਡੀਆ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੀ.ਈ.ਓ. ਹੁਆਂਗ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਸੀ ਸਬੰਧ

ਸਾਨ ਫ਼ਾਂਸਿਸਕੋ : ਅਮਰੀਕੀ ਚਿੱਪ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕੰਪਨੀ ਐਨਵੀਡੀਆ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਗਏ ਸਾਬਕਾ ਸੀ.ਈ.ਓ. ਜੈਨਸਨ ਹੁਆਂਗ ਦਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਵੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਰਾਇਟਰਜ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਖ਼ੁਲਾਸੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁਆਂਗ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਆਹੇਤਰ ਸਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਦੋ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਐਲਿਸ ਹੁਆਂਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੀਨੀ ਜਾਸੂਸ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮਹਿਲਾ ਕਿੰਬਰਲੀ ਪੋਵੇਲ ਹੈ, ਜੋ ਐਨਵੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਹੈੱਲਥ ਕੇਅਰ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਉੱਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਇਟਰਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਨਵੀਂ (ਦੂਜੀ) ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਫ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ।

ਇਸ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਐਨਵੀਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿੰਬਰਲੀ ਪੋਵੇਲ, ਜੈਨਸਨ ਹੁਆਂਗ ਅਤੇ ਐਨਵੀਡੀਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧ ਵਲੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਲਈ ਭੇਜੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਆਂਗ ਨੇ ਐਲਿਸ ਹੁਆਂਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 8 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਫ਼ੇਅਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੇ 9 ਵਿਅਕਤੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ! ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼

ਔਟਵਾ, 16 ਨਵੰਬਰ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਮੂਲ ਦੇ 9 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਨੀਪੈਗ ਪੁਲਿਸ ਸਰਵਿਸ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਯੂਨਿਟ' ਨੇ ਦਸੰਬਰ 2025 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, 'ਇਹ ਜਾਂਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ ਜੋ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਿੱਚ ਕੋਕੀਨ, ਮੈਥਾਮਫ਼ੇਟਾਮਾਈਨ, ਕੇਟਾਮਾਈਨ ਅਤੇ ਦਵਾਈ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਓਪੀਔਡਜ਼ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।' ਜਾਂਚਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਸ ਓਨਟਾਰੀਓ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਅਤੇ ਅਲਬਰਟਾ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

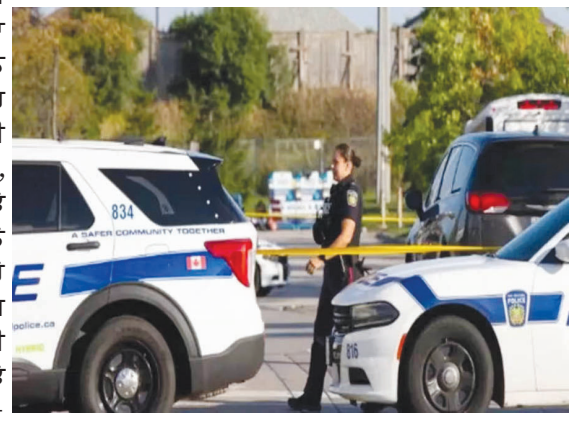

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਨੀਪੈਗ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰੀ ਵਾਹਨ, ਕੋਰੀਅਰ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੇਪਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਸ਼ੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅੱਗੇ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਰੁਛ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਬਾਰਡਰ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਏਜੰਸੀ, ਓਨਟਾਰੀਓ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਪੁਲਿਸ, ਪੀਲ ਰੀਜਨਲ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਰੌਇਲ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮਾਊਂਟਿਡ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। 26 ਅਗਸਤ 2026 ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਐੱਸ.ਏ. ਦੇ ਜਾਂਚਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਓ.ਪੀ. ਪੀ., ਪੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਅਤੇ ਆਰ.ਸੀ.ਐੱਮ.ਪੀ. ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਿਨੀਪੈਗ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਟੋਰੰਟੋ ਏਰੀਆ ਵਿੱਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵਾਰੰਟਾਂ ਤਹਿਤ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲੱਗਭਗ 29 ਕਿਲੋ ਮੈਥਾਮਫ਼ੇਟਾਮਾਈਨ, 12 ਕਿਲੋ ਕੋਕੀਨ, 3 ਕਿਲੋ ਕੇਟਾਮਾਈਨ, ਓਪੀਔਡਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀਆਂ 25,000 ਗੋਲੀਆਂ, 126,000 ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਨਕਦੀ, 6 ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ-ਬਾਰੂਦ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤਰੁਣਦੇਵ ਸਿੰਘ (32), ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (57), ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (47), ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੱਤਾ (37), ਕਰਨਵੀਰ ਸਿੰਘ (24), ਮਗਨਪ੍ਰੀਤ ਬੋਪਾਰਾਏ (25), ਤਰਨਵੀਰ ਸੰਧੂ (37), ਕਰਨ ਜੋਸ਼ੀ (34) ਅਤੇ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਗੂ (43) ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਤਰਨਵੀਰ ਸੰਧੂ, ਕਰਨ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਗੂ ਨੂੰ ਓਨਟਾਰੀਓ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਨੀਪੈਗ ਤੋਂ ਫ਼ੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬ੍ਰਿਟੇਨ 'ਚ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਨੈੱਟਵਰਕ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ !, ਪੀ.ਐੱਮ. ਬਰਨਹੈਮ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਪਲਾਨ

ਲੰਡਨ, : ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਐਂਡੀ ਬਰਨਹੈਮ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐੱਨ.ਆਈ.ਏ. ਨੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਲੋੜੀਂਦੇ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ 7 ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਫ਼ੰਡਿੰਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਠੱਡਾ, ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਨੂਰ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਤਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ ਅਤੇ ਦੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਫ਼ਰੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਨੈੱਟਵਰਕ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਸਨ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੀਹਲ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਸ਼ਿਪ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥੱਕਾਂ ਦੇ ਤਾਰ ਕਿੱਥੇ-

ਕਿੱਥੇ

ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਫ਼ੈਡਰੇਸ਼ਨ, ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਟਾਈਗਰ ਫ਼ੋਰਸ, ਅਤੇ ਸਿੱਖਸ ਫ਼ੌਰ ਜਸਟਿਸ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਸਥਿਤ ਸਿੱਖਸ ਫ਼ੌਰ ਜਸਟਿਸ ਬ੍ਰਿਟੇਨ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਮਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਇਸ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੇ ਤਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇੰਝ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਫ਼ੰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ 2025 ਦੀ ਮਨੀ ਲੌਂਡਰਿੰਗ ਅਤੇ ਖਾੜਕੂ ਫ਼ੰਡਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫ਼ੰਡਿੰਗ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਐੱਨ.ਆਈ.ਏ. ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਫ਼ੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਭਗੌੜੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਏਨਕ੍ਰਿਪਟਡ ਮੈਸੇਜਿੰਗ ਐਪਸ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਸੰਚਾਰ, ਫ਼ੰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਥਾਨਕ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਅਤੇ ਹੈਂਡਲਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਖੱਡ 'ਚ ਕਾਰ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਤਿੰਨ ਦੀ ਮੌਤ; ਦੋ ਜ਼ਖ਼ਮੀ

ਸ਼ਿਮਲਾ : ਸ਼ਿਮਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਰਾਮਪੁਰ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰ ਦੇ ਡੂੰਘੀ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਦੋ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਸੋਮਵਾਰ ਤੜਕੇ ਕਰੀਬ 3 ਵਜੇ ਗੌਰਾ-ਮਸ਼ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਰੋਡ 'ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵਾਪਰਿਆ ਜਦੋਂ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਕੰਟਰੋਲ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਗੱਡੀ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਕੇ ਡੂੰਘੀ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਜਾ ਡਿੱਗੀ ਅਤੇ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਰਾਮਪੁਰ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਟੀਮ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਮਪੁਰ ਦੇ ਖਨੇਰੀ ਸਥਿਤ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਵਿਸ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਖੇ ਰਖਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਗੌਰਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਬਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

ਯੂਕ੍ਰੇਨ ਜੰਗ 'ਚ ਰੂਸ ਦੇ 4.50 ਲੱਖ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਖ਼ੁਲਾਸਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਟਾ ਲੀਕ !

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਯੂਕ੍ਰੇਨ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਜੰਗ 'ਚ ਰੂਸ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਰੂਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਾ ਏਜੰਸੀ 'ਰੋਸਸਟੈਟ' ਦੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੀਕ ਹੋਏ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਅਗਸਤ 2026 ਤਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 4.50 ਲੱਖ ਰੂਸੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਫ਼ੌਜੀ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਵਿੱਚ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਰੂਸ ਵੱਲੋਂ ਜੰਗ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ, ਤਾਜਿਕਿਸਤਾਨ, ਨੇਪਾਲ, ਕੋਲੰਬੀਆ ਅਤੇ ਨਾਈਜੀਰੀਆ ਸਮੇਤ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਜੰਗ 'ਚ ਜਾਨ ਗੁਆਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ 'ਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਤਕਰੀਬਨ 5.50 ਲੱਖ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੂਸ ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਦੋ ਹੈਕਿੰਗ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਲੀਕ ਕੀਤਾ ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਟਾ

ਬੇਲਾਰੂਸ ਦੇ 'ਸਾਈਬਰ ਪਾਰਟੀਜ਼ਨਜ਼' ਅਤੇ ਯੂਕ੍ਰੇਨ ਦੇ 'ਸਾਈਲੈਂਟ ਕ੍ਰੋ' ਨਾਂ ਦੇ ਹੈਕਿੰਗ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ 1 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਰੋਸਸਟੈਟ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ 'ਚ ਸੰਨ੍ਹ ਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਈ ਮੀਡੀਆ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਰੋਸਸਟੈਟ ਨੇ 29 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ 1 ਨਵੰਬਰ ਦਰਮਿਆਨ ਸਾਈਬਰ ਹਮਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਡਾਟਾਬੇਸ 'ਚੋਂ ਸੁਰੱਖ਼ਿਅਤ ਅੰਕੜੇ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੀਡੀਆ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਰੂਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਲੀਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਡਾਟੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਅਵਦਿਵਕਾ ਅਤੇ ਬਖਮੁਤ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੂਸੀ ਫ਼ੌਜੀ ਮਾਰੇ ਗਏ

ਲੀਕ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 4.10 ਲੱਖ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 42 ਹਜ਼ਾਰ ਅਜਿਹੇ ਫ਼ੌਜੀ ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਜ ਹੋਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। 'ਫ਼ਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੇ ਅਗਲੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਹੋਈਆਂ ਹੋਰ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਫ਼ੌਜੀ ਮੌਤਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਵਦਿਵਕਾ ਅਤੇ ਪੋਕਰੋਵਸਕ ਖੇਤਰ 'ਚ ਤਕਰੀਬਨ 1.20 ਲੱਖ ਅਤੇ ਬਖਮੁਤ ਵਿੱਚ 48 ਹਜ਼ਾਰ ਰੂਸੀ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਜੰਗ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰ

ਮਾਰੇ ਗਏ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ ਜੰਗ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦੇ 34 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2025 ਵਿੱਚ 40 ਸਾਲ ਹੋ ਗਈ। 35 ਤੋਂ 44 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 1.58 ਲੱਖ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਰੂਸ ਦੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਵੀ ਭਾਰੀ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਬੁਰਯਾਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਜ਼ਾਬਾਇਕਾਲਸਕੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਕਰੀਬ 12,300 ਮੌਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਦਕਿ ਬਸ਼ਕੋਰਤੋਸਤਾਨ 'ਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 15,800 ਰਹੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਜੰਗ ਦਾ ਬੋਝ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਦੇ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਫ਼ੌਜੀ

ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ 4,141 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵੀ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ ਦੇ 807 ਅਤੇ ਤਾਜਿਕਿਸਤਾਨ ਦੇ 598 ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਨੇਪਾਲ ਦੇ 44 ਅਤੇ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ 98 ਨਾਗਰਿਕ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਕੋਲੰਬੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਵਲ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਰੂਸ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫ਼ੌਜ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕੀਨੀਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਰਤੀ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਕ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਬੋਨਸ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤਾ।

ਰੂਸ ਲਈ ਵੱਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀ ਕਮੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸਥਿਤ 'ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਫ਼ੌਰ ਦਿ ਸਟੱਡੀ ਔਫ਼ ਵਾਰ' ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਸਲ ਰੂਸੀ ਫ਼ੌਜੀ ਨੁਕਸਾਨ ਲੀਕ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੁਲਾਈ ਤਕ ਰੂਸੀ ਫ਼ੌਜ ਵਿੱਚ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਸੀ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਰੂਸ ਦੀ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਸੀਮਤ, ਪਰ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸੰਕਟ: ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਵੱਧਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ

ਢਾਕਾ : ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਮੱਰ੍ਹਾ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨਾ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਨਿਰਮਾਣ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਮੱਧ-ਵਰਗੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧਦੀਆਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਮਕਾਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏ, ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਕਾਰਨ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਅਸੁਰੱਖ਼ਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਅਕਤੂਬਰ 2026 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2026 ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ਼ਰੀਬੀ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੱਗਭਗ 21 ਲੱਖ ਹੋਰ ਲੋਕ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ 2022 ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦਰ ਘੱਟ ਕੇ 18.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਲੱਗਭਗ 6.2 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਝਟਕੇ ਕਾਰਨ ਗ਼ਰੀਬੀ ਵਿੱਚ ਧੱਕੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਹੇਠ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਧਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਤੰਬਰ 2026 ਵਿੱਚ ਆਮ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ 8.34 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਭੋਜਨ ਮਹਿੰਗਾਈ 9.30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਬਿਊਰੋ ਔਫ਼ ਸਟੈਟਿਸਟਿਕਸ ਦੇ 2025 ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ 47.42 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ 33,513 ਟਕਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਖਰਚਾ 35,311 ਟਕਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੁਰਾਕੀ ਅਸੁਰੱਖ਼ਿਆ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ; 2023-2025 ਦੌਰਾਨ ਲੱਗਭਗ 4.54 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੁਰਾਕੀ ਅਸੁਰੱਖ਼ਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 2025 ਵਿੱਚ 6.78 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਖੁਰਾਕ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਹੌਲੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2026 ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਘੱਟ ਕੇ 3.4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਰੁਕ ਗਈ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਕੋਲ ਪੇਡ ਛੁੱਟੀਆਂ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੁੱਝ ਦਿਨ ਕੰਮ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰੋਟੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੜ੍ਹ, ਚੱਕਰਵਾਤ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਕੇ ਗ਼ਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫ਼ਸਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖ਼ਿਆ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗ਼ਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੱਕ ਸਿੱਧੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ, ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਮੱਧਮ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਖੁਰਾਕੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਸਲ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜੀਵਨ, ਪੋਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਇਟਲੀ ਨੇ ਮੇਟਾ ਨੂੰ ਠੋਕਿਆ 887 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ !

ਰੋਮ : ਇਟਲੀ ਦੀ ਡਾਟਾ ਸੁਰੱਖ਼ਿਆ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਮੇਟਾ ਪਲੇਟਫ਼ਾਰਮਸ 'ਤੇ 805 ਮਿਲੀਅਨ ਯੂਰੋ (ਲੱਗਭਗ 887 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ) ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਏਜੰਸੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਐਂਡਰਾਇਡ ਯੂਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ੋਟੋਆਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਟਾ ਨੇ ਫ਼ੇਸਬੁੱਕ ਐਪ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫ਼ੀਚਰ ਰਾਹੀਂ ਯੂਜ਼ਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਗੈਲਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੋਸਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਸੁਝਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ੋਟੋਆਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਮੇਟਾ ਨੂੰ ਇਸ ਫ਼ੀਚਰ ਨੂੰ ਡਿਫ਼ਾਲਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਯੂਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਲਈ 60 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੇਟਾ ਵਲੋਂ ਤੁਰੰਤ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 2025 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਹ ਜਾਂਚ ਆਰਟੀਫ਼ੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਏ. ਆਈ.) ਮਾਡਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੇਟਾ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਏਜੰਸੀ ਨੇ 2026 ਵਿੱਚ ਲੌਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਫ਼ੀਚਰ ਦੀ ਅਲੱਗ ਤੌਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਗੈਲਰੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਕਲਾਊਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

27 NOV TO 03 DEC., 2026

ਚੀਨ ਦੇ 'ਏਆਈ ਵੰਡਰਲੈਂਡ' ਪਹੁੰਚੇ ਟਰੰਪ-ਪੁਤਿਨ ਸਣੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂ, ਜਾਣੋ ਕਿਉਂ ਖ਼ਾਸ ਹੈ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ

14 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕਮਰਾ

ਚਮਕਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਸਤੇ ਹੌਟਪੌਟ ਅਤੇ ਸੀਅ ਫੂਡ ਪਰੋਸਣ ਵਾਲੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀਆਂ ਮੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਲੇ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਮਹਿੰਗੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵੀ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਮਾਲਕ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ 70 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਖ਼ਰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਲੋਕ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 58 ਸਾਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਹ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਿਚੁਆਨ ਤੋਂ ਸ਼ੇਨਜ਼ੇਨ ਆਏ ਸਨ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੱਖਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜੋ ਚੀਨ ਦੇ ਗ਼ਰੀਬ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਾਉਣ ਆਏ ਸਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਇੱਥੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਦੂਜੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਆਏ ਸਨ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 14 ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਮਾਰੀ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਮੋੜ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਚੀਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਉਤਪਾਦਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੂ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ÷ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਘੱਟ ਗਈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ÷ਮੈਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਹਾਂਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੋਗੇ, ਤੁਹਾਡੀ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਤਨਖ਼ਾਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਜੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਹੌਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਧੇਗੀ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ੇਨਜ਼ੇਨ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 'ਮਿਹਨਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਦਲੋ' ਵਾਲਾ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਏਆਈ ਨਾਲ ਬਦਲਦੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੁਰਾਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੰਨਾ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

27 ਸਾਲਾ ਹੁਆਂਗ ਸ਼ਿਹੁਆ ਸ਼ੇਨਜ਼ੇਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਿਊਮਨਾਇਡ ਰੋਬੋਟ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੇ ਉਸ ਹਾਈਟੈੱਕ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ, ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਡਰੋਨ ਤੁਹਾਡੇ ਤੱਕ ਖਾਣਾ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੀਆਂ ਟੈਕਸੀਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦਿਆਂ ਸਕੂਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੰਗੀਤ ਵਜਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰੋਬੋਟ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੌਫ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਕੌਫ਼ੀ ਕਿੱਥੋਂ ਆਈ ਹੈ।

ਹੁਆਂਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ÷ਅਸੀਂ ਸ਼ੇਨਜ਼ੇਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਮਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਹਿਊਮਨਾਇਡ ਰੋਬੋਟ ਕੌਫ਼ੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਤਰੰਜ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ÷ਪੂਰੇ ਚੀਨ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਇੱਥੇ ਆਏ ਹਨ। ਚੀਨੀ ਲੋਕ ਸ਼ੇਨਜ਼ੇਨ ਨੂੰ 'ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਾਂ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਢੁੱਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਬੇਜ ਪੈਚ ਗੁੱਡੀਆਂ, ਫਿਰ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈਫੋਨ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨ, ਡਰੋਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਰੋਬੋਟ।

ਇਹ ਰੋਬੋਟ ਚੀਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚਮਤਕਾਰਾਂ' ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਚੀਨ ਲਈ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਆਰਥਿਕ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਖਿੱਚ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ, ਰੂਸ ਦੇ ਆਗੂ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਚਮਕ-ਦਮਕ ਵਾਲੇ ਭੱਟੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਣਗੇ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ, ਉੱਚੀਆਂ-ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਸ਼ਾਜਿੰਗ ਅਤੇ ਸੋਂਗਗਾਂਗ। ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਲੈਕਟ ?ਰੋਨਿਕਸ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।

ਆਰਜ਼ੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਮਜ਼ਦੂਰ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ÷ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਔਖੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।÷ ਚੀਨ ਅੱਜ ਵੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬੇਹੱਦ ਮਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੇਨਜ਼ੇਨ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸੰਕਟ ਅਜੇ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਵੀ ਟੈਕਸੀ ਡਰਾਈਵਰ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੁਣ ਅਸਲ ਕੀਮਤ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਮੰਦੀ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਘੱਟ ਖ਼ਰਚ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਘੱਟ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਹੁਣ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਰਾਮਦ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਉਤਪਾਦਨ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਸਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਰਜ਼ੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਨੌਕਰੀਆਂ ਗਿਗ ਇਕੋਨੋਮੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਘੱਟ ਤਨਖ਼ਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਨਾ ਦੱਸਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਇੱਕ 40 ਸਾਲਾ ਡਿਲੀਵਰੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ÷ਸ਼ੇਨਜ਼ੇਨ ਕੋਈ ਜਾਦੂਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ੇਨਜ਼ੇਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪਾਸੇ ਸੋਨਾ ਖਿੱਲਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਹਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।÷ ਬੀਬੀਸੀ ਨੇ ਸ਼ੇਨਜ਼ੇਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਿਨ ਬਿਤਾ ਕੇ ਚੀਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਏਆਈ ਦੀਆਂ ਚਮਕਦਾਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਥਾਂ ਹੋਵੇਗੀ ਵੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਡੈਕਸਫੋਰਸ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧਵਾਰ ਦਾ ਦਿਨ ਸੈਂਡਵਿਚ ਅਤੇ ਬਬਲ ਟੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲਿਫਟ ਨੌਜਵਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਮੁਫ਼ਤ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ ?ਰੇਟ ਅਤੇ ਖੰਡ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਖਾਣਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਊਰਜਾ ਮਿਲ ਸਕੇ।ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਆਕਾਰ ਦੇ ਪੀਲੇ ਰੋਬੋਟ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਹਰ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੁਆਂਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਬੋਟ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਲੈ ਕੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੌਫ਼ੀ ਪਰੋਸਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਖਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਰੋਬੋਟਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਸਿੱਖਣ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਹਿਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਝਟਕੇ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੜਖੜਾਉਂਦਿਆਂ ਚੱਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੀਨ ਉੱਨਤ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਹੁਆਂਗ ਦੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਉਹੀ ਹਨ, ਜੋ ਸ਼ੀ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁਣਗੇ। ਸ਼ੇਨਜ਼ੇਨ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਥਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਆਂਗ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਚੀਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਬਦਬੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਆਂਗ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏਆਈ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੁਖਾਲਾ ਅਤੇ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬਣਾਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ, ਇੱਕ ਆਲਮੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਰੋਬੋਟ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀਆਂ ਉੱਭਰ ਰਹੀਆਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ। ਇੱਥੇ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਮਾਹੌਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੂਜੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰੋਬੋਟ ਕਿਤੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਹੁਆਂਗ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਵੇਰੇ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੌਫ਼ੀ ਪੀਂਦੇ ਹੋਏ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੌਫ਼ੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸ਼ਾਇਦ 30 ਯੁਆਨ (ਕਰੀਬ 422 ਰੁਪਏ) ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਸਕੂਟਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲੰਘਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਫੈਕਟਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਸ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨਦਾਰ 3 ਯੁਆਨ (ਕਰੀਬ 42 ਰੁਪਏ) ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਤਿੱਖੇ ਮਸਾਲੇਦਾਰ ਨੂਡਲਜ਼ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਲੇਟ ਵੇਚਦੇ ਹਨ।

ਲਿਫਟ ਲਈ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਉਡੀਕ

ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਬਾਹਰ 50 ਸਾਲਾ ਲੂ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪੈੱਨ ਹੈ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਹ ਇੱਕ ਡਿਲੀਵਰੀ ਡਰਾਈਵਰ ਤੋਂ ਬੈਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹਿਕਰਮੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਅਹਿਮ ਨੰਬਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਚੀਨੀ ਔਰਤ ਲਈ ਹਨ, ਜੋ ਲਿਫਟ ਰਾਹੀਂ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲੈ ਕੇ ਉੱਪਰ ਕਿਸੇ ਡੈਸਕ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਔਸਈਜੀ ਪਲਾਜ਼ਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਹੈ। ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ 70 ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੂ ਵੀ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ÷ਮੈਂ ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਰਕਟ ਬੋਰਡ ਵੇਚਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵੀ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੇਨਜ਼ੇਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਅਕਸਰ ਚੀਨ ਦੀ ਸਿਲੀਕਾਨ ਵੈਲੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਨਵੀਂ ਪੂੰਜੀ ਆਉਣ ਨਾਲ ਕਿਰਾਏ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

27 NOV TO 03 DEC., 2026

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਮਨੀਲਾ ਦੇ 100 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਟੇਕਿਆ ਮੱਥਾ

ਬਹੁਤ ਸੁਭਾਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ: ਮੋਦੀ

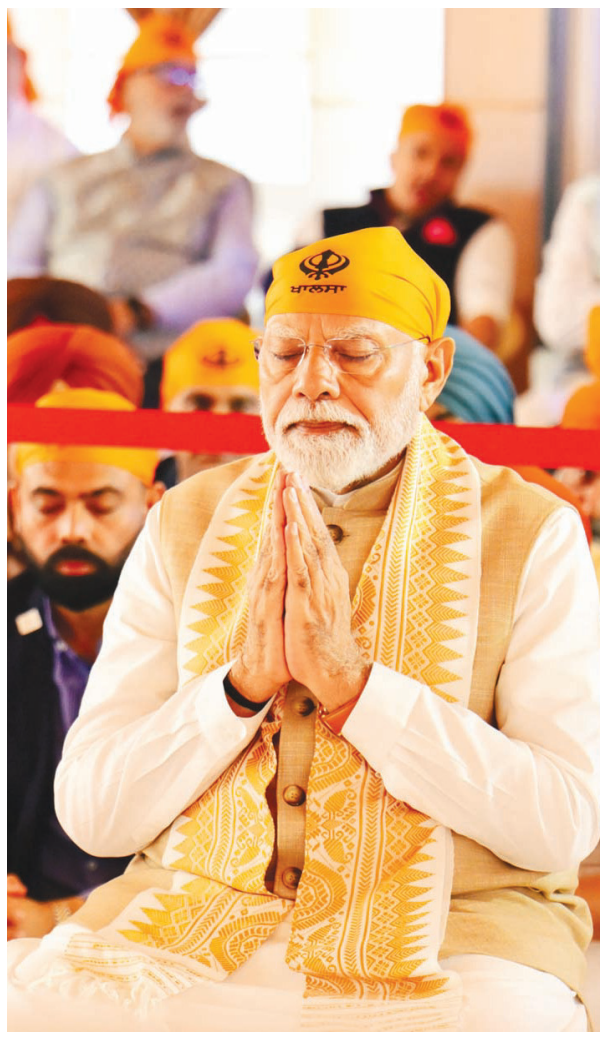

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਅੱਜ ਮਨੀਲਾ ਸਥਿਤ 100 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਬੰਧੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। 23ਵੇਂ ਆਸੀਆਨ-ਭਾਰਤ ਸੰਮੇਲਨ ਅਤੇ 21ਵੇਂ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼ ਪਹੁੰਚੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਫੇਰੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਮਨੀਲਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸੁਭਾਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ 'ਵਿਕਾਸ ਭੀ ਵਿਰਾਸਤ ਭੀ' ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੌਰਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਅਕਸਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਫੇਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਅਹਿਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੌਰਾ ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਦਕਾ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਕੇਂਦਰ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਸੀਆਨ ਸਮੂਹ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੰਬੋਧਨ

ਸਾਡਾ ਭਵਿੱਖ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੈ :ਮੋਦੀ

ਮਨੀਲਾ : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ 11 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਸੀਆਨ ਸਮੂਹ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਆਸੀਆਨ ਇਕੱਠੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਅਤੇ 'ਸਾਡਾ ਸਾਂਝਾ ਭਵਿੱਖ 'ਮੁਕਾਬਲੇ' ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ 'ਸਹਿਯੋਗ' ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।' ਭਾਰਤ-ਆਸੀਆਨ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਇਸ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਸੀਆਨ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਟੁੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹੇਗੀ।'

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੁਨੀਆ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਕਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ, ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਾਲ ਸਾਡਾ ਥੀਮ, 'ਸਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਆਕਾਰ ਦੇਣਾ' ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।' ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ (ਆਸੀਆਨ) ਇੱਕ ਖੇਤਰੀ ਅੰਤਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜੋ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਿਰਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। 1967 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ, ਆਸੀਆਨ ਦੇ 11 ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਬਰੂਨੇਈ, ਕੰਬੋਡੀਆ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਲਾਓਸ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ, ਮਿਆਂਮਾਰ, ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼, ਸਿੰਗਾਪੁਰ, ਥਾਈਲੈਂਡ, ਤਿਮੋਰ-ਲੇਸਟੇ ਅਤੇ ਵੀਅਤਨਾਮ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ, ਚੀਨ, ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਇਸਦੇ ਸੰਵਾਦ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਆਸੀਆਨ ਇਕੱਠੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਭਵਿੱਖ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਹਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।' ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਆਸੀਆਨ ਦੋਵਾਂ ਕੋਲ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਆਸੀਆਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, 'ਆਸੀਆਨ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਜ਼ਨ 2045' ਅਤੇ 'ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ 2047' ਸਾਡੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।' ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਾਡੀ ਵਿਆਪਕ ਰਣਨੀਤਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹਿੰਦ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਵੇਗੀ।'

ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਦਿਖੇਗੀ ਅਸ਼ਲੀਲ ਤੇ ਹਿੰਸਕ ਸਮੱਗਰੀ; ਭਾਰਤ ਲਈ ਮੇਟਾ ਨੇ ਬਦਲਿਆ ਆਪਣਾ ਸਿਸਟਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, : ਮੇਟਾ ਪਲੇਟਫਾਰਮਜ਼ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਰਿਕਮੈਂਡੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ (ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ) ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਜਿਨਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ (ਅਸ਼ਲੀਲ) ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਸਮੱਗਰੀ ਘੱਟ ਦਿਖਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਕਦਮ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਆਨਲਾਈਨ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਖ਼ਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।ਇਹ ਐਲਾਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕਾਉਣ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਹੈ। ਮੇਟਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਰਤੋਂਕਾਰਾਂ (ਯੂਜ਼ਰਜ਼) ਦੀ ਫੀਡਬੈਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਡਿਫਾਲਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਮੇਟਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਤਿਆਂ (ਅਕਾਊਂਟਸ) ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂਕਾਰ ਫਾਲੋ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਕਿ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਕਿਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ (ਪ੍ਰਮੋਟ) ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਲੱਖ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਘੋੜ ਦੌੜ ਦੇ ਜੇਤੂ ਨੂੰ ਕਾਰ, ਆਖਿਰ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ

ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮੋਕਾਮਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਸ਼ਿਵਾਂਗੀ ਦਾ ਵਿਆਹ 25 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਨਦਵਾਂ (ਬਾੜ੍ਹ) ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਦਵਾਂ ਪਿੰਡ ਪਟਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 65 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ। ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਲੱਖ ਲੋਕ ਪਹੁੰਚਣਗੇ। ਫ਼ ?ਲਹਾਲ ਇਸ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ÷ਚਾਰ ਲੱਖ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ। ਜੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਵੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸੱਦਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ।÷ ਇਸ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਘੋੜ ਦੌੜ ਮੁਕਾਬਲਾ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਥਾਰ ਗੱਡੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਘੋੜ ਦੌੜ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਸਿਨੇਮਾ ਵਾਂਗ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ, ਸਾਰੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਆਓ

ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਜਵਾਈ ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਗੱਡੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਦੇ ਪਿਤਾ ਰਣ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਪਟਨਾ ਦੇ ਬਿਹਟਾ ਸਥਿਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਗਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਮੁਤਾਬਕ, ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਐਮਬੀਏ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਨ-ਲਾਈਨਰਜ਼ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ÷ਇੱਥੇ ਸਿਨੇਮਾ ਵਾਂਗ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਆਓ।÷ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਮੀਡੀਆ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਰਚ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ÷ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਕੋਈ ਸ਼ਾਮਿਆਨੇ ਦਾ ਖ਼ਰਚ ਚੁੱਕ ਲਵੇਗਾ, ਕੋਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਨ।÷ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਰਚ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਟਾਲ ਗਏ। ਪਰ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਖ਼ਰਚ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ? ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਕੋਲ ਕੁੱਲ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ।

ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਅੱਠ ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ, ਦੋ ਕਰੋੜ ਦੀ ਲੈਂਡ ਕਰੂਜ਼ਰ

ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਅੱਠ ਕਰੋੜ 37 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ 75 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਹੀ, ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਨੇ ਵੀ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯਾਨੀ ਇਸ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਕੁੱਲ 22 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 48 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਟੋਇਟਾ ਫਾਰਚਿਊਨਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਲ 2024 ਵਿੱਚ ਖ਼ਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਸਾਲ 2013 ਵਿੱਚ ਖ਼ਰੀਦੀ ਗਈ ਮਹਿੰਦਰਾ ਐਕਸਯੂਵੀ 500 ਅਤੇ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਖ਼ਰੀਦੀ ਗਈ ਦੋ ਕਰੋੜ 70 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੈਂਡ ਕਰੂਜ਼ਰ ਵੀ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਕੋਲ ਇਨੋਵਾ ਕ੍ਰਿਸਟਾ, ਮਹਿੰਦਰਾ ਥਾਰ ਅਤੇ ਫਾਰਚਿਊਨਰ ਸਿਗਮਾ ਹੈ। ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਕੋਲ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਹਨ। ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ 150 ਗ੍ਰਾਮ ਸੋਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਰੀਬ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਹੀ, ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਕੋਲ ਤਕਰੀਬਨ 700 ਗ੍ਰਾਮ ਸੋਨਾ ਅਤੇ ਛੇ ਕਿਲੋ ਚਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 71 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ 11 ਕਰੋੜ, ਜਦਕਿ ਨੀਲਮ 49 ਕਰੋੜ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ

ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ 11 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਕੋਲ 49 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਕੋਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਛੇ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਗ਼ੈਰ-ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨਦਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਹੀ, ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਕੋਲ ਪਟਨਾ ਦੇ ਪਾਟਲੀਪੁੱਤਰ, ਬੰਦਰ ਬਗੀਚਾ, ਬਿਰਲਾ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਬੋਰਿੰਗ ਕੈਨਾਲ ਰੋਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜੀਬੀ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਵਪਾਰਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਫਰੇਜ਼ਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਹਸਨ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਤਕਰੀਬਨ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਹੀ, ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਕੋਲ ਪਟਨਾ ਦੇ ਪਾਟਲੀਪੁੱਤਰ, ਬੰਦਰ ਬਗੀਚਾ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਪੁਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾੜ੍ਹ ਦੇ ਬੇਰਹਨਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦਫ਼ਤਰ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 13 ਕਰੋੜ 90 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਨਦਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਹੈ। ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਕੋਲ ਪਟਨਾ ਦੇ ਬੋਰਿੰਗ ਰੋਡ 'ਤੇ 5,700 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਦਾ ਇੱਕ ਫਲੈਟ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜੀਕੇ ਵਿੱਚ 2,100 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਦਾ ਫਲੈਟ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਜਿਸ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ

65 ਸਾਲਾ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਸਾਲ 2005 ਤੋਂ ਮੋਕਾਮਾ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਲ 2025 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ 26 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੋਲ 13 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਨਕਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਕੋਲ 34 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹਨ। ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਟਨਾ ਅਤੇ ਬਾੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਕੋਲ 12 ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਹਨ। ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਨਿਰਭਰ ਜੀਆਂ (ਡਿਪੈਂਡੈਂਟਸ) ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਸ਼ਿਵਾਂਗੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸ਼ਿਵਾਂਗੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਡਿਪੈਂਡੈਂਟਸ ਕੋਲ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਹਨ। ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਦਰਪ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਨਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ 34.375 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਰੀਬ 10.18 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਕੋਲ ਰਾਜਨੰਦਿਨੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਐੱਸਐੱਸਜੀਸੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਕੀਮਤ 21 ਲੱਖ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਨੀਲਮ ਦੇਵੀ ਨੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਵਿੱਚ 37 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

Sri Guru Nanak Dev Ji's Prakash Purab Celebrated with Devotion and Enthusiasm at Gurdwara Guru Nanak Darbar, Hicksville

HICKSVILLE, NEW YORK: The sacred Prakash Purab (birth anniversary) of Dhan Dhan Sri Guru Nanak Dev Ji was celebrated with great devotion, enthusiasm, and religious fervor at Gurdwara Guru Nanak Darbar, Hicksville, New York, on Tuesday, November 24.

The three-day religious celebration witnessed the participation of a large number of Sikh devotees and members of the community, who gathered to pay their heartfelt respects to Sri Guru Nanak Dev Ji and seek the blessings of Guru Sahib.

During the celebrations, various Ragi, Dhadi, and Kirtani Jathas presented soulful Gurbani Kirtan and traditional religious ballads, filling the Gurdwara Sahib with a deeply spiritual atmosphere.

Among the distinguished religious personalities who participated were Bhai Gurwinder Singh Ji, Hazuri Ragi, Sri Darbar Sahib; Bhai Bhagwant Singh Ji, Hazuri Ragi, Sri Darbar Sahib; Bhai Sukhjinder Singh Ji, Hazuri Ragi, Sri Darbar Sahib; Bhai Gurcharan Singh Ji, Hazuri Ragi, Sri Darbar Sahib; Bhai Gurbachan Singh Ji of Ganganagar; Bhai Jagbir Singh Ji, Hazuri Ragi, Gurdwara Mata Sahib Kaur, Glen Cove; Giani Harpal Singh Ji; and Giani Diljit Singh Ji of Manhasset.

Through their spiritual performances and enlightening discourses, the religious personalities shared the life, teachings, and universal message of Jagat Guru Sri Guru Nanak Dev Ji, inspiring the congregation with his timeless philosophy.

Devotees listened to Gurbani with deep reverence and participated in the celebrations with great enthusiasm.

Gurdwara Sahib General Secretary S. Harcharan Singh Gulati shared details of the religious program and spoke about the historical and social conditions in India during the period preceding the birth of Sri Guru Nanak Dev Ji. He also extended warm Gurpurab greetings to the congregation.

Guru Ka Langar was served with devotion and love through various service stations. Devotees enjoyed the delicious Langar, while volunteers enthusiastically contributed to the arrangements. The Langar service reflected the core Sikh values of equality, sharing, unity, and selfless service.

The entire celebration was dedicated to the timeless teachings of Sri Guru Nanak Dev Ji: Naam Japo (Remember God's Name), Kirat Karo (Earn an Honest Living), and Vand Chhako (Share with Others).

Gurdwara Management Committee Expresses Gratitude

Head Granthi Giani Kuldeep Singh Ji and the Gurdwara Management Committee sincerely thanked all the devotees, religious Jathas, Kirtani Singhs, volunteers, and supporters who participated in and contributed to the successful organization of the Prakash Purab celebrations.

The management committee members included:

* S. Dyal Singh Vohra – Chairman
* S. Balbeer Singh Pahwa – Chief Sewadar
* S. Harcharan Singh Gulati – General Secretary
* S. Santokh Singh Bajaj – Treasurer
* S. Harbans Singh Vohra – Public Relations (PR)

Speaking on the occasion, S. Balbeer Singh Pahwa said that with the wholehearted support and participation of the congregation, the religious celebration became a beautiful and memorable occasion. He expressed his gratitude to everyone and encouraged the community to continue participating enthusiastically in future Gurmat and religious programs.

The celebration also served as a reminder of Guru Nanak Dev Ji's eternal message of love, humanity, equality, peace, compassion, and the welfare of all humanity (Sarbat Da Bhala).

Preetnama International Media New York

ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਾ :
ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

Sri Guru Nanak Dev Ji's Prakash Purab Celebrated with Devotion and Enthusiasm at Gurdwara Guru Nanak Darbar, Hicksville

ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਾ : ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

27 NOV TO 03 DEC., 2026

Sri Guru Nanak Dev Ji's Prakash Purab Celebrated with Devotion and Enthusiasm at Gurdwara Guru Nanak Darbar, Hicksville

ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਾ : ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

27 NOV TO 03 DEC., 2026

Sri Guru Nanak Dev Ji's Prakash Purab Celebrated with Devotion and Enthusiasm at Gurdwara Guru Nanak Darbar, Hicksville

ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਾ :
ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

Deputy Consul General Vishal Harsh Visits Long Island Gurdwara to Mark Sri Guru Nanak Dev Ji's Prakash Purab

LONG ISLAND, NY: Deputy Consul General Vishal Harsh of the Consulate General of India (CGI), New York, visited Gurdwara Guru Nanak Darbar of Long Island to participate in the religious observances marking the sacred occasion of Sri Guru Nanak Dev Ji's Prakash Purab (birth anniversary).

During the visit, Deputy Consul General Harsh addressed the congregation and paid tribute to the timeless teachings of Sri Guru Nanak Dev Ji. He highlighted the Guru's universal message of peace, equality, compassion, humility, and selfless service to humanity. He emphasized the importance of these principles in fostering harmony, mutual respect, and unity among people of diverse backgrounds.

Mr. Harsh also held an interactive meeting with the Gurdwara Sahib's management committee, during which various consular-related matters and issues concerning the Indian and Sikh communities were discussed. The interaction provided an opportunity for community representatives to share their concerns and strengthen communication with the Consulate General of India.

As part of the visit, Deputy Consul General Harsh joined members of the congregation for Langar, the traditional community meal served at the Gurdwara. Langar represents the fundamental Sikh values of equality, sharing, humility, and service to humanity, irrespective of religion, caste, or social background.

Gurdwara Management Committee Extends a Warm Welcome

The management committee of Gurdwara Guru Nanak Darbar of Long Island warmly welcomed Deputy Consul General Vishal Harsh and expressed its appreciation for his participation in the Prakash Purab celebrations and his engagement with the local Sikh community.

Dyal Singh Vohra (Chairman) , Balbeer Singh Pahwa (President) , Harcharan Singh Gulati (General Secretary) , Santokh Singh Bajaj (Treasurer) , Harbans Singh Vohra (Vice President and Public Relations) , Kulraj Singh Longani (Vice Secretary) , Ujagar Singh Dawra (Langar In-Charge) & Tarlok Singh (Committee Member) welcomed the Deputy Consul General Harsh for his visit, his participation in the religious celebrations, and his valuable interaction with the congregation. They also appreciated the Consulate's continued engagement with the Indian-American community and its efforts to address community-related concerns.

The visit reflected the close connection between religious institutions, community organizations, and diplomatic representatives in strengthening cultural understanding and community relations. The Prakash Purab celebrations served as a reminder of Sri Guru Nanak Dev Ji's eternal message of universal brotherhood, equality, and humanity, beautifully expressed in the Sikh philosophy: "Manas Ki Jaat Sabhai Ekai Pehchanbo" — Recognize all of humanity as one. Consulate General of India, New York | Ministry of External Affairs, Government of India

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

Prajapati Family Celebrates Diwali with Joy, Cultural Activities and Community Spirit

New York: The Prajapati Family hosted a beautiful and memorable Diwali Celebration on Saturday, November 21, 2026, at Golden Senior Center, Glen Oaks, New York. The event brought together family members, friends, and community members for an evening filled with happiness, cultural traditions, entertainment, and togetherness. The celebration featured a variety of cultural activities and performances, creating a festive atmosphere for everyone. Guests enthusiastically participated in and enjoyed the cultural programs, karaoke, Garba and Aarti, making the evening a wonderful celebration of Indian heritage and traditions. Guests were also treated to delicious vegetarian appetizers and dinner, which everyone thoroughly enjoyed. The event provided a wonderful opportunity for people to connect, celebrate, and share the spirit of Diwali. As a special gesture of appreciation, the Prajapati Family presented gifts to all attendees as a token of love and gratitude. The Prajapati Family sincerely thanked everyone who took the time to join the celebration and make the occasion so special and successful. Their heartfelt appreciation went out to all guests, participants, and supporters who contributed to the evening's happiness and success. The celebration concluded on a joyful note, spreading the message of love, unity, happiness, and togetherness. Happy Diwali! May the festival of lights bring peace, prosperity, and happiness to all.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

Prajapati Family Celebrates Diwali with Joy, Cultural Activities and Community Spirit

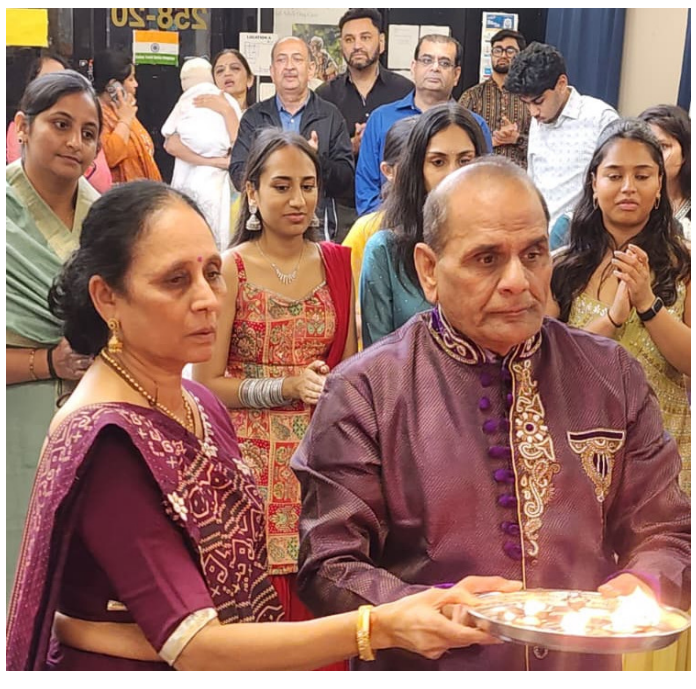

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

Prajapati Family Celebrates Diwali with Joy, Cultural Activities and Community Spirit

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

Prajapati Family Celebrates Diwali with Joy, Cultural Activities and Community Spirit

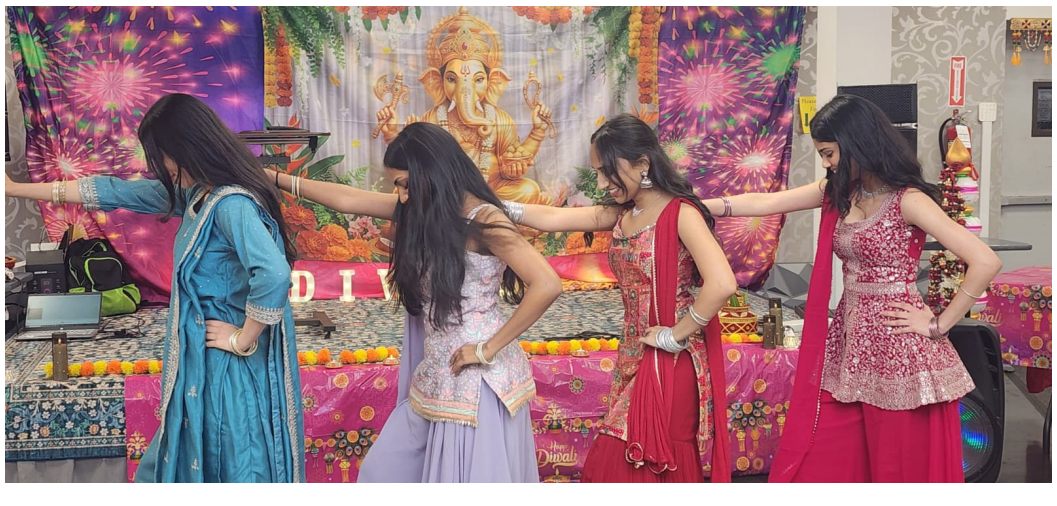

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

557th Prakash Purab of Sri Guru Nanak Dev Ji Celebrated with Great Devotion and Enthusiasm at Gurdwara Baba Makhan Shah Lubana Sikh Center

PREETNAMA NEWS | RICHMOND HILL, NEW YORK

The 557th Prakash Purab (birth anniversary) of Sri Guru Nanak Dev Ji was celebrated with great devotion, respect, and enthusiasm at Gurdwara Baba Makhan Shah Lubana Sikh Center in South Richmond Hill, New York. A two-day religious celebration was organized on this sacred occasion, attracting a large number of devotees who gathered to pay their respects and seek blessings. The religious programs were held on November 23 from 6:00 PM to midnight and continued on November 24 beginning at 4:00 AM with early morning religious observances. The congregation participated in Gurbani Kirtan and devotional programs, remembering the greatness and timeless teachings of Guru Nanak Dev Ji.

During the celebrations, special emphasis was placed on Guru Nanak Dev Ji's universal message of humanity, equality, love, selfless service, and brotherhood. His teachings continue to inspire people around the world to follow the path of truth, honesty, humility, and service to humanity.

On this occasion, Bhai Gurpreet Singh Ji Balwala, Bhai Nanak Singh Ji Preet Delhi Wale, Giani Jagdev Singh Ji, Head Preacher, SGPC, Bhai Bhagwant Singh Ji Raju, and Dr. Giani Amarjit Singh rendered religious services and shared the teachings of Guru Nanak Dev Ji with the congregation.

The organizing efforts were supported by Mukh Sewadar Mohinder Singh Mehma(d)pur, General Secretary Balwinder Singh Jalandhar, General Secretary Sukhjinder Singh (Rimpy), and Chairman Gurnam Singh Tahli, who played important roles in coordinating the religious celebrations.

The organizers extended their heartfelt gratitude to all devotees, religious personalities, volunteers, and supporters who contributed to making the Gurpurab celebration a grand success. They stated that the love, cooperation, and participation of the sangat are the true strengths behind such religious gatherings. The celebration concluded with prayers for the welfare of all humanity, global peace, and prosperity. "Nanak Naam Chardi Kala, Tere Bhane Sarbat Da Bhala." Preetnama News extends heartfelt congratulations to the entire Sikh community on the sacred occasion of Sri Guru Nanak Dev Ji's Prakash Purab.

ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ : ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ
646-403-7334

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

557th Prakash Purab of Sri Guru Nanak Dev Ji Celebrated with Great Devotion and Enthusiasm at Gurdwara Baba Makhan Shah Lubana Sikh Center

ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ : ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ
646-403-7334

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

557th Prakash Purab of Sri Guru Nanak Dev Ji Celebrated with Great Devotion and Enthusiasm at Gurdwara Baba Makhan Shah Lubana Sikh Center

ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ : ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ
646-403-7334

ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Weekly Preetnama www.preetnama.com +1 (201) 312-4180

PRITPAL KAUR
Editor-In-Chief
+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

ADVISORY BOARD

Joga Singh
****
Jaswinder Singh New Jersey
****
Mindi Manak
NewYork
****
Jagjit Singh Dasuya
****
Gurmeet Singh Dhalwan
Chicago
****
G. S Singh Punjab
****
Sujan Nag, USA
****
Dr. Jagdeep Dhimaan, India
****
Sarabjit Kaur Punjab
****
Sukhmandar Brar
(Bhagata Bhaika) Vancouver,

****
Sunil Kumar Gund
(Journalist) India
****
Raj Rani
Video editor
****
Jagmeet Kaur
97817-41631
****

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੰਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally lible for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਚੁੱਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਕੀ ਅਸੀਂ ਸਭ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ?

ਪ੍ਰੋ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕੇ ਘੁੰਮਣ

ਅੱਜ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਦਿਵਸ' ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਸੰਨ 2003 ਦੀ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੀ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ' ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਦਿਵਸ ਹਰ ਸਾਲ 9 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਡਟ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਹਿਤ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ,ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪਸਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ ਅਦੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਸੰਘ ਦੀ ਇਹ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ,ਗ਼ੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ,ਸੰਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਰਲ੍ਹ ਕੇ ਹਭਲਾ ਮਾਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ 'ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਪਰਸੈਪਸ਼ਨ ਇੰਡੈਕਸ' ਭਾਵ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਸੂਚਕ ਅੰਕ' ਵੱਲੋਂ ਜਨਵਰੀ,2024 ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 180 ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਡੈਨਮਾਰਕ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ,ਫ਼ਿਨਲੈਂਡ,ਨਾਰਵੇ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ' ਆਦਿ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀਰੀਆ,ਸੂਡਾਨ ਅਤੇ ਸੋਮਾਲੀਆ ਦਾ ਸ਼ੁਮਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਚੋਟੀ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ 93ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।ਉਂਜ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਤਰ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

15 ਅਗਸਤ,1947 ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਈ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਘੁਟਾਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਵੱਡੇ ਘੁਟਾਲੇਬਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ।ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਅਨੇਕਾਂ ਘੁਟਾਲੇਬਾਜ਼ ਸਾਲਾਂਬੱਧੀ ਚੱਲਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਫ਼ਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਜਾ ਵੀ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਮਹਾਂਘੁਟਾਲੇਬਾਜ਼ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਐਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ "ਨਾ ਖਾਂਵਾਗਾਂ ਤੇ ਨਾ ਖਾਣ ਦਿਆਂਗਾ" ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਅਜਿਹੇ ਘੁਟਾਲੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦਾ 'ਵਾਲ ਵੀ ਵਿੰਗਾ' ਨਹੀ ਕਰ ਸਕੇ ਹਨ।ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਦੁਰਪਯੋਗ ਦਾ ਰੌਲ੍ਹਾ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ 'ਵੱਡੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀਆਂ' ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧਿਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ 'ਪਾਕ-ਸਾਫ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫ਼ਿਕੇਟ' ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚੱਲਦੀ ਹਰੇਕ ਜਾਂਚ ਠੰਡੇ ਬਸਤੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਬੇਹੱਦ ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ ਵੱਲ ਲਗਾਤਾਰ ਧੱਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਭਾਰਤਵਾਸੀ ਇਹ ਆਖ਼ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਲੋਕ ਬਿਨਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਿਆਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ,ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਦੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪੁਲੀਸ ਜਾਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੇਖ਼ ਕੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਿਕੰਜੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਈਮਾਨਦਾਰ,ਨਿਰਦੋਸ਼ ਤੇ ਭੋਲ੍ਹਾ-ਭਾਲਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਪਰ ਗੱਲ ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਚੁਗਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪਸਰੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਗੰਧਲੀ ਹਵਾ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਤੇ ਮੁਹੱਲਿਆਂ 'ਚੋਂ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੈ।ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮੀਰ ਅੰਦਰ ਝਾਕ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੋ ਪਹੀਆ ਜਾਂ ਚਾਰ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਦਾ ਪੂਰੇ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ?ਕੀ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਅਸੀ ਹੈਲਮਟ ਜਾਂ ਸੀਟ ਬੈਲਟ ਲਾ ਕੇ ਵਾਹਨ ਚਾਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ?ਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਟ੍ਰੈਫ਼ਿਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਪੂਰੀ ਦਿਆਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ?ਕੀ ਅਸੀਂ ਸੜ੍ਹਕ ਜਾਂ ਰੇਲ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾ ਕੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ?ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ,ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਖ਼ਾਨਿਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰੋਂ ਲੰਘਦੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਿਜੀ ਸਮਾਨ ਰੱਖ ਕੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ?ਇਨ੍ਹਾ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ 'ਹਾਂ' ਜਾਂ 'ਨਾਂਹ' ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਹੀ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖ਼ੁਦ ਅਨੁਸ਼ਾਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ,ਜੇਕਰ ਡਾਕਟਰ ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੇ ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਲਿਖ਼ ਕੇ ਟੈਸਟ ਸੈਂਟਰ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਡਿਊਟੀ ਕਾਲ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਲੋੜਵੰਦ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿਜੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਸਰੂਫ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ,ਜੇਕਰ ਨਗਰ ਸ਼ਫ਼ਾਈ ਸੇਵਕ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਅੱਠ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇਕਰ ਬੱਸ ਦਾ ਚਾਲਕ ਜਾਂ ਕੰਡਕਟਰ ਬੱਸ 'ਚੋਂ ਤੇਲ ਕੱਢ ਕੇ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਟਿਕਟਾਂ ਕੱਟਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾ ਤੋਂ ਲਏ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਭ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ' ਹੀ ਹਨ ਤੇ ਖ਼ੁਦ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਜਾਂ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਮ ਲੋਕ ਹਰੇਕ ਜੀਵ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਪਲਾਸਟਿਕ ਜਾਂ ਪੌਲੀਥੀਨ ਤੋਂ ਬਣੇ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ,ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜੁਗਾੜੂਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ,ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਘਰ ਦਾ ਕੂੜਾ-ਕਰਕਟ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟਦੇ ਹਾਂ,ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਾਬ ਬਣਾਉਂਦੇ ਜਾਂ ਖ਼ਰੀਦਦੇ ਹਾਂ,ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ,ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕੱਚੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਟੀਕੇ ਜਾਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਲਗਾ ਕੇ ਪਕਾਉਂਦੇ ਹਾਂ,ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮਿਲਾਵਟੀ ਦੁੱਧ,ਮਠਿਆਈ,ਖੋਆ ਜਾਂ ਪਨੀਰ ਬਣਾ ਕੇ ਵੇਚਦੇ ਹਾਂ,ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨੀਲੇ ਕਾਰਡ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾ ਦੋਵਾਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ,ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਬਣਦਾ ਹੋਇਆ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ.,ਰਜਿਸਟਰੀ ਫ਼ੀਸ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ,ਜੇਕਰ ਬਤੌਰ ਗਾਇਕ,ਗੀਤਕਾਰ ਜਾਂ ਵੀਡੀਓ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਸੀਂ ਅਸ਼ਲੀਲ,ਨੰਗੇਜ਼ ਭਰਪੂਰ ਜਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸੰਪਾਦਕ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜਸੀ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਦਬਾਅ ਤਹਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਊ,ਉਕਸਾਊ ਜਾਂ ਤੱਥਹੀਣ ਖ਼ਬਰਾਂ ਪਰੋਸਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ' ਹੀ ਹਾਂ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਲ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਇਕ ਉਂਗਲ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਚਾਰ ਉਂਗਲਾਂ ਨੂੰ ਵਾਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ?

Preetnama

प्रीतनामा

खरा सच

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com 27 NOV TO 03 DEC., 2026

तो क्या ट्रंप के कूटनीतिक मायाजाल में फंस जाएंगे पुतिन और जिनफिंग? आखिर अपने रणनीतिक सहयोगियों को क्या देंगे दिलासा?

कमलेश पांडेय
वरिष्ठ पत्रकार व राजनीतिक विश्लेषक

दुनिया को अपने शब्द जाल में फंसाकर, साम-दाम-दंड-भेद की रणनीति अपनाकर मेक अमेरिका ग्रेट अगेन झका स्वप्न संजोए राष्ट्रपति ट्रंप अपने इरादों में कितना कामयाब होंगे, यह तो गुजश्ता वक्त ही बताएगा। लेकिन भारत की कूटनीतिक स्वायत्ता और ग्लोबल साउथ की अगुवाई वाली रणनीति से अमेरिका इतना परेशान हो गया कि अब उन्हीं देशों के साथ टेबल की मेज पर बैठा हुआ है, जिनके खिलाफ वह अनवरत षड्यंत्र रचते आया है।

ऐसे में सवाल उठता है कि आखिर रूस और चीन की क्या अंतर्राष्ट्रीय मजबूरी है जो वे वैश्विक रूप से प्रभुत्वहीन हो चुके अमेरिका के साथ मेज साझा कर रहे हैं! कहीं ऐसा तो नहीं कि भारत की कूटनीतिक व रणनीतिक स्वायत्तता से ये दोनों भी भीतर ही भीतर विचलित हो रहे हैं। मौजूदा अंतर्राष्ट्रीय दुनियादारी में भारत, अपने समकक्ष देशों यथा- फ्रांस, जर्मनी, इटली, जापान, ब्राजील, दक्षिण अफ्रीका के अलावा यूरोपीय संघ, मध्यपूर्व के देशों और आशियान देशों के साथ जो समझदारी भरे रिश्ते विकसित कर रहा है, इससे भी अमेरिका, रूस और चीन का चिंतित होना स्वाभाविक है।

ऐसे में अमेरिका, रूस और चीन के बीच उभरता त्रिकोणीय कूटनीतिक समीकरण केवल तीन महाशक्तियों के नेताओं की मुलाकात का विषय नहीं है, बल्कि इसके पीछे वैश्विक शक्ति संतुलन, रणनीतिक साझेदारियों, आर्थिक हितों और छोटे-बड़े देशों के भरोसे की बड़ी लड़ाई भी दिखाई देती है। ये देश नहीं चाहते कि इनके समानांतर कोई नया देश खड़ा हो और वह उनकी आवाज बने जिनका शोषण करते रहना इनकी नीतिगत फितरत है।

यही वजह है कि इस पूरे घटनाक्रम को समझने के लिए एक महत्वपूर्ण सवाल है कि क्या ट्रंप, रूस और चीन को आपसी मतभेदों, क्षेत्रीय महत्वाकांक्षाओं और अपने-अपने सहयोगियों के हितों के बीच इस तरह उलझा सकते हैं कि दोनों देशों की विश्वसनीयता प्रभावित होने लगे? भले ही यह एक विचारणीय भू-राजनीतिक परिकल्पना है। हालांकि, इसे किसी प्रमाणित अमेरिकी डीप स्टेट योजना का नाम देना अभी उचित नहीं होगा, जबतक कि पूरा खेल स्पष्ट न हो जाए। वैसे भी ट्रंप कब क्या कहेंगे, कब पलटीमार देंगे, भरोसे के साथ कुछ नहीं कहा जा सकता। इन सबके पीछे उनका स्वार्थ कितना साधता है, सबकुछ इसी बात पर निर्भर करता है।

पहला सवाल यह है कि ट्रंप की रणनीति का संभावित केंद्रीय सूत्र क्या है? तो जवाब होगा कि ट्रंप की विदेश नीति में व्यक्तिगत कूटनीति, आर्थिक सौदेबाजी और शक्ति प्रदर्शन को काफी महत्व मिलता है। रूस और चीन के साथ बातचीत के संभावित उद्देश्यों को निम्नलिखित तीन स्तरों पर समझा जा सकता है- एक, रूस को साधना- यूक्रेन युद्ध में समझौते के लिए पुतिन पर कूटनीतिक प्रभाव बनाना और मॉस्को के साथ अमेरिका के संबंधों को नए सिरे से परिभाषित करना, ताकि उसे लाभ होता रहे। दो, चीन को साधना- व्यापार, तकनीक, दुर्लभ खनिजों और ताइवान जैसे मुद्दों पर बीजिंग से रियायतें हासिल करना, ताकि उनके उद्योगों के लिए रियायती कच्चा माल मिलता रहे। तीन, दोनों को एक मंच पर लाना- परमाणु हथियार नियंत्रण, ईरान और वैश्विक सुरक्षा के मुद्दों पर ऐसी बातचीत करना जिसमें अमेरिका अपनी भूमिका केंद्रीय बनाए रखना चाहे। हालांकि, इन सबमें एक महत्वपूर्ण विरोधाभास भी है। वह यह कि चीन और रूस की निकटता अमेरिका की उस पुरानी रणनीति को कमजोर करती है जिसमें दोनों महाशक्तियों के बीच मतभेदों का लाभ उठाकर वाशिंगटन अपनी स्थिति मजबूत करता था।

दूसरा सवाल है कि रूस और चीन के सामने सबसे बड़ी चुनौती अपने सहयोगियों का भरोसा बनाए रखना होगा। खासकर भारत और ईरान आदि जैसे उभरते देशों का। यही इस पूरे घटनाक्रम का सबसे महत्वपूर्ण पहलू है, जो इसप्रकार है- एक, रूस की विश्वसनीयता- यदि पुतिन अमेरिका के साथ किसी बड़े समझौते में यूक्रेन, ईरान या अन्य रणनीतिक साझेदारों के हितों को नजरअंदाज करते दिखाई देते हैं, तो मॉस्को के सहयोगियों के बीच उसकी प्रतिबद्धताओं को लेकर सवाल उठ सकते हैं। दो, चीन की विश्वसनीयता- यदि शी जिनपिंग अमेरिका के साथ किसी समझौते में ताइवान, ईरान या अपने दूसरे रणनीतिक साझेदारों के मुद्दों पर ऐसी रियायत देते हैं जिसे सहयोगी अपने हितों के विरुद्ध समझें, तो चीन की साझेदारी की विश्वसनीयता पर बहस हो सकती है। लेकिन इसका दूसरा पहलू भी है। रूस और चीन अपने सहयोगियों के साथ संबंधों को केवल अमेरिका के साथ बातचीत के आधार पर तय नहीं करते। उनके आर्थिक, सैन्य, राजनीतिक और क्षेत्रीय हित भी इसमें महत्वपूर्ण हैं।

तीसरा सवाल यह है कि क्या ट्रंप दोनों महाशक्तियों को एक-दूसरे के विरुद्ध इस्तेमाल कर सकते हैं? तो यहां 1970 के दशक की अमेरिकी त्रिकोणीय कूटनीति याद आती है। तब अमेरिका ने सोवियत संघ और चीन के बीच मतभेदों का लाभ उठाकर बीजिंग के साथ संबंध बेहतर किए थे। इससे वाशिंगटन को मॉस्को के मुकाबले कूटनीतिक लाभ मिला था। लेकिन 2026 की परिस्थितियां बिल्कुल अलग हैं। वह यह कि रूस और चीन के बीच रणनीतिक साझेदारी पहले से अधिक मजबूत है। दोनों देश अमेरिकी प्रभुत्व को लेकर कई मुद्दों पर समान चिंताएं रखते हैं। दोनों के आर्थिक और कूटनीतिक हित एक-दूसरे से जुड़े हैं। अमेरिका के सहयोगी देशों के साथ भी उसके संबंधों में कई बार अनिश्चितता दिखाई देती है। फिर भी आज अमेरिका के लिए रूस और चीन के बीच पुराने जमाने जैसी दरार पैदा करना आसान नहीं है।

चौथा सवाल क्या यही अमेरिकी डीप स्टेट का गेम प्लान है? क्योंकि ट्रंप भी अब इनके सामने घुटने टेक चुके हैं। मिड टर्म चुनावों में अपनी रिपब्लिकन पार्टी की हुई फजीहत से बौखलाए हुए भी हैं। लिहाजा इस सवाल को तीन अलग-अलग अवधारणाओं में समझना जरूरी है- एक, डीप स्टेट- स्थायी प्रशासनिक, सुरक्षा और संस्थागत नेटवर्क का प्रभाव। दो, अमेरिकी रणनीतिक प्रतिष्ठान- विदेश नीति, रक्षा और राष्ट्रीय सुरक्षा से जुड़े संस्थान एवं नीति निर्माता। तीन, ट्रंप की व्यक्तिगत कूटनीति- नेताओं से सीधे बातचीत और द्विपक्षीय सौदेबाजी। उल्लेखनीय है कि अमेरिका में सत्ता बदलने के बावजूद राष्ट्रीय सुरक्षा संस्थानों, रक्षा प्रतिष्ठानों और विदेश नीति से जुड़े स्थायी हित बने रहते हैं।

किन यह मान लेना कि इन सभी संस्थानों का कोई एक गुप्त और सर्वसम्मत गेम प्लान है, मौजूदा उपलब्ध प्रमाणों से पुष्ट नहीं होता। इसलिए डीप स्टेट की परिकल्पना को एक राजनीतिक व्याख्या के रूप में देखना चाहिए, स्थापित तथ्य के रूप में नहीं।

पांचवां सवाल यह है कि क्या 19 नवंबर की त्रिपक्षीय बैठक के पांच बड़े सवाल का संतुलित जवाब मिलेगा? चूंकि, ट्रंप, पुतिन और शी जिनपिंग की शेनझेन में प्रस्तावित त्रिपक्षीय बैठक पर पूरी दुनिया की नजरें बनी हुई हैं, क्योंकि इस बैठक से जुड़े पांच महत्वपूर्ण सवाल हैं- एक, क्या यूक्रेन युद्ध के समाधान पर कोई साझा रास्ता निकलेगा? दो, क्या चीन को अमेरिका-रूस परमाणु हथियार नियंत्रण वार्ता में शामिल करने की कोशिश सफल होगी? तीन, क्या ईरान के मुद्दे पर रूस और चीन अमेरिकी दृष्टिकोण के करीब आएंगे? चार, क्या अमेरिका ताइवान के मुद्दे पर चीन को कोई राजनीतिक आश्वासन देगा? पांच, क्या तीनों महाशक्तियां अपने सहयोगियों के हितों को ध्यान में रखकर कोई समझौता करेंगी? बैठक के एजेंडे और प्रारूप को लेकर बातचीत जारी थी, क्योंकि तीनों नेताओं के अलग-अलग उद्देश्यों और संभावित हितों को रेखांकित किया है।

क्या अर्थ है? चूंकि भारत के लिए यह घटनाक्रम विशेष रूप से महत्वपूर्ण है, क्योंकि रूस भारत का पुराना रक्षा और ऊर्जा साझेदार है। अमेरिका भारत का महत्वपूर्ण तकनीकी, आर्थिक और रणनीतिक साझेदार है। चीन के साथ भारत के सीमा और क्षेत्रीय सुरक्षा संबंधी मुद्दे हैं। ईरान और मध्य एशिया भारत के संपर्क एवं ऊर्जा हितों के लिए महत्वपूर्ण हैं। भारत के लिए चुनौती यह होगी कि वह किसी एक महाशक्ति के कूटनीतिक समीकरण का हिस्सा बनने के बजाय अपने राष्ट्रीय हितों के आधार पर सभी प्रमुख शक्तियों से संबंध बनाए रखे।

सातवां और अंतिम सवाल यह है कि असली लड़ाई भरोसे और रणनीतिक विश्वसनीयता की है। वास्तव में, इस पूरे घटनाक्रम का सबसे महत्वपूर्ण संदेश यह है कि अंतरराष्ट्रीय राजनीति में किसी देश की ताकत केवल उसकी सैन्य या आर्थिक क्षमता से तय नहीं होती। उसकी प्रतिबद्धताओं पर सहयोगियों का भरोसा भी उतना ही महत्वपूर्ण होता है। यदि रूस या चीन अमेरिका के साथ किसी समझौते में अपने रणनीतिक सहयोगियों के हितों की अनदेखी करते हैं, तो उनकी विश्वसनीयता पर सवाल उठ सकते हैं। दूसरी ओर, यदि ट्रंप अपने सहयोगियों और प्रतिद्वंद्वियों दोनों के साथ अनिश्चित सौदेबाजी करते हैं, तो अमेरिका की अपनी विश्वसनीयता भी प्रभावित हो सकती है।

इसलिए असली सवाल यह नहीं है कि ट्रंप रूस और चीन को अपने मायाजाल में फंसा पाएंगे या नहीं, बल्कि यह है कि इस त्रिकोणीय कूटनीति में किसकी रणनीतिक विश्वसनीयता सुरक्षित रहती है और किसकी कीमत पर कोई समझौता होता है। और भारत जैसे देशों के लिए सबसे बड़ा सबक यह है कि महाशक्तियों की प्रतिस्पर्धा में किसी के वादों पर निर्भर रहने के बजाय अपने राष्ट्रीय हितों, सामरिक स्वायत्तता और कूटनीतिक विकल्पों को मजबूत रखना है।

बच्चों में समाजिक गुणों का भी करें विकास

पढाई के साथ ही बच्चों के सपूर्ण विकास के लिए उनमें सामाजिक गुणों का विकास भी जरुरी है।

बच्चे को सामाजिक बनाने के लिए बातचीत की कला और भावनात्मक संयम की ज़रूरत होती है। इन गुणों को विकसित करने की ज़िम्मेदारी अभिभावकों की होती है, पर अभिभावकों के सामने अहम् समस्या यह होती है कि इन गुणों को किस तरह से विकसित किया जाए? हम यहां पर कुछ ऐसी ही महत्वपूर्ण बातें बता रहे हैं, जिन्हें ध्यान में रखकर आप अपने बच्चे को सक्रिय बना सकते हैं। विशेषज्ञों के अनुसार, बच्चे जन्म से ही सामाजिक होते हैं। उनमें प्राकृतिक रूप से सामाजिक होने का गुण होता है, इसलिए उनका सबसे पहला सामाजिक जुड़ाव अपने माता-पिता से होता है, जो उनके लिए इमोशनल कोच की भूमिका अदा करते हैं। यही भावनात्मक जुड़ाव बच्चों में भावनात्मक संयम और बातचीत करने की कला विकसित करती है, जो उन्हें सोशल बनाने में मदद करती है। इसलिए शुरुआत जल्दी करें।

बच्चों को अलग-अलग तरह से खेलों में शामिल करें। वहां पर आपका बच्चा अपने हमउम्र बच्चों के साथ आरामेद महसूस करेगा। इन खेलों के जरिये बच्चा दूसरे बच्चों के साथ उसका जुड़ेगा। इस दौरान वह अपने को स्वतंत्र महसूस करेगा, जिसके कारण बच्चे का सामाजिक विकास तेज़ी से होगा।

आउटडोर गेम्स पर दें जोर

बच्चे को खिलौनों में व्यस्त रखने की बजाय आउटडोर गेम्स खेलने के लिए प्रोत्साहित करें। आउटडोर गेम्स खेलते हुए वह अन्य बच्चों के संपर्क में आएगा और नई-नई बातें सीखेगा, जिससे बच्चे के सामाजिक और मानसिक विकास में वृद्धि होगी।

शेयरिंग की आदत डालें

खेलों के दौरान अपने बच्चे को खिलौने या फूड आइटम्स आदि चीज़ों को शेयर करने को कहें। उसे साझा करने का महत्व समझाएं।

शिष्टाचार सिखायें

बच्चों को एक्टिविटीज़ में व्यस्त रखने के साथ-साथ 'प्लीज़', 'सॉरी' और 'थैंक्यू' जैसे बेसिक मैनर्स और एटीकेट्स भी सिखाएं। पार्टनर्स जिस तरह से आपस में बातचीत करते हैं, बच्चे भी अपने फ्रेंड्स के साथ उसी तरी़के से बात करते हैं।

शोधों में भी यह बात साबित हुई है कि जो अभिभावक अपने बच्चों के साथ बहुत अधिक बातचीत और विचारों का आदान-प्रदान करते हैं, उन बच्चों का सामाजिक विकास तेज़ी से होता है। समय के साथ-साथ उन बच्चों में बेहतर बातचीत करने की कला भी विकसित होती है। अभिभावकों को भी चाहिए कि वे बच्चों के साथ हमेशा आई-कॉन्टैक्ट करते हुए बातचीत करें। जब भी बच्चे दूसरे लोगों से बातें करें, तो उनकी बातों को ध्यान से सुनें। सबसे पहला और महत्वपूर्ण काम है कि वे बच्चे में नकारात्मकता को हावी न होने दें। बच्चे के साथ बातचीत करते हुए उसके विचारों व इच्छाओं को जानने का प्रयास करें और उसकी भावनाओं की कद्र करें। किशोर उम्र के बच्चों पर पैनी नज़र रखें, लेकिन हर समय उनके आसपास मंडराने की कोशिश न करें। बच्चों को भी स्पेस की ज़रूरत होती है। उम्र बढ़ने के साथ-साथ उनमें समझदारी भी आने लगती है। ज़्यादा रोक-टोक करने की बजाय उन्हें अपने निर्णय लेने दें, बल्कि निर्णय लेने में उनकी मदद भी करें। जो अभिभावक अपने बच्चों के आसपास मंडराते रहते हैं, वे अपने बच्चों में सामाजिक कौशल को विकसित नहीं होने देते।

जिन अभिभावकों के पैरेंटिंग स्टाइल में नियंत्रण अधिक और प्यार कम होता है, उनके बच्चे अधिक सोशल नहीं होते। अध्ययनों से यह साबित हुआ है कि जो पैरेंट्स दबंग क़िस्म के होते हैं, उनके बच्चों का स्वभाव अंतर्मुखी होता है और इनके दोस्त भी बहुत कम होते हैं। ऐसे अभिभावक अपने बच्चे को बातचीत के दौरान हतोत्साहित करते हैं।समय के साथ-साथ ऐसे बच्चे अनुशासनहीन, विद्रोही और अधिक आक्रामक हो जाते हैं।समय-समय पर बच्चे के दोस्तों के बारे में पूरी जानकारी रखें ताकि वह गलत संगत में न पड़े।बाहरी लोगों को समझने की कला विकसित करें ताकि वह धोखेबाजी का शिकार न हो।

सच्चे दोस्त की पहचान बतायें

सच्चा दोस्त इस संसार में मिलना आसान नहीं होता। हर बच्चे को सच्चे दोस्त की जरुरत होती है। इसका कारण है कि दोस्ती का रिश्ता सबसे करीबी होता है। यह रिश्ता स्वयं बनाता हैं। बाकी सारे रिश्ते तो जन्म के साथ ही बन जाते हैं। उन से दोस्ती करें जो दिल व दिमाग से पवित्र हों।एक सच्चा दोस्त कभी भी गलत रास्ता नहीं दिखाता।

एक सच्चा दोस्त सदैव ही आपकी गलतियों को बताता है। सच्ची दोस्ती में अमीरी व गरीबी का मतलब नहीं होता एक सच्चा दोस्त सदैव ही बिना किसी डर के आपको बुरी आदतों से अवगत करवाता हैं।एक सच्चा दोस्त भले ही आपसे शारिरीक रूप से क्यों न दुर हो, लेकिन सदैव ही आपके करीब होने का एहसास करायेगा।एक सच्चा दोस्त सदैव ही आपसे बुरी आदतों को छुड़वाने का प्रयास करता हैं।

रमेश शौंकी, लिखना जिनकी रूह की खुराक है

बलदेव सिंह बेदी जालंधर
9041925181

लेखक अपने शब्दों और अपनी भावनाओं के माध्यम से हमें जीवन के बारे में वो बातें बताते हैं, जो कभी-कभी एक शिक्षक भी हमें नहीं बता पाता। एक लेखक अपनी कलम की ताकत से कहानियाँ और किताबें लिखता है। कई लेखक अपनी लेखनी के लिए विश्व प्रसिद्ध हैं। इसी तरह विश्व प्रसिद्ध लेखकों में से एक हैं रमेश शौंकी। जिन्होंने अपनी लेखनी से कई लोगों को दुनिया के अंधेरे से बाहर निकाला और सही रास्ता दिखाया।

रमेश शौंकी से मेरा परिचय पहली बार वर्ष 1995 में एक हिन्दी समाचार पत्र वीर प्रताप के माध्यम से हुआ। मोहम्मद रफ़ी पर मेरे द्वारा लिखे गए एक लेख के माध्यम से हम दोनों के बीच बातचीत हुई। आज भी समय मिलने पर मैं उनसे बातचीत करता रहता हूं। जो मुझसे उम्र में काफी बड़े हैं और बहुत मिलनसार स्वभाव के हैं। शौंकी जी से मेरी जान-पहचान का सिलसिला आगे बड़ा,तो पता चला कि उन्हें मौके पर कविता लिखने में अच्छी महारत हासिल है। फीचर, कविताएं आदि बहुत सुंदर तरीके से लिख लेते हैं। जब उन्होंने अपना प्रकाशित कहानी संग्रह संबधा दी खुशबू मुझे पढ़ने के लिए दिया तो पता चला कि वे एक कहानीकार भी हैं और उनकी कहानियाँ 70 के दशक से विभिन्न समाचार पत्रों में प्रकाशित हो रही हैं। उनकी लिखीं कहानियां अक्सर आकाशवाणी जालन्धर से भी पड़ी जाती रही है।

शौंकी जी लगभग 40 वर्षों से भेंटे/भजन आदि भी लिख लेते हैं और उनकी लगभग 50 कैसेट बाज़ार में हैं। पांच कैसेट मशहूर कंपनी सुपर कैसेट से हैं। शौंकी जी ने कहा कि नरेंद्र चंचल, नाथू राम, सुरिंदर छिंदा, चतुरसेन, अमृत मंदर, रमेश जालंधरी, सौदागर मल कोमल, विजय राजन, रिहान, अजय मैनी और बिक्रम रापजा आदि कई स्थापित गायकों ने उनकी रचनाओं को अपने एल्बम में रिकॉर्ड किया है। विश्व प्रसिद्ध संगीतकार उस्ताद चरणजीत आहूजा ने अपने भजनों को %जय बाबा दी% कैसेट में खूबसूरती से संगीतबद्ध किया और नरेंद्र चंचल ने अपने सुर में गाया है। फिल्मों के बारे में शौंकी जी ने कहा कि एक फिल्म में उनका गीत/कहानी/संवाद/पटकथा थी, लेकिन वह फिल्म नहीं बन सकी और उनका यह सफर अधूरा रह गया। जब मैंने पूछा कि क्या उनकी कोई किताब भी बाजार में आई है तो उन्होंने कहा कि उनकी छोटी-बड़ी करीब चार दर्जन किताबें बाजार में उपलब्ध हैं। उन्होंने लगभग 20 चालीसा भी लिखी हैं। वहीं उन्हें श्री देवी तालाब चालीसा लिखने का भी सौभाग्य प्राप्त है। श्री दुर्गा स्तुति, विवाह दे रीति रिवाज़, महिला संगीत पुस्तकें बहुत लोकप्रिय हुई। बुल्ले शाह के बाद वारिस शाह का प्रकाशन हुआ भी हुआ। शौंकी जी के दो पंजाबी उपन्यास भी प्रकाशित हो चुके हैं। उन्होंने जालंधर के विभिन्न प्रसिद्ध समाचार पत्रों में उप-संपादक के रूप में भी काम किया है। अभी भी शौंकी जी कई कार्यक्रमों में मंच सचिव के रूप में अपनी सेवाएं दे रहे हैं। श्री शौंकी जी ने कहा कि लिखना उनकी रूह की खुराक है और यह सफ़र वर्ष 1967 में पंजाब केसरी में लिखी कहानी अन्तिम इच्छा से शुरू हुआ और आज तक जारी है। लेखक अपनी लिखी हुई किताब की समीक्षा शौंकी जी द्वारा किए जाने को अपना सौभाग्य समझते हैं। कलम का यह योद्धा साहित्य को और भी ऊंचा उठाए, यही हमारी आशा है और यही हमारी कामना है।

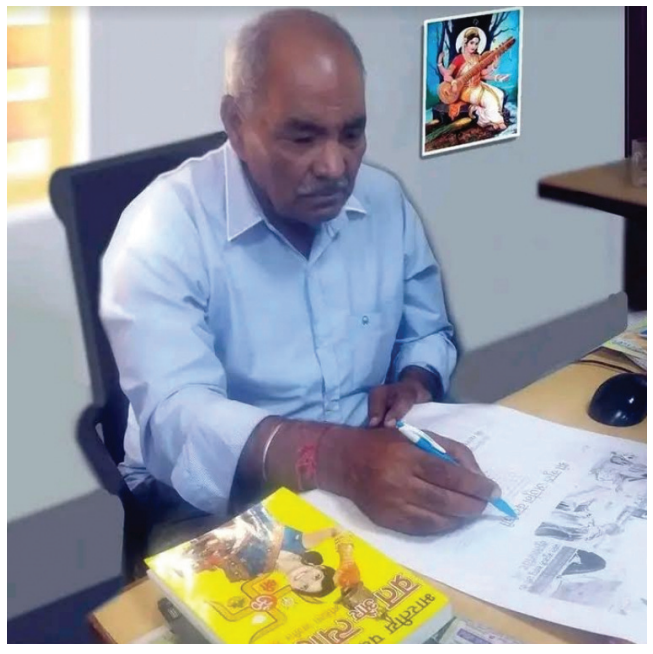

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

Belonging: Love, Identity and the Journey of a Woman

- Mahendra Tiwari

A person's life is not defined merely by their place of birth, family, language or citizenship. Sometimes, the greatest journey of life is the search for a sense of belonging. Finding a home in a country whose language, culture and way of life are different from one's own is never easy. It becomes even more challenging when that individual eventually emerges as one of the most influential figures in that country's political landscape. Sonia Gandhi's autobiography, Belonging: A Journey of Love, is best understood from this perspective. It is not merely the life story of a political personality, but also an account of love, identity, family relationships, personal tragedies and the long journey of making a new country one's own.

The book has been published by HarperCollins India. Earlier, Penguin India was associated with its publication, but following editorial differences, the publisher was changed. This development itself reflects the extent of public, political and literary interest surrounding Sonia Gandhi's personality and the material associated with her life.

One of the most striking features of the book is its personal tone. Sonia Gandhi acknowledges that writing about her own life was not an easy experience. Bringing memories, experiences and emotions preserved within her for decades into the public domain was a challenging process. Despite spending decades at the centre of Indian politics, Sonia Gandhi has largely maintained silence about her private life. Much has been written and said about her, and numerous perceptions have been shaped through political debates. However, this time, she has attempted to tell her story in her own words. That is what makes this autobiography particularly significant.

The book begins with her childhood in the Veneto region of post-war Italy. Growing up in an ordinary Italian family, Sonia Maino's journey eventually takes her to Cambridge. It was there, in 1965, that she met Rajiv Gandhi. Their acquaintance gradually developed into love and ultimately led to marriage. Falling in love with an Indian young man whose family belonged to one of the most prominent political dynasties in India gave a completely new direction to Sonia's life.

Coming to India was not merely a geographical transition for her. It marked the beginning of accepting a new language, a different culture, an unfamiliar social environment and new family responsibilities. Her first meeting with Indira Gandhi, her efforts to learn Hindi, her adoption of the sari as a traditional Indian attire, and her gradual familiarity with Indian food and lifestyle all reflect the journey of a young foreign woman slowly adapting to a new environment. These episodes are not simply about becoming a daughter-in-law in an Indian family; they reveal the process of retaining one's original identity while gradually building a new one.

However, life does not always follow the easy path of love and belonging. The Gandhi family experienced a series of tragedies that deeply affected Sonia Gandhi's life. The death of Sanjay Gandhi in an aircraft accident, the assassination of Indira Gandhi in 1984, and subsequently the assassination of Rajiv Gandhi in 1991 were not merely significant events in India's political history. Behind these events lay the unbearable grief of a family, the loneliness of a wife and the suffering of a mother.

After Rajiv Gandhi's assassination, Sonia Gandhi faced the greatest challenge of holding her family together and rebuilding her personal life. She wanted to remain away from active politics. However, circumstances and the demands of time repeatedly drew her towards public life. An important aspect of this autobiography is that her entry into politics is presented not as the outcome of a predetermined political ambition, but as a consequence of circumstances, responsibilities and events connected with her family's legacy.

One of the most widely discussed episodes in the book concerns her decision to decline the post of Prime Minister in 2004. Following the electoral victory of the Congress-led alliance, there was widespread speculation that Sonia Gandhi would become the Prime Minister of India. However, she chose not to accept the position. According to her account, she had made this decision several months before the elections. The Congress presented this episode as an act of sacrifice and moral courage, while political opponents interpreted it from different perspectives. Some described it as a political strategy, while others considered it a consequence of prevailing circumstances.

Here, readers need to understand an important point: an autobiography is not an impartial textbook of history. It is a personal account shaped by the author's memories, experiences, beliefs and perspectives. Therefore, the events and conclusions presented by Sonia Gandhi should be understood as her personal account rather than accepted as the final historical verdict on every controversy.

The book also touches upon several significant subjects, including the Emergency of 1975, the Babri Masjid controversy, the anti-Sikh riots of 1984, her role during the Manmohan Singh government, Pranab Mukherjee's aspirations to become Prime Minister, the 2008 agreement between the Communist Party of China and the Congress, and her relationship with Prime Minister Narendra Modi. These references take the autobiography beyond personal memories and connect it with the wider discourse on contemporary Indian politics.

However, while reading these subjects, certain questions naturally arise. Does the book discuss all controversies with equal depth and clarity? Are there episodes on which the author has consciously chosen to remain silent? Does her personal perspective sometimes take precedence over objective facts while interpreting political events? To find answers to these questions, readers must also refer to other historical documents, contemporary news reports and books written from different ideological perspectives. The credibility of any autobiography depends not only on the author's sincerity but also on the reader's ability to examine its claims against other sources.

Another important dimension of this book concerns a woman's identity and her struggles. An Italian woman who was initially unfamiliar with India's language and political culture gradually became part of Indian society and eventually emerged as one of the most prominent leaders and the longest-serving president of the country's largest political party. This journey is extraordinary in itself. It reflects a woman's love, commitment to family, personal sacrifices and her struggle to establish her place in public life while confronting changing circumstances.

Nevertheless, it would not be appropriate to view this entire journey merely through the lens of sacrifice and dedication. Sonia Gandhi's political career has also been associated with power, organisational leadership, decision-making and public accountability. Therefore, while evaluating her autobiography, it is essential to consider both her personal emotions and her public responsibilities. It is entirely possible to be sensitive towards an individual's personal suffering while simultaneously examining their political decisions critically.

In my opinion, Belonging should be read as two parallel journeys. The first is the journey of love and belonging, encompassing the relationship between Sonia and Rajiv and her experience of making India her home. The second is the journey through power and public life, tracing the emergence of a woman at the centre of Indian politics, despite her initial desire to remain away from politics.

While reading this book, neither admiration should become so overwhelming that every statement is accepted as unquestionable truth, nor should political opposition become so dominant that the author's personal experiences are dismissed altogether. The purpose of literature and autobiography is not merely to praise or criticise, but also to develop a deeper understanding of human beings and the times in which they live.

Ultimately, the significance of Belonging: A Journey of Love lies in the opportunity it offers readers to look into the inner world of a personality whom they have mostly encountered on political platforms, through public statements and in the corridors of power. How many historical truths the book brings to light and how many questions it leaves unanswered are matters that readers must decide through their own study and judgement. However, the journey of a young woman who came from another country, developed an emotional bond with India and eventually became an important part of its political life is undoubtedly a subject worthy of study and discussion.

Accepting a country as one's own does not simply mean acquiring its citizenship. It also means developing an emotional connection with its joys and sorrows, its language, its memories and its people. Perhaps this is where the title Belonging acquires its deepest meaning. It is not merely the story of living in India, but of embracing India as one's own and discovering a sense of identity through that relationship. This, perhaps, is the book's greatest literary and human achievement.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

Preserving Humanity in a TechnologyDriven World

Artificial Intelligence (AI) is transforming the world at an unprecedented pace. From automating routine tasks and analysing complex information to supporting decision-making and driving innovation, AI has become an integral part of modern organisations and society. It is reshaping the way people work, communicate, learn, and lead. As machines become increasingly capable of performing tasks that once required human intelligence, an important question emerges: What does leadership mean in the age of AI?

The answer lies in recognising that while technology can enhance efficiency, accuracy, and productivity, leadership remains fundamentally human. AI can process information, identify patterns, generate solutions, and predict outcomes, but it cannot fully replace human empathy, moral judgement, emotional intelligence, compassion, and the ability to inspire people through shared values and purpose. Human leadership in the age of AI is therefore not about competing with machines but about using technology responsibly while keeping people at the centre of progress. The leaders of tomorrow will be those who combine technological understanding with human wisdom, ensuring that innovation serves humanity rather than making humanity subordinate to technology.

For generations, leadership was closely associated with authority, experience, knowledge, and decision-making ability. Leaders were expected to possess expertise, provide direction, solve problems, and guide their teams towards organisational objectives. However, artificial intelligence is fundamentally changing these expectations. Information that once required years of professional experience can now be accessed and analysed within seconds. Complex reports can be generated automatically, business trends can be predicted through algorithms, and repetitive administrative activities can be performed by intelligent systems. As a result, the role of leadership is gradually shifting from being the primary source of knowledge to becoming a source of direction, judgement, inspiration, and purpose. In an AIdriven environment, leaders must learn to ask better questions rather than simply provide answers. They must interpret AI-generated insights, challenge assumptions, recognise limitations, and make decisions that consider both organisational performance and human consequences. The true value of a leader will increasingly depend not on how much information they possess but on how wisely they use that information to create meaningful outcomes.

One of the most significant qualities of effective human leadership is emotional intelligence. It involves understanding one's own emotions, recognising the feelings of others, managing relationships, demonstrating empathy, and responding appropriately to different human situations. Although AI can identify emotional patterns in language and analyse behavioural data, understanding the deeper human experience requires sensitivity, context, and genuine interpersonal connection. Employees do not work merely for salaries, targets, and performance indicators. They also seek recognition, respect, belonging, encouragement, and opportunities for personal growth. During difficult times, they need leaders who listen to their concerns, understand their challenges, and provide reassurance. A human-centred leader recognises that employees are not simply resources to be managed but individuals with aspirations, emotions, responsibilities, and potential.

As automation reduces certain routine human interactions, the importance of meaningful

Dr. Aqib
sheikhaqib112@gmail.com

relationships in the workplace becomes even greater. Leaders must consciously create opportunities for dialogue, collaboration, mentorship, and personal connection. Technology may improve workplace efficiency, but empathy builds trust, and trust creates stronger organisations. In the age of AI, emotional intelligence is not a soft leadership skill; it is a fundamental requirement for organisational success. The growing influence of AI in organisational decision-making has made ethical leadership more important than ever. Artificial intelligence is increasingly being used in recruitment, employee evaluation, customer management, financial planning, and resource allocation. However, these systems are not automatically fair, neutral, or free from errors. They may reproduce existing social biases, compromise personal privacy, or generate misleading conclusions when trained on incomplete or inaccurate information.

For instance, an AI-based recruitment system may unintentionally disadvantage certain candidates because of biases present in historical data. Similarly, excessive workplace monitoring through digital technologies may undermine employee privacy and create an atmosphere of distrust. Such developments demonstrate that technological capability must always be accompanied by ethical responsibility. Human leaders have a duty to ensure that AI is developed and implemented in ways that respect human dignity, fairness, transparency, and accountability. They must understand that important decisions affecting people's lives cannot be delegated blindly to algorithms. Human judgement and oversight must remain central, particularly when decisions involve employment, individual rights, social welfare, and organisational responsibility. Ultimately, responsible leadership is not about adopting every available technology but about making thoughtful choices regarding how, why, and where technology should be used. Trust is the foundation of every successful organisation. However, the introduction of artificial intelligence can create uncertainty and anxiety among employees, particularly when they fear that automation may threaten their jobs or reduce the value of their skills.

While some employees may view AI as an opportunity for professional growth, others may perceive it as a threat to their careers and financial security. In such circumstances, the responsibility of leaders extends beyond introducing new technologies. They must communicate openly about organisational changes, explain the purpose of AI adoption, and involve employees in the transformation process. Rather than presenting AI as a replacement for people, organisations should position it as a tool that can help employees perform better, work more creatively, and focus on higher-value responsibilities.

Leaders must also acknowledge the challenges associated with technological transformation. Honest communication about changing job roles, emerging skill requirements, and future opportunities helps reduce uncertainty and strengthen confidence. Trust cannot be created through technology alone. It develops through consistent actions, transparent communication, fairness, and genuine concern for employees. A leader who understands people's fears and addresses them with honesty is more likely to build an organisation that embraces change rather than resists it. The rapid development of artificial intelligence means that professional knowledge and skills are evolving faster than ever before. Leadership in this environment requires a continuous

commitment to learning and adaptation. Leaders must remain curious, open-minded, and

willing to challenge their existing assumptions. They need to understand the capabilities and

limitations of AI, develop digital literacy, and recognise opportunities for integrating

technology into organisational processes.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

Preserving Humanity in a TechnologyDriven World

However, learning in the age of AI should not be restricted to technical knowledge. Equally important are human capabilities such as critical thinking, creativity, communication, collaboration, problem-solving, ethical reasoning, and adaptability. These qualities enable individuals to interpret information intelligently, respond to unexpected situations, and make decisions that consider broader human interests.

Organisations must therefore invest in reskilling and upskilling their workforce. Employees should be encouraged to develop new competencies and become comfortable working alongside intelligent systems. A successful leader does not simply encourage employees to learn new technologies but creates a culture in which learning becomes a continuous organisational responsibility. The future will belong to individuals and organisations that combine technological competence with independent thinking, curiosity, and the ability to adapt to change. Artificial intelligence has demonstrated remarkable capabilities in generating content, analysing information, designing products, and suggesting solutions. Nevertheless, human creativity extends far beyond producing outputs. It is deeply connected to imagination, personal experiences, cultural understanding, emotional insight, curiosity, and the ability to recognise problems that others may overlook. AI can generate multiple possible solutions based on available information, but human leaders must determine which solutions are meaningful, appropriate, and aligned with organisational values. The most successful organisations will not treat human creativity and artificial intelligence as competing forces. Instead, they will bring these capabilities together to achieve better results.

AI can help employees explore ideas, reduce repetitive work, and accelerate experimentation, while human beings contribute imagination, contextual understanding, judgement, and the courage to challenge conventional thinking. Leaders must create an environment where employees feel confident expressing unconventional ideas, questioning established practices, and learning from failure. When people are encouraged to think independently and use technology intelligently, innovation becomes a shared process in which human imagination and machine intelligence complement each other.Perhaps the greatest responsibility of a human leader in the age of AI is to provide purpose and direction. Technology can tell organisations what is possible, how quickly something can be achieved, and what resources may be required. However, it cannot independently establish what an organisation should ultimately stand for or what kind of future society should pursue. A meaningful vision goes beyond profitability, productivity, and technological advancement. It considers the broader impact of organisational decisions on employees, customers, communities, and the environment. Purpose-driven leaders connect technological innovation with human values and ensure that AI is introduced not merely to reduce costs or increase efficiency but also to solve meaningful problems, improve people's lives, and create sustainable value.

This requires courage, responsibility, humility, and the ability to balance short-term organisational interests with long-term societal well-being. Leaders must continuously reflect on whether technological progress is contributing to a more inclusive, fair, and humane society. The most important question is no longer simply what AI can do for an organisation, but what an organisation should do with AI to make a positive difference in people's lives. The future of leadership will increasingly depend on effective collaboration between human intelligence and artificial intelligence. AI will continue to perform tasks involving large-scale data processing, prediction, automation, and pattern recognition. Human beings, however, will remain essential in areas requiring empathy, ethical judgement, relationship-building, contextual understanding, and accountability. This transformation does not mean that every human task will remain unchanged. Many professional roles will evolve, some existing jobs may disappear, and new opportunities will emerge.

Leaders must prepare their organisations for this transition by creating workplaces where technology complements human capabilities rather than unnecessarily replacing them. The objective should be to develop organisations in which AI handles appropriate repetitive and data-intensive activities, allowing people to devote more time to strategic thinking, creativity, collaboration, and meaningful human interactions. Such an approach can improve productivity while also creating opportunities for employees to develop their capabilities and contribute more effectively. The future should not be about building organisations where machines replace people, but about creating organisations where people, supported by intelligent technologies, achieve outcomes that neither could accomplish as effectively alone. The future will not belong simply to those who lead with AI, but to those who lead humanity through AI.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

Future of Private Medical Colleges: Is Medical Education Heading Towards the Same Challenges as Private Engineering Colleges?

Dr. Vijay Garg

Medical education in India is expanding rapidly. New medical colleges are being established, and efforts are being made to increase the number of MBBS seats across the country. There was a time when engineering education was considered one of the most promising career paths for young people. Private engineering colleges expanded rapidly, but eventually many institutions began facing vacant seats, financial difficulties and academic challenges. This raises an important question: Could private medical colleges face a similar situation in the coming years?

Recent admission trends indicate that this issue deserves serious attention. In Gujarat, approximately 70 MBBS seats in private medical colleges reportedly remained vacant even after four regular counselling rounds and an additional vacant-seat admission round. Another special admission round is now being initiated to fill these seats. Some private medical colleges in Rajasthan are reportedly offering fee concessions of up to 60 per cent, while discounts of around 30 per cent are also being discussed in Gujarat. Despite these concessions, filling all the available seats remains difficult. This reflects changing economic realities in medical education.

Why Are Seats in Private Medical Colleges Remaining Vacant?

One of the biggest reasons is the extremely high cost of medical education. Completing an MBBS course at a private medical college can cost a family several crores of rupees in some cases. Apart from tuition fees, families must also bear expenses related to accommodation, food, books and other academic requirements. Some institutions may also have additional charges.

For an ordinary middle-class family, arranging such a large amount is extremely difficult. Many parents consider using their lifetime savings, selling property or even agricultural land to fulfil their children's dream of becoming doctors. However, an important question remains: How will families recover such a huge financial investment in the future?

An MBBS degree is not necessarily the final stage of a medical career. Students aspiring to become specialists often need to pursue postgraduate education, such as MD or MS, which involves additional competition, time and expenses. At the same time, uncertainty about initial employment, salaries and career opportunities after MBBS creates further concerns among students and parents.

Is Medical Education Following the Path of Engineering Colleges?

A few years ago, engineering education enjoyed enormous popularity among young people. Private engineering colleges expanded rapidly, and thousands of seats were added. However, over time, many institutions began struggling to attract students. Some colleges had to close, while others reduced or restricted their academic activities. One of the reasons was the imbalance between market requirements and the growing number of graduates. Despite obtaining engineering degrees, many students could not find employment opportunities matching their qualifications.

The situation in medical education is somewhat different because society continues to need doctors. Rural and remote areas of India still face shortages of qualified medical professionals. Nevertheless, simply increasing the number of medical seats is not enough. The cost of education, academic standards, hospital-based training and employment opportunities must receive equal attention.

The Financial Challenge for Middle-Class Families

Families seeking admission to private medical colleges come from different economic backgrounds. Some are financially well-off, while others have parents who are already doctors and own hospitals or medical establishments. For such families, bringing the next generation into the medical profession may be relatively easier.

However, for an ordinary middle-class family, spending crores of rupees on an MBBS degree is a major financial risk. If students fail to secure suitable career opportunities despite such a huge investment, families may face financial pressure for many years.

Therefore, parents are no longer considering admission to a medical college as an achievement in itself. They are carefully evaluating tuition fees, educational standards, hospital training, future career prospects and the actual value of their investment.

Dr. Vijay Garg
Retired Principal | Eminent Scientist | Educational Columnist
Street Kaur Chand, MHR Malout, Punjab – 152107

Quality of Medical Education Is the Most Important Concern

Private medical colleges face not only the challenge of filling seats but also the responsibility of providing quality education.

Recently, an acquaintance who completed an MBBS degree from a government medical college this year shared concerns that students in some private medical colleges may not receive adequate practical medical knowledge and sufficient experience in hospital settings. Although this observation cannot be generalised to all private medical colleges, such concerns deserve impartial investigation.

Medical education cannot be limited to reading textbooks and passing examinations. A competent doctor must know how to examine patients, identify diseases, prescribe appropriate treatment and make sound decisions during medical emergencies.

For this purpose, medical colleges need hospitals with adequate patient flow, experienced faculty, modern laboratories, essential medical equipment and regular clinical training. The quality of a medical college should not be judged merely by its buildings and advertised facilities, but by the actual training and clinical exposure provided to its students.

Expansion of Facilities Must Accompany an Increase in Seats

Discussions about increasing approximately 12,500 MBBS seats in Madhya Pradesh next year also highlight important questions about the expansion of medical education. If the number of medical seats increases rapidly, it must be ensured that hospitals, patient availability, qualified teachers, laboratories and clinical training facilities expand at a similar pace.

Opening more colleges and increasing the number of seats alone cannot produce competent doctors. A strong academic system, adequate infrastructure and responsible institutional management are equally essential.

Important Questions That Need Serious Consideration

1. Is spending crores of rupees on an MBBS degree from a private medical college financially sensible for an ordinary middle-class family?
2. Are all private medical colleges providing adequate practical training and hospital exposure to their students?
3. Are MBBS graduates getting employment opportunities that match their qualifications?
4. Is sufficient attention being given to educational quality and basic infrastructure before increasing medical seats?
5. Should private medical education be so expensive that deserving students lose the opportunity to become doctors simply because of financial limitations?

Responsibility of the Government and Regulatory Authorities

The government must focus not only on expanding medical education but also on ensuring its quality and affordability. Fee structures in private medical colleges should be transparent. Regular monitoring should be conducted to assess patient availability in attached hospitals, faculty appointments, clinical training and academic outcomes.

Scholarships, educational loans and other financial assistance programmes should also be made more effective for deserving students from economically weaker backgrounds.

The purpose of medical education should not merely be to make institutions financially successful. Its primary objective must be to provide society with competent, compassionate and skilled doctors.

Conclusion

The future of private medical colleges will not be determined simply by the number of MBBS seats they offer. It will depend on the quality of education they provide, the affordability of their fee structures and the career opportunities available to their graduates.

Medical education needs to learn important lessons from the experience of private engineering colleges. A balance must be maintained between demand, educational quality, fees and employment opportunities. In the coming years, parents are unlikely to spend crores of rupees without carefully examining the financial and academic implications.

After all, producing a competent doctor and merely awarding an MBBS degree are two entirely different things. The real objective of medical education should not be to increase the number of degree holders, but to prepare skilled and responsible doctors.

The biggest question facing private medical colleges today is whether they will continue to treat education primarily as an expensive business or develop into responsible institutions committed to providing quality medical education and healthcare services.

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਲਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਔਰਤਾਂ

ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰ

ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਲੜਕੀਆਂ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਜ਼ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਵੱਧ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਫਲ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਲੜਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਤੇ ਬਹੁਤੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾ ਕਰ ਕੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹਨ 'ਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇਹਨ।

ਸਮਾਂ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਔਰਤਾਂ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮਰਦਾਂ ਵਾਂਗ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ, ਵਿਗਿਆਨ, ਡਾਕਟਰੀ, ਸਮਾਜ-ਸੇਵਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਆਦਿ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ, ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਔਰਤਾਂ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਉਂਜ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਸਮਾਜ ਰੂਪੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਏ ਹਨ ਪਰ ਔਰਤਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਪਲਬਧੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪਲਬਧੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਝਾਂਸੀ ਦੀ ਰਾਣੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਬਾਈ, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ ਆਦਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸਿਰ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਆਪਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸਿਰਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਔਰਤ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖ਼ੂਬੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਹੈ ਨਾ ਬੜੀ ਰੋਚਕ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ? ਆਉ ਜਾਣੀਏ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਹੜੇ ਖ਼ਾਸ ਗੁਣ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਕਲਾ

ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧੀਆ ਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕਲਾ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਔਰਤਾਂ। ਔਰਤਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਸਹੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਤਕ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪੁਰਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਜਿੰਨੀ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਕਸਰ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖਤਕਲੀਫ਼ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕਰੇ ਬਗ਼ੈਰ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹਰੇਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੱਟ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪੱਖੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਜਿੰਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ

ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਘਰ ਵਿੱਚੋਂ ਔਰਤ ਹੀ ਲੱਭ ਕੇ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਸ਼ ਅਕਸਰ ਆਪਣੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਲੱਭ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਪਰ ਔਰਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਘਰ ਵਿਚ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੂਟ, ਕਿਤਾਬਾਂ, ਗੁੰਮ ਹੋਈਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਗ਼ਜ਼ ਆਦਿ ਲੱਭ ਕੇ ਦੇਣ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਹਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ੌਕੀਨ

ਔਰਤਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਰ ਕੰਮ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਰਸ਼ ਘਰ ਵਿਚ ਗ਼ੰਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮੈਲੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵੱਲ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਪਰ ਔਰਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਘਰ ਦੀ ਹਰੇਕ ਚੀਜ਼ ਸਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ। ਬੈੱਡ 'ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੀ ਚਾਦਰ ਵਿਛਾਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੋਹਣੀ ਲੱਗੇਗੀ, ਕਿਹੜੇ ਡਿਜਾਇਨ ਦੇ ਪਰਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਲੱਗਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸਜਾਵਟ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮਾਹਿਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੈਸਾ ਜੋੜਣ ਵਿਚ ਮਾਹਰ

ਅਜਿਹਾ ਅਕਸਰ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪੈਸਾ ਜੋੜਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਪੈਸਾ ਹੀ ਮਿਲੇ, ਉਹ ਉਸ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਥੋੜ੍ਹੇ-ਥੋੜ੍ਹੇ ਪੈਸੇ ਬਚਾਉਂਦੇ ਇਕ ਚੰਗੀ ਰਕਮ ਜੋੜ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ ਔਰਤਾਂ ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹੀ ਹੋਣ, ਫਿਰ ਵੀ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਜੋੜਣ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਗੁਣੀ ਸਮਝਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਪਰ ਹੈ ਇਕ ਸੱਚਾਈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਗੁਣੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੀ ਹਨ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਲਾਭ ਲੈਣ।

• ਰੋਹਿਤ ਪਲਤਾ (ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ)
ਮੋਬਾਈਲ : 78377-00375

ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਆਪਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸਿਰਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਔਰਤ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖ਼ੂਬੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ।

ਬਹੁਗੁਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ

ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗੁਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਸਵੇਰ ਦਾ ਨਾਸ਼ਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਘਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣਾ ਆਦਿ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਹਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੋਚੋ ਜੋ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ ਹਨ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਕਰ ਕੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਕਸਰ ਅਸੀਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਨਾ ਬਹੁਗੁਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਵਾਲੀਆਂ ? ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੁਰਸ਼ ਅਕਸਰ ਇਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ

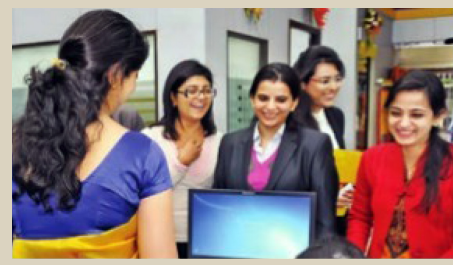

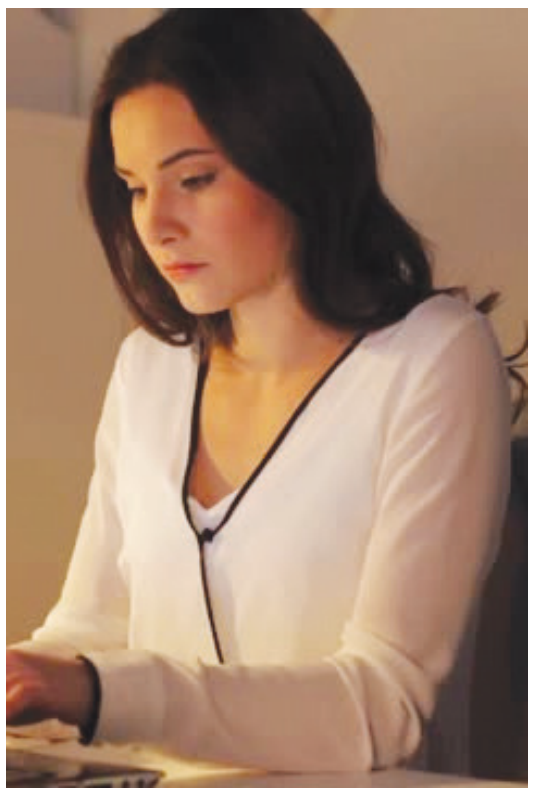

ਜੰਗਬੰਦੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨੂੰ ਰੁਖ ਬਣਲਣ ਦੀ ਲੋੜ

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੰਗਬੰਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮਾਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਉੱਤਰੀ ਗਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਲਸਤੀਨ ਪੱਖੀ ਆਬਾਦੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਫ਼ਰਤ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਣ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਚਲਨ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਯਹੂਦੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਫ਼ਰਤ ਅਤੇ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਸੂਚਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਛਾਣਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਮੂਹਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੱਭਦੇ ਹਨ, ਵਿਆਪਕ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜੰਗਬੰਦੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਹੱਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੰਤਰੀਵ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਮਾਸ, ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ, ਆਪਣੇ ਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫਲਸਤੀਨੀ ਆਬਾਦੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਂਦ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਮਾਸ ਨੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 2023 ਨੂੰ ਆਵਰਤੀ ਆਧਾਰ @ਤੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੌਮ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇਗੀ ? ਮਿਆਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਲਈ ਵੀ ਇਕਸਾਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੰਗਬੰਦੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ @ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁਖ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੀ ਸਰਹੱਦ @ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੇਕਸੂਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਮਨੁੱਖ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਿਉਂ ?

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲੋਰਾ

ਅਜੋਕੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਢਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਣੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਰੇਲਗੱਡੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼, ਫਿਲਮਾਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਸਮਾਰਟਫ਼ੋਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਰੁਟੀਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਥਾਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮਨੁੱਖ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਉੱਚੇ ਸਿਖਰ @ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਜੋਕੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਹਮਦਰਦੀ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਦਿਆਲਤਾ, ਪਿਆਰ, ਸੰਜਮ ਆਦਿ ਦਾ ਨਿਘਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕਵਾਦੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਤਰੱਕੀ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਭਲਾਈ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਵੱਲ ਵੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਨਿਘਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਅਸਲੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਮਹਿਜ਼ ਇਤਫ਼ਾਕ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸਹੀ-ਗਲਤ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੇ, ਸਵੀਕਾਰ-ਨਕਾਰ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜੋ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ @ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਾਪਦੰਡ ਜਿਸ @ਤੇ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੱਚਾਈ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ @ਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਗੁਣ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਜਾਂ ਨੀਵੀਂਤਾ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ, ਔਗੁਣਾਂ, ਕਾਬਲੀਅਤਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਨਿਘਾਰ ਇੱਕ ਵਰਤਾਰਾ ਜਿਹਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਦਾ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਮਾਨ - ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ/ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਟੱਲ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਦਰ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਿਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਧਰਮ, ਸਿੱਖਿਆ, ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ, ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨ ਸਨਮਾਨ , ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। । ਕੁਝ ਲੋਕ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗਿਰਾਵਟ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ, ਪਦਾਰਥਵਾਦ, ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਜੋ ਸੱਚ ਵੀ ਹੈ ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਲੀਡਰ, ਨੇਤਾ ਲੋਕ, ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਆਮ ਵਿਆਕਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਸਭ ਆਪਣੇ ਤੱਕ ਹੀ ਲਾਲਚ ਦੇ ਦੰਗਲ ਵਿਚ ਮੈਂ - ਮੇਰੀ ਵਿਚ ਫਸੇ ਪਏ ਹਨ।

ਇਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਕ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ ਦਾ ਉਭਾਰ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਮੂਹਵਾਦੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਕੇ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਲ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਈਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ @ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਹਿੱਤ @ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਦੂਜਿਆਂ @ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਆਪਣੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੁਆਰਥੀ ਵਿਵਹਾਰ, ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਘਾਟ, ਅਤੇ ਆਮ ਭਲੇ ਲਈ ਅਣਦੇਖੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਦਾਰਥਵਾਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪਤਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਭੌਤਿਕ ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵਧਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ @ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਪਦਾਰਥਕ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਖਪਤਵਾਦ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਲਾਈ ਜਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ @ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਰਮ ਨੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸੁਆਰਥੀ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਭ ਆਪ-ਧਾਪੀ ਮੈਂ - ਮੇਰੀ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਇਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਮੇਰੀ ਦੀ ਹਾਊਮੈਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਪਏ ਹਨ। ਉਥੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ @ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਜਾਂ ਅਨੈਤਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਆਸਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਈਬਰ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ, ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ @ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ। ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੁਮਨਾਮਤਾ ਅਤੇ ਦੂਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਘੱਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਰਗੇ ਫਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ @ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ @ਤੇ ਧਿਆਨ ਭਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਨਿਘਾਰ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ, ਪਦਾਰਥਵਾਦ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਪਤਨ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਾਂ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰਕ ਨਿਰਮਾਣ, ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰ, ਨੇੜਤਾ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਰਲ- ਮਿਲ ਕੇ ਚੱਲਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਸਿਖਾਉਣ @ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਇੱਕ ਵਰਤਾਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦੌਲਤ, ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਰੁਤਬਾ ਹਾਂਸਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਦੌੜ ਲੱਗੀ ਹੋਏ ਹੈ, ਅਸਲ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਤੰਗ ਸੰਕੀਰਣ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸਥਿਤੀ ਹਿੰਸਾ, ਲਾਲਚ, ਚੋਰੀਆਂ, ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਰਗੇ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਧਸ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਕੁਸ਼ਲ ਵਿਅਕਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜਾਂ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਆਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਘਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ ਅਤੇ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਵਿਸਫੋਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਨੁੱਖੀ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਤਕਲੀਫਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਤਮ ÷ਸਿੱਖਿਆ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਦਲਦੀ ਹੈ÷ ਲਗਭਗ ਆਪਣੀਆਂ ÷ਮੁਕਾਮ÷ ਗੁਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ । ਅਪਰਾਧ; ਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਜੀਵਨ ਦਾ ਬੋਝ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਨੂੰ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬਣਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁੱਲ ਅਧਾਰਤ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਕਰਣ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਸਬੰਧੀ ਰੌਲਾ ਕਿਉਂ

ਸਿੱਖ ਯੋਧਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਗਲਤ ਇਤਿਹਾਸ

ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਬਾਰੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਹੂ । ਬਹੁਤ ਜਗਾਵਾਂ ਤੇ ਉਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਪੁਰਬ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਬਦਲਵੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ । ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪੁਰਬ ਸਬੰਧੀ ਭੰਬਲ ਭੂਸਾ ਕਿਉਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਹ ਹਾਲਤ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਸਾਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਚੁੱਪ ਹਨ । ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੁੱਪ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ । ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਤਾਂ ਇਥੇ ਵੀ ਇਹੀ ਹਾਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਨਮ ਪੁਰਮ ਸਬੰਧੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਸਲ ਸੱਚ ਕੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਜਦਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੱਡੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਖੰਗਾਲੀਏ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪੁਰਬ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ 1469 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਨਮ ਤਰੀਕ ਇਹੀ ਹੈ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 20 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 15 ਅਪ੍

ਗ਼ਰੀਬੀ: ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ

ਜਰਮਨ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਿਲਹੈਲਮ ਫ਼ੈਡਰਿਕ ਹੇਗਲ ਨੇ 1820 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮੌਲਿਕ ਰਚਨਾ 'ਐਲੀਮੈਂਟਸ ਆਫ ਦਿ ਫਿਲਾਸਫੀ ਆਫ ਰਾਈਟ' ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ''ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਗ਼ਰੀਬੀ ਨੂੰ ਕਿੰਝ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਖੌਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।'' ਅਸੀਂ 2023 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਅੱਪੜ ਗਏ ਹਾਂ; ਭਾਰਤ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗ਼ਰੀਬੀ ਅਜੇ ਵੀ ਨਾਸੂਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ।

ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਹੱਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ 60 ਫ਼ੀਸਦ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 75 ਫ਼ੀਸਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਜਾਤੀ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਹਰ ਤਿੰਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਗ਼ਰੀਬ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਐਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਹਾਰ ਜਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।

ਕੇਂਦਰ ਵਿਚਲੇ ਹਾਕਮ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਤੀ ਸਰਵੇਖਣ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੇ ਹੱਲ ਭਾਵ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਪੁਨਰ ਵੰਡ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਸਾਡੀਆਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਕਈ ਅਣਜਾਣ ਹਨ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਟੈਕਸਦਾਰੀ (ਘੱਟ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਲਾਉਣ) ਜ਼ਰੀਏ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵੰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਤਾ ਦਾ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਖੌਝਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਹਰ ਸਹੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਗ਼ਰੀਬ ਕਿਉਂ ਹਨ ? ਉਹ ਗ਼ਰੀਬ ਕਿਉਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ?

ਹੇਗਲ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: ''ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਮਾਜ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫ਼ੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ਼ਰੀਬੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਵਰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਾਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦੇ ਠੋਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।'' ਗ਼ਰੀਬੀ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰਵਾਜਿਬ ਅਤੇ ਅਸਾਵੀਂ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਰੂਮੀ, ਜ਼ਿੱਲਤ ਅਤੇ ਨਾਉਮੀਦੀ ਦੇ ਕਦੇ ਨਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਈ ਸਮਾਜ ਕਸੂਰਵਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਧਨ ਹਨ ਜਦਕਿ 80 ਕਰੋੜ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਅਨਾਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭੁੱਖੇ ਪੇਟ ਸੌਂਦੇ ਹਨ। ਗ਼ਰੀਬ ਜਨਤਾ ਇੱਕ ਸੁਚੱਜੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਸਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਕੋਝਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਪੱਖ ਹਨ। ਲੋਕ ਮਹਿਜ਼ ਗ਼ਰੀਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਗੋਂ ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਸ਼ੀਆਗਤ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਥਹੀਣ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵੋਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਅਪਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗ਼ਰੀਬ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਨ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਕਰ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਰਸਾਈ ਦੀ ਘਾਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਗ਼ੈਰਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦਾ ਨਿਰਪੇਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਘੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਗ਼ੈਰਬਰਾਬਰੀ ਸਾਪੇਖਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਇਸ ਲਈ ਗ਼ਰੀਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗ਼ੈਰਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇਖੋ: ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਕੱਪੜੇ, ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਅਤੇ ਧੁੱਪ ਵਾਲੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਪਹਿਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹੱਲਨੁਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਟਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਭੀਖ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀਆਂ ਗ਼ੈਰਬਰਾਬਰੀਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਅਨੰਤ ਕਾਲ ਤੱਕ ਮੁੜ ਘਿੜ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ? ਗ਼ਰੀਬੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇਖ਼ਲਾਕ ਦਾ ਮਾੜਾ ਅਕਸ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ; ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਲੋੜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਦਾਸੀਨ ਮਾੜੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਮਤਾਵਾਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਦਮਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ ਤੱਕ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਸਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਕਾ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਚੰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਸਮਤਾਵਾਦੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਜ ਇਹ ਗੱਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰੇ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬੱਝਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਰੂਮੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਿਆਂ ਤੱਕ ਰਸਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾਸ਼ੀਲ ਸਿਆਸੀ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀਆਂ ਜ਼ਰੀਏ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸਿਹਤ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਟੈਕਸਦਾਰੀ ਜ਼ਰੀਏ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਣਦੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਪਾਵਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਜਿਬ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਗ਼ੈਰਬਰਾਬਰੀਆਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਗਾਰੰਟੀ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਅਵੱਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਅੰਦਰ ਗਰੀਬੀ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਚੋਖੀ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਹਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਹਿਰੂਮ ਤਬਕਿਆਂ ਲਈ ਵਿਉਂਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ – ਭਾਵ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹਿਰੂਮ

ਨੀਰਾ ਚੰਡੋਕ

ਲੇਖਕਾ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੈ

ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਸੀਹ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵੰਡ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਆਸੀ ਏਜੰਡੇ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੇ ਲੈ ਲਈ। ਇਹ ਸੌਖਾ ਰਾਹ ਬਣ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਜ਼ੋਰ ਫੜਨ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਰਸਮੀ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਵਾਜਬੀਅਤ ਹੋਰ ਔਖੀ ਬਣ ਗਈ।

ਜੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਦੋਇਮ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਿਆਸੀ ਮੰਗਾਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਸੰਤੋਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵੰਡ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਲਈ ਮੁੜ ਵੰਡ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਦਇੰਤਜ਼ਾਮੀ ਦੀ ਪਰਦਾਪੋਸ਼ੀ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਪੱਤਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁਣਗੇ। ਇਸ ਨੁਕਸਦਾਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕੀਏ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਹਰੀ ਨਾਇਨਸਾਫ਼ੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਗ਼ਰੀਬੀ ਉੱਪਰ ਸਿਆਸੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵੰਡਕਾਰੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਨੀਰਾ ਚੰਡੋਕ

*ਲੇਖਕਾ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੈ।ਜਰਮਨ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਿਲਹੈਲਮ ਫ਼ੈਡਰਿਕ ਹੇਗਲ ਨੇ 1820 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮੌਲਿਕ ਰਚਨਾ 'ਐਲੀਮੈਂਟਸ ਆਫ ਦਿ ਫਿਲਾਸਫੀ ਆਫ ਰਾਈਟ' ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ''ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਗ਼ਰੀਬੀ ਨੂੰ ਕਿੰਝ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਖੌਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।'' ਅਸੀਂ 2023 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਅੱਪੜ ਗਏ ਹਾਂ; ਭਾਰਤ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗ਼ਰੀਬੀ ਅਜੇ ਵੀ ਨਾਸੂਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ।

ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਹੱਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ 60 ਫ਼ੀਸਦ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 75 ਫ਼ੀਸਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਜਾਤੀ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਹਰ ਤਿੰਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਗ਼ਰੀਬ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਐਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਹਾਰ ਜਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।

ਕੇਂਦਰ ਵਿਚਲੇ ਹਾਕਮ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਤੀ ਸਰਵੇਖਣ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੇ ਹੱਲ ਭਾਵ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਪੁਨਰ ਵੰਡ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਸਾਡੀਆਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਕਈ ਅਣਜਾਣ ਹਨ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਟੈਕਸਦਾਰੀ (ਘੱਟ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਲਾਉਣ) ਜ਼ਰੀਏ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵੰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਤਾ ਦਾ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਖੌਝਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਹਰ ਸਹੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਗ਼ਰੀਬ ਕਿਉਂ ਹਨ ? ਉਹ ਗ਼ਰੀਬ ਕਿਉਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ?

ਭਾਵੇਂ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦਾ ਨਿਰਪੇਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਘੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਗ਼ੈਰਬਰਾਬਰੀ ਸਾਪੇਖਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਇਸ ਲਈ ਗ਼ਰੀਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗ਼ੈਰਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇਖੋ: ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਕੱਪੜੇ, ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਅਤੇ ਧੁੱਪ ਵਾਲੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਪਹਿਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹੱਲ

ਲਾਂਗਾ ਪੱਥਰ ਗੇਲਾ (ਕਹਾਣੀ)

ਗਿੰਦਰਾ, ਉਏ ਗਿੰਦਰਾ। ਡਾਕੂਆਂ ਦੇ ਜੱਗਸੀਰ ਨੇ ਗਿੰਦਰ ਕੇ ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਦੋ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਆਥਣ ਦਾ ਘੁਸਮੁਸਾ ਜਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਸਾਖ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੱਖ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦ ਉੱਤੇ ਕਣਕਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਵਟਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਢੀ ਲਈ ਦਾਤੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਨਜ਼ਰ ਤੱਕਦੇ ਹੀ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਨਹਿਰੀ ਭਾਅ ਮਾਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਸੂਰਜ ਨਾਲ਼, ਚੋਗਾ ਚੁਗਣ ਗਏ ਪੰਛੀ ਆਥਣੇ ਆਪਣੇ ਆਲ੍ਹਣਿਆਂ ਵੱਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਪਰਤ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਤੱਤੀ ਲੂਅ ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਲੂੰਹਦੀ ਸੀ। ਗਿੰਦਰ ਅਜੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਖੇਤੋਂ ਕਣਕ ਵੱਢ ਕੇ ਘਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਪਿੰਡੇ ਤੇ ਕਣਕ ਦੀ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਪਈ ਕੰਡ ਲੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਿਰ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸਾਫ਼ਾ ਲਾਹ ਉਸ ਨੇ ਧੌਣ ਤੇ ਆਏ ਮੁੜ੍ਹਕੇ ਨੂੰ ਪੂੰਝਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਕਸੀਰ ਧੌਣ ਉੱਤੇ ਚੁੱਭ ਗਏ। ਹਾਂ ਬਾਈ ,ਕੌਣ ਆ ? ਔਨਾ । ਉਸ ਨੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਝਾੜ ਕੇ ਲੱਕ ਦੁਆਲ਼ੇ ਲਪੇਟ ਲਿਆ।ਬੂਹਾ ਖੋਲਦੇ ਹੀ ਗਿੰਦਰ ਬੋਲਿਆ, ÷ਜੱਗਸੀਰ ਬਾਈ ਆ, ਹਾਂ ਬਾਈ ,ਕੀ ਹੁਕਮ ਆ ?÷ ਗਿੰਦਰ ਨੇ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਉਲਾਰਦੇ ਹੋਏ ਪੁੱਛਿਆ।ਗਿੰਦਰਾ, ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਨਿਆਈਂ ਵਾਲ਼ੀ ਕਣਕ ਦੇ ਆਏ ਪਏ ਨੇ , ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਦਾਤੀ ਪਾ ਲਿਓ÷। ਜੱਗਸੀਰ ਨੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਬੈਠੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ।ਬਾਈ, ਗੱਲ ਅਸਲ @ਚ ਇਹ ਆ ਕਿ ਮੇਜਰ ਕੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਅਟਕ ਜਾ, ਫਿਰ ਤੇਰੇ ਲੱਗ ਜਾਂਗੇ, ਉਹ ਵੀ ਬਾਹਲ਼ੇ ਖਹਿੜੇ ਪੈਗੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਵੱਢੋ। ਗਿੰਦਰ, ਝੇਪ ਜਿਹੀ ਵਿੱਚ ਮਸਾਂ ਹੀ ਬੋਲਿਆ।ਓਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੂੰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵੱਧ ਲਾ ਲਵੀਂ, ਸਾਡੇ ਭਰਜਾਈ ਤੇ ਜਬਾਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਲ ਦੇਵੀਂ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ÷। ਜੱਗਸੀਰ ਨੇ ਖਚਰੇ ਜੇ ਹਾਸੇ ਨਾਲ਼ ਕਿਹਾ।ਬਾਈ ਸਾਡੇ ਗਰੀਬਾਂ ਕੋਲ਼ੇ ਤਾਂ ਆਹ ਹੀ ਢਾਈ ਦਿਨ ਹੁੰਦੇ ਆ ,ਚਾਰ ਮਣ ਦਾਣੇ ਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੇ। ਚੱਲ ਕੋਈ ਨਾ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤੜਕੇ, ਕਿਹੜੇ ਰਾਜੇ ਦੀ ਪਰਜਾ ਹੁੰਦੀ ਆ। ਗਿੰਦਰ ਨੇ ਬੇਬਸੀ ਜਿਹੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਿੰਦਰ ਜੱਗਸੀਰ ਕੇ ਨਿਆਈਂ ਵਾਲੇ ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਕਣਕ ਦੇ ਵੱਢਣ ਜਾਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਸਾਲ਼ੇ ਢੇਡ ਨੇ, ਰਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜੱਗਸੀਰ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬੁੜ- ਬੁੜਾਇਆ ਅਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਰੇਸ ਦੇ ਕੇ ਕੌਲੇ ਕੇ ਵਿਹੜੇ ਦੀ ਭੀੜੀ ਗਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਜੱਗਸੀਰ ਕੇ ਲਾਣੇ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਗੰਗਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਡਾਕੂਆਂ ਕਾ ਲਾਣਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਗੰਗਾ ,ਨਥਾਣੇ ਦੇ ਕੋਲ਼ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਜੱਗਸੀਰ ਦੇ ਦਾਦੇ ਹੋਰੀ ਦੋ ਭਰਾ ਸਨ, ਜੈਬ ਤੇ ਨੈਬ। ਵੱਡਾ ਜੈਬ ਛੜਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਛੋਟਾ ਨੈਬ ਕਾਮਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਨੈਬ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜਬਾਕ ਸਨ,ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ। ਜੱਗਸੀਰ ਨੈਬ ਦਾ ਹੀ ਮੁੰਡਾ ਸੀ। ਜੈਬ ਵੈਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਡਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਰਲ਼ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੇੜੇ -ਤੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜੈਬ ਡਾਕੂ ਕੋਲ਼ੇ ਝੱਟ ਖ਼ਬਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਸਾਝਰੇ ਹੀ ਚਿੱਟਾ ਕਲੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕੁੜਤਾ ਪਾ , ਨਾਲ਼ ਚਿੱਟਾ ਹੀ ਚਾਦਰਾ, ਟੁਰਲੇ ਵਾਲੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਤਾਅ, ਦੁਨਾਲੀ ? ਮੋਢੇ ਲਟਕਾ ਕੇ ਲੱਕ ਨਾਲ਼ ਰੌਦਾਂ ਦੀ ਪੇਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਾਰ ਦੱਗਦੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਪਲ ਵੀ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੱਲ ਕੋਈ ਸਧਾਰਨ ਆਦਮੀ ਝਾਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ। ਗੰਗਾ ਦੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਨਥਾਣਾ,ਨਾਥਪੁਰਾ,ਗਿੱਦੜ, ਢੇਲਵਾਂ, ਪੂਹਲਾ ,ਪੂਹਲੀ, ਸੇਮਾ ਆਦਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਤ੍ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿੱਲਾ ਜਾਂ ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਵੱਢਾ- ਟੁੱਕੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਬਾਦੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਮੀਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਸਨੇ ਉਮਰ ਦੇ ਤਕਾਜ਼ੇ ਨਾਲ਼ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲੈਣ ਜਾਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਦਬਦਬਾ ਉਵੇਂ ਹੀ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਉਹ ਕੀ ਕਰਦਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਕੁਝ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਵਿਹੜੇ ਵਾਲਿ ?ਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਵਹੀ ਉੱਤੇ ਦੁਗਣੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ ਲਵਾ ਕੇ ਹੜੱਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਲਮੀਕੀਆਂ ਦਾ ਛੱਜੂ ਸੱਥ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੇ ਫ਼ਖ਼ਰ ਨਾਲ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨਾਲ਼ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਡਾਂਗ ਨਾਲ ਡਾਂਗ ਖੜਕਾਈ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ। ਨੈਬ ਨੇ ਜੈਬ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਸਮਝਾਇਆ ਵੀ, ਦੇਖ ਬਾਈ, ਕਬਜੇ ਲੈ ਲਾ ਜੀ ਸਦਕੇ ,ਪਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰ, ਐਵੇਂ ਕਈ ਵਾਰ ਗਰੀਬ ਦੀ ਦੁਰਸੀਸ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਆ। ਓਏ ਨੈਬਿਆ, ਐਵੇਂ ਡਰੀ ਜਾਨਾ, ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਸਾਲ਼ਾ ਵਾਅ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਝਾਕ ਸਕਦਾ, ਜੱਟ ਦੀ ਮੁੱਛ ਤੇ ਨਿੰਬੂ ਖੜਦੇ ਆ , ਸਾਲੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕੱਢਦੂੰ, ਜੇ ਕੋਈ ਜੱਟ ਵੰਨੀ ਝਾਕ ਵੀ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਜੈਬ ਹੰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਪੈਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪਟਕਾ ਮਾਰਦਾ। ਉਹਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਉੱਠੀ ਹੋਈ ਧੂੜ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਪੈ ਜਾਂਦੀ। ਨੈਬ ਨੀਵੀਂ ਜਿਹੀ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ।ਜੱਗਸੀਰ ਦਾ ਪਿਓ ਨੈਬ ਆਵਦੀ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਆਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਜੱਗਸੀਰ ਅਜੇ ਉਦੋਂ ਛੋਟਾ ਸੀ। ਗਿੰਦਰ ਨੇ ਸਵੇਰ ਦੇ ਬਾਲਟੀ ਵਿੱਚ ਧੁੱਪੇ ਪਏ ਕੋਸੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਪੰਮੋ ਨੂੰ ਅਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ , ਮਖਿਆਂ ਬੋਲਦੀ ਨੀ, ਐਥੋਂ ਗੁੜ ਦੀ ਡਲੀ ? ਫੜਈਂ, ਸੰਘ @ਚ ਕੁਰਕਰੀ ਜੀ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ ਆ ਕੰਡ ਦੀ।ਸਵੇਰ ਦੀ ਤਾਂ ਭੌਂਕੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਕਿ ਘਰੇ ਗੁੜ ਨੀ ਹੈਗਾ ,ਸਵੇਰ ਦੀ ਚਾਹ ਨੂੰ ਵੀ ,ਹੁਣ ਭਾਲਦਾ ਭੇਲੀ÷, ਪੰਮੋ ਨੇ ਖਿੱਝ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।ਚੱਲ ਕੋਈ ਨਾ,ਅੱਖੀ ਭਾਰੀ ਕਿਉਂ ਹੁੰਨੀ ਆ ,ਹੁਣ ਜਾ ਕੇ ਲੈ ਆਉਨਾ, ਬੀਸੇ ਦੀ ਹੱਟੀ ਤੋਂ, ਅਜੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੋਊ । ਕਿੰਨਾ ਲਿਆਵਾਂ ? ਕੇਰਾਂ ਅੱਧਾ ਕਿਲੋ ਲਿਆਉਨਾ , ਫਿਰ ਮਗਰੋਂ ਲੈ ਆਵਾਂਗੇ÷। ਗਿੰਦਰ ਥੱਕਿਆ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਬੀਸੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਹੋ ਤੁਰਿਆ। ਬੀਸੇ, ਬਾਈ ਅੱਧਾ ਕਿਲੋ ਗੁੜ ਤੋਲੀ , ਪੈਸੇ ਝਰੀਟ ਲਵੀਂ÷ , ਗਿੰਦਰ ਨੇ ਸਿਰ ਦੇ ਪਰਨੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।ਮੰਦਾ ਚੱਲਦਾ ਗਿੰਦਰਾ,ਪੱਲਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨੀ ਝੜਦਾ, ਉਧਾਰ ਬੰਦ ਆ ਬਾਈ÷ ,ਬੀਸੇ ਨੇ ਮਿੱਠਾ ਜਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।ਲਾਲਾ,ਬਸ ਦਸ ਦਿਨ ਹੋ ਠਹਿਰ ਜਾ, ਫਿਰ ਅਗਲਾ ਪਿਛਲਾ ਸਾਰਾ ਸਾਰਾ ਨਬੇੜ ਦੂੰ, ਗਿੰਦਰ ਨੇ ਬੀਸੇ ਅੱਗੇ ਲੇਲ੍ਹੜੀਆਂ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ। ਬੀਸੇ ਨੇ ਦਾਰੂ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਗੁੜ ਉਸ ਨੂੰ ਤੋਲ ਦਿੱਤਾ।ਮਖਿਆਂ ਬੋਲਦੀ ਨੀ, ਐਨੇ ਕੁ ਗੁੜ ਨਾਲ਼ ਹਫਤਾ ਦਸ ਦਿਨ ਕੱਢ ਲਿਓ, ਫਿਰ ਲੈ ਆਵਾਂਗੇ, ਬੀਸਾ ਐਵੇਂ ਵੱਟੀਆਂ ਜੀਆਂ ਝਾੜਦਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿਤੇ ਨੀ ਪਿੰਡੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗੇ ,ਪਾਈ ਪਾਈ ਚੁਕਾ ਦਿਆਂਗੇ।ਗਿੰਦਰ ਨੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਸਾਹ ਪੰਮੋ ਨੂੰ ਕਿਹਾ,ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਫਿਰ ? ਡਾਕੂਆਂ ਦੇ ਜਾਣਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ? ਜੇ ਸੱਚ ਪੁੱਛੇਂ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਉੱਕਾ ਹੀ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ÷, ਗਿੰਦਰ ਨੇ ਪੰਮੋ ਦਾ ਮੂੰਹ ਸੁੰਘਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਪੰਮੋ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਈ, ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਰਿਆਂ ਭਰੀ ਚੁੱਪਚਾਪ ਰਾਤ ਗਿੰਦਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਉੱਠੇ ਤੂਫਾਨ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ। ਉਹ ਬਾਣ ਦੇ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਤਾਰਿਆਂ ਵੱਲ ਟਿੱਕਟਿਕੀ ਲਾ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੱਗਸੀਰ ਕੇ ਨਿਆਈਂ ਵਾਲੇ ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਸੁਤੇ ਸਿਧ ਉਸ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਿਆ ਕਦੋਂ ਪਿਆਂ ਪਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰਤੀ ਗੇਲੇ ਵੱਲ ਚਲੀ ਗਈ।ਗੇਲਾ ਛੜਾ ਸੀ। ਨਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੇਲਾ ਮਜ ?ਬੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਿਹੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦਾ ਰੋਅਬ ਸੀ। ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਡਾਂਗ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਧਨੀ ਸੀ। ਇਸੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕਲੇਰ ਚੀਦਾ
ਸੰ. 9915780980

ਹੁਨਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜੇ ਉੱਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਗਿੰਦਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਬਾਪੂ ਦੱਸਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, @ ਨਾਲ ਲਾਗੇ ਪਿੰਡ ਨਾਥਪੁਰੇ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ (ਗੰਗਾ) ਸੀ। ਮੁਜਾ ?ਰਿਆਂ ਨੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਨੱਪ ਲਈ। ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਗੇਲਾ ਵੀ ਸੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਪੂਰਾ ਘੰਟਾ ਡਾਂਗਾ ਚੱਲੀਆਂ। ਅਖੀਰ ਨੂੰ ਮੁਜਾ ?ਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ। ਫਿਰ ਉਦੋਂ ਨਾਥਪੁਰੇ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਨਿਆਈਂ ਵਾਲੇ ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਗੇਲੇ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗੇਲੇ ਦੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਉਮਰ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਣਜੇ ਨੂੰ ਘਰ ਮਿਹਰ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਭਾਣਜੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਬੜੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ਼ ਕੀਤਾ। ਉਮਰ ਦੇ ਤਕਾਜ਼ੇ ਨਾਲ਼ ਗੇਲੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤਾ ਕੰਮ ਧੰਦਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਹੁਣ ਉਹ ਜੈਬ ਡਾਕੂ ਕੋਲ਼ੇ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਜੈਬ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਮੁਸਕੜੀਏਂ ਹੱਸ ਕੇ ਬਿਠਾਉਂਦਾ। ਉਸਦੇ ਹਾਸੇ ਵਿੱਚ ਤਿਉਹ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਧੋਖਾ ਹੁੰਦਾ।ਇਕ ਦਿਨ ਗੇਲਾ ਉਸ ਕੋਲ਼ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਜੇ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਭਾਂਪ ਜੈਬ ਵੀ ਗਿਆ ਕਿ ਲੱਗਦਾ ਮੁਰਗਾ ਆਪੇ ਹੀ ਫਸ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਲਾਹ ਕੇ ਝਾੜਿਆ ਅਤੇ ਨਿੰਮੋਝੂਣਾ ਜਾ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਜੈਬ ਸਿਆਂ ,ਕੁਝ ਰੁਪਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਆ।ਗੇਲਿਆ ਜੈਬ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤੂੰ ਬੁੜ੍ਹ ਕੇ ਬੈਠੇਂ ? ਦਸ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪੀਏ ਚਾਹੀਦੇ ਨੇ ?÷ ਜੈਬ ਨੇ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਤਾਅ ਦੇ ਕੇ ਗਹਿਰੀ ਅੱਖ ਨਾਲ਼ ਗੇਲੇ ਵੱਲ ਝਾਕ ਕੇ ਕਿਹਾ।

ਡੇ ਬਾਈ ਸੌ ਕੁ ਰੁਪੀਏ ਚਾਹੀਦੇ ਸੀ÷। ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਗੇਲੇ ਨੇ ਨੀਵੀਂ ਜਿਹੀ ਪਾ ਲਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਰੁਪੀਏ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜੈਬ ਅੰਦਰਲੀ ਸਬ੍ਹਾਤ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤੌੜੇ @ਚੋਂ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਰੁਪਈਏ ਬੁੱਕ ਭਰ ਕੇ ਸਾਫ਼ੇ ਦੇ ਲੜ @ਚ ਪਾ ਲਏ। ਬਾਹਰ ਮੰਜੇ ਤੇ ਆ ਕੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਰੁਪੀਆ ਗਿਣ ਕੇ ਗੇਲੇ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਵਹੀ ਤੇ ਅੰਗੂਠਾ ਲਵਾ ਲਿਆ। ਕਰਦੇ ਕਰਾਉਂਦੇ ਗੇਲੇ ਨੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਵਾਰੀ ਜੈਬ ਤੋਂ ਰੁਪੀਏ ਲੈ ਲਏ। ਜੈਬ ਵਹੀ ਉੱਤੇ ਗੇਲੇ ਤੋਂ ਦੁਗਣੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ ਲਵਾ ਲੈਂਦਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਗੇਲਾ ਫਿਰ ਪੈਸੇ ਮੰਗਣ ਆ ਗਿਆ। ਜੈਬ ਦੇ ਤੇਵਰ ਬਦਲ ਗਏ। ਗੇਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ÷ਕਿਧਰ ਮੂੰਹ ਚੱਕਿਆ ਉਏ ਢੇਡਾ ÷ ? ਗੇਲਾ ਇੱਕ ਦਮ ਠਠੰਬਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਸਾਂ ਹੀ ਬੋਲਿਆ ,÷ਬਾਈ , ਰੁਪੀਈਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ÷। ਕਿਹੜੇ ਉਏ ਰੁਪੀਏ ?, ਭਾਜਾ ਇਥੋਂ, ਸਾਲਾ ਰੁਪੀਆਂ ਦਾ, ਨਾਲ਼ੇ ਗੱਲ ਸੁਣ ਲਾ ਉਹ ਨਿਆਂਈਂ ਵਾਲੇ ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਸਾਡੇ ਹੋਗੇ ਨੇ, ਜੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਵੀ ਧਰਿਆ ਲੱਤਾਂ ਵੱਢ ਦੂੰ, ÷ ਜੈਬ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਲਹੂ ਉਤਰ ਆਇਆ ਸੀ,। ਬਾਈ ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਵੱਡਾ ਭਾਈ ਆਂ÷, ਗੇਲੇ ਦੀਆ ਥਾਂਏ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਲ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਅਟਕ ਗਏ।ਕਿਹੜਾ ਉਏ ਭਾਈ ?, ਅਖੇ ਜਾਤ ਦੀ ਕੌੜ੍ਹ ਕਿਰਲੀ, ਸ਼ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਜੱਫੇ, ਦਫਾ ਹੋ ਜਾ ਇਥੋਂ ,ਮੁੜ ਕੇ ਨਾ ਦਿਸੀਂ ਇੱਧਰ । ਗੇਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਕਲ਼ ਗਈ। ਬਹੁਤਾ ਹੇਜ ਜਤਾਉਣ ਵਾਲਾ ? ਜੈਬ ਅੱਜ ਭੇੜੀਏ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਨੇਰ੍ਹਾ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਭਾਰੇ ਕਦਮੀਂ ਕੌਲੇ ਕੇ ਵਿਹੜੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਹੋ ਤੁਰਿਆ। ਮਖਿਆਂ, ਅਜੇ ਜਾਗਦਾ ਪਿਆਂ ? ਨੀਂਦ ਨੀ ਆਈ ?÷, ਪੰਮੋ ਨੇ ਤਾਰਿਆਂ ਬੰਨੀ ਬਿਟਰ ਬਿਟਰ ਝਾਕਦੇ ਗਿੰਦਰ ਨੂੰ ਹਲੂਣਾ ਦੇ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਗਿੰਦਰ ਤ੍ਰੁੱਬਕ ਗਿਆ। ÷ਨਹੀਂ ,ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ,÷।ਪੰਮੋ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਪੀ ਕੇ ਪੈ ਗਈ। ਗਿੰਦਰ ਦੀ ਸੁਰਤੀ ਫਿਰ ਗੇਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ।ਅੱਠ ਨੌ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਗੇਲੇ ਦਾ ਭਾਣਜਾ ਅਤੇ ਉਹਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਗੇਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਚਲੇ ਗਏ। ਆਖੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਰੇਤ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਆਏ ਸੀ। ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਨਾ ਰਹੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ। ਹ

ਭਿਅੰਕਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਰਿਹੈ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ

ਇਸ ਵੇਲੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਤਪਸ਼ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਰਚਿਤ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਕਾਫੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ। ਕੋਪਨਹੇਗਨ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ 192 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਰੀਬ 1500 ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਪਹੁੰਚਣਾ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਵਧਦੀ ਤਪਸ਼ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਪਰਾਲਾ ਕਾਫੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਅਤੇ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੀ ਤਪਸ਼ ਸਨਅਤੀ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬੇਤਾਹਾਸ਼ਾ ਊਰਜਾ ਦੀ ਖਪਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਗੈਸਾਂ-ਕਾਰਬਨ ਡਾਇਆਕਸਾਈਡ ਆਦਿ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਪਿਘਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਬਰਫ਼ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਵਹਿ ਤੁਰੀ ਹੈ, ਸਮੁੰਦਰ ਤਲ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਉੱਚਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ, ਸੁਨਾਮੀ ਵਰਗੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਕਹਿਰ ਢਾਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਫੱਟ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿਧਰੇ ਮੀਲਾਂ ਲੰਮੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਪਾੜ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਧਰਤੀ ਦੀ ਤਪਸ਼ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਿਵੇਂ-ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਉੱਪਰ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਹੋਏਗਾ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਏਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ

ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡੇ ਸੋਈ ਪਿੰਡੇ ਜੋ ਖੋਜੈ ਸੋ ਪਾਵੈ ॥

ਭਾਵ ਕਿ ਜਿੰਨੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਓਨੀਆਂ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਖੋਜ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਿੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਧਰਤੀ, ਪਾਣੀ, ਅਗਨੀ, ਹਵਾ ਅਤੇ ਅਕਾਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚਲੀ ਮਾਤਰਾ ਜਿੰਨੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ

ਜੇਕਰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਲਟ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੱਧਦੀ-ਘਟਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਗੁਰਦਿਆਂ, ਜਣਨ ਅੰਗਾਂ, ਨਰਵਜ, ਟਿਸ਼ੂਜ, ਸੈਲਜ਼ ਬੋਨ-ਮੈਰੋ, ਵੀਰਜ ਭੰਡਾਰ, ਸੈਕਸ ਆਰਗਨਜ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਰਕਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਤੇ ਤਾਪ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਤਪਸ਼ ਦੀ ਮਾਤਰਾ

ਜੇਕਰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਗਰਮੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਘਾਟਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਅਸਰ ਉਸੇ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਮੇਹਦੇ, ਜਿਗਰ, ਪੈਂਕਰੀਆਜ, ਐਡਰਨਲ, ਪਾਚਨ ਸ਼ਕਤੀ, ਬਾਇਲ ਐਜਾਈਮਜ, ਸਰੀਰਕ ਤਾਪਮਾਨ, ਬਲੱਡ-ਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਲੈਂਡ ਆਰਗਨਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਵਾਧ ਘਾਟ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹਵਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਹਵਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਵਹਾਅ ਵਿਚ ਵਾਧ ਘਾਟ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਦਿਲ, ਛਾਤੀ, ਫੇਫੜੇ, ਥਾਈਮਸ-ਗਲੈਂਡ, ਸੈੱਲ ਫਾਰਮੇਸ਼ਨ, ਸਰੀਰਕ ਤਾਕਤ, ਬਾਡੀ ਬੈਲੈਂਸ, ਟੈਂਪਰਾਮੈਂਟ ਅਤੇ ਮਨ ਤੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਾਣਲੀ ਉੱਪਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲੈਂਡਜ-ਆਰਗਨਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਵਾ ਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਾਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਔਕਸਕਰੇਟਰੀ ਸਿਸਟਮ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਕਾਸ਼ ਦਾ ਵਧਣਾ

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਸਪੇਸ ਘਟਦੀ-ਵਧਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਵਿਚਲੇ ਥਾਇਰਾਡ-ਗਲੈਂਡਜ, ਪਿਚੂਟਰੀ ਗਲੈਂਡ, ਪੀਨੀਅਲ-ਗਲੈਂਡ, ਨਜ਼ਰ, ਸੁਣਨ ਸ਼ਕਤੀ, ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਆਦਿ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਪੇਸ ਦੇ ਘਟਣ ਕਾਰਨ ਜੇਕਰ ਬਲਾਕੇਜ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਅਤੇ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵਾਤਾਵਰਨ ਮਾਹਿਰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਭੰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਗਰੀਨ ਗੈਸਾਂ (ਕਾਰਬਨ ਡਾਇਆਕਸਾਈਡ) ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਵਿਚ 80 ਤੋਂ 95 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੱਕ ਕਮੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਅਜੇ ਦਿੱਲੀ ਦੂਰ ਹੈ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਭਿਅੰਕਰ ਅਤੇ ਲਾ-ਇਲਾਜ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਗਰੀਨ ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾਉਣੀ ਪਏਗੀ। ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਨਰੇਟਰ ਨਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣ। ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਦੀ ਥਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਦਲਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ। ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾ ਇਲੈਕਟਿਰਕ-ਟਰੇਨਜ਼ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਸਾਂ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਇਕ ਰੁੱਖ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਾਏ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਤਪਸ਼ ਤਾਂ ਘਟਾ ਹੀ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਅੱਜ ਦਾ ਅਰੋਗ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਮ.ਡੀ., ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ (ਏ.ਐਮ) ਡੀ.ਆਰ.ਸੀ.ਟੀ.

ਮੋਬਾਈਲ : 94653-57706

ਹੱਕ (ਵਿਅੰਗ)

ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੋਟਾਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਛੋਟੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਚਾਅ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰਾਂ ਵਾਲੇ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਬੋਲਦੇ ਨਾਲ਼ੇ ਗਾਣੇ ਲਾਉਂਦੇ।ਮਨ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਦ ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਝੰਡੀਆਂ ਵੰਡਦੇ , ਨਾਲ਼ ਬਿੱਲੇ ਵੀ ਵੰਡਦੇ। ਗਲ਼ੀ ਦੇ ਜਵਾਕ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਘਰਦਿਆਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਿੱਲੇ ਕੱਠੇ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਗਿਣਦੇ ਤੇ ਜੀਹਦੇ ਬਿੱਲੇ ਵੱਧ ਹੋਣੇ ਓਹਨੇ ÷ਜਿੱਤੂਗਾ ਬਈ ਜਿੱਤੂਗਾ ਫਲਾਣਾ ਬੰਦਾ ਜਿੱਤੂਗਾ÷ ਦੇ ਨਾਰ੍ਹੇ ਲਾਉਣੇ, ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਹ ਬਿੱਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਜਿੱਤ ਝਾਟਮ-ਝੀਟੀ ਹੋਣ ਤੇ ਆ ਕੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣੀ। ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਦੇਖਦੇ ਪਤਾ ਈ ਨੀ ਲੱਗਿਆ ਕਦ ਆਪ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜੋਗੇ ਵੀ ਹੋ ਗਏ।ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜਿੰਨਾ ਚਾਅ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਉਂਗਲੀ ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਕਾਲ਼ਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਿਆਹ ਆਲ਼ੀ ਮਹਿੰਦੀ ਵਾਂਗੂੰ ਕੁਝ ਵਧੀਆ ਵਧੀਆ ਜਿਹਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿਵਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਆਟੇ, ਦਾਲ਼, ਚੌਲ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।ਹੋ ਸਕਦਾ ਉਦੋਂ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਾਲਚ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ। ਉਦੋਂ ਮੂੰਹ ਮੁਲਾਹਜ਼ੇ ਤੇ ਦੋ ਚਾਰ ਪੈਗ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਮ ਸਾਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਲੋਕ ਵੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਦੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਜਾਣੀ ਤੇ ਕਦੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ,ਹਰੇਕ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਵੇਲ਼ੇ ਅਸੀਂ ਆਮ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਹੋਰ ਸਿਆਣੇ ਹੋ ਗਏ ਹੁੰਦੇ।ਪਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਓਦੂੰ ਵੱਧ ਸਿਆਣੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ, ਓਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਹਰੇਕ ਵਾਰ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਜੀਅ ਨੀ ਕਰਦਾ, ਮਨ ਫੇਰ ਹਲੂਣੇ ਮਾਰਦਾ,÷ਅੜੀਏ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਇਸਤੇਮਾਲ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ,ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਾਈਂ ਨਹੀਂ ਗਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।÷ ਚਲੋ ਫੇਰ ÷ਹੱਕ÷ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਬਣ ? ਜਾਂਦੀ, ਧਰਨੇ ਵੀ ਓਵੇਂ ਲੱਗਦੇ , ਲੁਟੇਰੇ ਵੀ ਓਵੇਂ ਫਿਰਦੇ , ਸਕੀਮਾਂ ਵਾਲੇ ਧੋਖੇ ਵੀ ਓਵੇਂ ਹੁੰਦੇ, ਨਸ਼ੇ, ਚੋਰੀਆਂ, ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਕੇਸ ਵੀ ਉਵੇਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਹੀ ਕੁਝ ਦੇਖਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਪੰਜਾਕਾ (ਪੰਜ ਸਾਲ) ਨਿਕਲ਼ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਨੂੰ ਹਰ ਵਾਰ ਇਹੀ ਤਾਹਨਾ ਵੱਜਦਾ ਹੈ,÷ਤੂੰ ਹੀ ਤਾਂ÷ਹੱਕ÷ ਵਰਤਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੈਂ.... ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਆਪਣਾ ÷ਹੱਕ÷ ਤਾਂ ਲੱਭਿਆ ਈ ਨੀ ?÷ ਮਨ ਵੀ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ,÷ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਦੋ .....ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਜਗਤ ਤਮਾਸ਼ੇ ਵੇਖੋ...ਹੁਣ ਇਹ ÷ਹੱਕ÷ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵਰਤਣਾ ਹੈ... ।

ਬਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿਸਰਾਓ...
9988901324

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ - ਆਪਣੀ ਲਿਖੀ

ਉਸ ਦਿਨ ਕਾਵਿ ਉਚਾਰਣ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੀ ਜਜਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਵੀ ਡਿਉਟੀ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਹੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਉਚਾਰਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਣ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਵੀ ਦੀ ਹੈ ? ਜੇ ਹੋਰ ਕਵੀ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਦੱਸਣ। ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਈ ਤੇ ਨਾਲ਼ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ÷ਕਵਿਤਾ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਲਿਖੀ ਹੈ।÷ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬੀਏ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਕੁੜੀ ਇੰਨੀ ਵਧੀਆ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਮੰਚ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, ÷ਬੇਟਾ, ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਤੂੰ ਆਪ ਲਿਖੀ ਹੈ ? ਉਹਨੇ ਬੇਝਿਜਕ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਜੀ ਸਰ। ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਲਾਸ @ਚ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਿਆਂ ਮੈਂ ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ, ਤੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਜੋ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ, ਉਹ ਤੇਰੀ ਮੌਲਿਕ ਸੀ ? ਉਹਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਮੌਲਿਕ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਰ ?÷ ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ, ÷ਯਾਨੀ ਤੇਰੀ ਆਪਣੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਸੀ ? ਉਹਨੇ ਫਿਰ ਪੂਰੇ ਸਵੈਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ÷ਜੀ ਸਰ, ਮੈਂ ਹੀ ਲਿਖੀ ਹੈ।ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੇ ਗਈ ਤੇ ਬੈਗ @ਚੋਂ ਨੋਟਬੁੱਕ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ, ਆਹ ਵੇਖੋ ਸਰ, ਇਹ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਹੀ ਲਿਖਾਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਡੌਰ-ਭੌਰ ਹੋਇਆ ਕਦੇ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਤੇ ਕਦੇ ਉਹਦੀ ਨੋਟਬੁੱਕ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸਾਂ।

*** ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ**
 # ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ-151302
(ਬਠਿੰਡਾ) 9417692015.

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਖਿੜ ਖਿੜਾ ਕੇ ਹੱਸ ਰਹੇ ਹੋ ?

ਦੰਦ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅੰਗ ਹਨ।ਦੰਦ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਖਾਣਾਂ ਖਾਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਦੰਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੰਦ ਗਏ ਸਵਾਦ ਗਿਆ। ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਜੋਂ ਸਾਡਾ ਖਾਣ ਪੀਣ ਹੈ ਉਹ ਮੂੰਹ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ। ਸਟ੍ਰੀਟ ਫੂਡ ਜੋਂ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਕੀਟਾਣੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੰਦ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਨਾਂ ਦਿਖਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਮਸੂੜਿਆਂ ਅਤੇ ਜਬਾੜ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਰੇਸ਼ਾ ਵੀ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਚੈੱਕਅਪ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਜਾਣਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਵਿਚਲੀ ਖੋੜ ਭਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦਿਨ ਵਿੱਚ 2 ਵਾਰ ਬੁਰਸ਼ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 2 ਮਿੰਟ ਲਈ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਦੰਦ ਵਾਲੇ ਦੰਦ ਟੁੱ

ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਕਿਉਂ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸੇ ?

- ਇਕਵਾਕ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ

ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ, ਸੜਕ ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮੋਬਾਇਲ ਦੇ ਡਾਟਾ ਪੈਕ ਦੀ, ਬੱਸ ਇਹ ਤੇਜ਼ੀ ਸਾਡੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਦ ਕਦੇ ਦੇਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ, ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਡੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਸ਼ਹਿਰ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਬਾਹਰ ਲੱਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਸ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਕੋਈ ਰੇਹੜੀ ਜਾਂ ਠੇਲ੍ਹਾ ਨਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਮੱਲ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਤੇ ਵੀ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਾਰਕਿੰਗ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘਣ ਲਈ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਦੇ ਹਾਰਨ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਭਲਾ ਵੇਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਵਾਕੇਈ ਇੱਦਾਂ ਵੀ ਕਦੇ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਸਿਰਫ ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ ਟਾਪਾਂ, ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਧੀਮੀ ਜਿਹੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਪੰਧ ਮੁਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਨਾ ਹਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾਬਾ, ਨਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ, ਨਾ ਕਾਹਲੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਪਰਦੇ ਹਾਦਸੇ, ਨਾ ਭੀੜ-ਭੜੱਕਾ ਨਾ ਸੱਜਿਉਂ-ਖੱਬਿਉਂ ਇੱਕ ਦਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰ/ਗੱਡੀ/ਬਾਈਕ ਦਾ ਫਿਕਰ।

ਖੈਰ ! ਵਾਪਸ ਅੱਜ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ਕੁੱਝ ਸਕਿੰਟਾਂ/ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੋਟਰ ਗੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਤੱਕ ਦੀ ਕਾਢ ਨੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਰਿਆਂ ਭਰਿਆ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰੀ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸੇਵਨ, ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘਣ ਦੀ ਕਾਹਲੀ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਸਟੰਟਬਾਜ਼ੀ (ਕਰਤੱਬ) ਦਿਖਾਉਣੀ, ਸੜਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਤਾਹੀ ਅਤੇ ਅਣਜਾਣਤਾ, ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਅਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਖੁਲ੍ਹੇਆਮ ਘੁੰਮਣਾ, ਸਰਦੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸੰਘਣੀ ਧੁੰਦ ਅਤੇ ਤਿੱਖੀਆ ਲਾਈਟਾਂ, ਸੱਜੇ-ਖੱਬੇ ਮੁੜਨ ਲੱਗਿਆਂ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਣਾ, ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮੋਬਾਇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਮਾਨਵ ਰਹਿਤ ਫਾਟਕ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਈ ਮੋਟਰ ਗੱਡੀਆਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਧਾਰਮਿਕ ਮੇਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀਆਂ ਜਾਂ ਟਰੱਕਾਂ ਉਤੇ ਵਾਧੂ ਆਹਰ ਕਰਕੇ ਬਿਠਾਏ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕ, ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਅਤੇ ਚਾਰ ਪਹੀਆ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨਾ ਆਦਿ ਇਹ ਕਾਰਣ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਆਦਾਤਰ ਦੋ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨਾਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦੋਨੋਂ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸ਼ਨਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਮੁੜਨ ਲੱਗਿਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਵਾਹਨ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕੱਢਣ ਲੱਗਿਆਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਦੇਖੇ ਆਪਣਾ ਵਾਹਨ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੋੜ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੇ ਆ ਰਹੇ ਵਾਹਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਕਾਬੂ ਹੇਠ ਰੱਖਣੀ ਔਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ ਵੱਜੋਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਜਾਈਂ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ-ਬੱਚੀਆਂ, ਨੌਜਵਾਨ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਇਸ ਮੌਤ ਰੂਪੀ ਤਾਂਡਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਇਸ ਸੜਕੀ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਕਾਲੇ ਪ੍ਰਛਾਵੇਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਘੰਟੇ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ ੫੬ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ੧੬ ਮੌਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ੧.੩੯ ਲੱਖ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਲੋਕ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ੧੪ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ੩੯੧ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ 'ਬਲੈਕ ਸਪਾਟ' ਦਾ ਨਾਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ੨੦੧੭ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ੨੦੧੮ ਦੌਰਾਨ ਢਾਈ ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ੬.੨ ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਲ ੨੦੧੮ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰੀ ਕਾਰਣ ੨੫੪੦ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗਈਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਦੁਆਰਾ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ੨੦੧੮ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਔਸਤਨ ੧੩ ਲੋਕਾਂ ਦੀ 'ਚ ਮੌਤ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਹੀ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ ਪਹਿਲੇ, ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਮੋਹਾਲੀ ਤੀਸਰੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਨ। ੨੦੧੮ ਦੌਰਾਨ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਚਲਦੇ ਜਿਥੇ ੫੪੦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਗਈ ਉਥੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ੮੫ ਲੋਕ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ।

ਹਾਲਾਤ ਐਸੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸੇ ਸਾਡੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹੋਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵੀ ਦਿਨ ਐਸਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਹਾਦਸਾ ਨਾ ਵਾਪਰਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮੌਤ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਚਿੰਤਤ ਤਾਂ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਸਖਤੀ ਵਰਤਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਭੰਡਾਰੀ ਪੁੱਲ ਤੋਂ ਐਲੀਵੇਟਿਡ ਪੁੱਲ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੋਟਰ ਗੱਡੀ, ਕਾਰ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਹਨ ਵੱਡਾ ਜਾਂ ਛੋਟਾ ਹੋਵੇ ਉਸਦੀ ਗਤੀ ੫੦ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੁਆਇੰਟ ਵੀ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਲੋਕ ਸੜਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਲ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਵੱਡੀ ਤਦਾਦ ਵਿੱਚ ਬੈਰੀਗੇਟ ਲਗਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਡਾਰ ਤੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਭੰਡਾਰੀ ਪੁੱਲ ਤੋਂ ਐਲੀਵੇਟਿਡ ਪੁੱਲ ਵੱਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬਾਜ਼ ਅੱਖ ਰੱਖੀ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਚਲਾਣ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਵੀ ਆਵਾਜਾਈ ਸਬੰਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਗਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਐਸਾ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਹਰ ਪਾਸੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸੇ ਰੋਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਸਖਤੀ ਵਰਤੇ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਇਸੰਸ ਧਾਰਕ ਦਾ ਲਾਇਸੰਸ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਟੈਸਟ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਲਾਇਸੰਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੰਦ ਹੋਣ। ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ। ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ। ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਤੀ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੜਕ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੂਰੀ ਚੇਤਨਤਾ ਨਾਲ ਸੜਕ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਦੋਨੋਂ ਪਾਸਿਉਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਗਲੀਆਂ, ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਗਤੀ ਧੀਮੀ ਹੋਵੇ ਉੱਥੇ ਹਰ ਮੋੜ ਤੇ ਹਾਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਗਲੀ ਮੋੜ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਰਾਹਗੀਰ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਜਾਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਛੁੱਟੀ ਵੇਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਹੀ ਮੋਟਸਾਈਕਲ ਉੱਤੇ ਬਿਠਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਉੱਤੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ। ਆਵਾਜਾਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਓਵਰਟੇਕ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹਤੀਆਤ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ।

ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣ ਨੇ, ਸਾਡੇ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਵੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮਗਰੋਂ ਵੀ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸਮੇਤ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਿੰਦਗੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚਿਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਘਰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਪਹੁੰਚਣ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਜ਼ਰਾ ਮਾਸਾ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਵੇ। ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਕਈ ਬੇਸ਼ਕਿਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਮੀਨ !

ਇਕਵਾਕ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ।

ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦਾ ਪਰਵਾਸ

ਪਰਵਾਸ ਸ਼ਬਦ ਪਰ ਅਤੇ ਵਾਸ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ।ਪਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਦੂਸਰਾ ਜਾਂ ਪਰਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਾਸ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਵੱਸਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦ ਪਰਵਾਸ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾ ਕਿ ਵੱਸਣ ਨੂੰ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਪਣਾ ਵਤਨ ਤਿਆਗ ਕਿ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਲਾ ਜਾਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਧਾਰਨ ਕਰਦਿਆਂ ਯੂਰਪੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਮਹਾਦੀਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕੀਤਾ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੰਤਵਾਂ ਅਧੀਨ ਪਰਵਾਸ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਖਾਸਕਰ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਇੱਕ ਰਿਵਾਜ ਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋ ਚੱਕਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਪੜ੍ਹਨਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨੌਜਵਾਨੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ (ਆਈਲਿਟਸ ਦੇ ਪੇਪਰ) ਬਾਅਦ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇਜਾਜਤ ਮਿਲ ਜਾਦੀ ਹੈ।ਬੇਸ਼ੱਕ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਨੌਜਵਾਨ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਸੋਚ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਉਜਵੱਲ ਭੱਵਿਖ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਕਮਜੋਰ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਆਰਥਿਕਤਾ ਪੱਖੋਂ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵੱਧ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਬੀਜ ਉੱਗਣ ਸਮੇਂ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਨਦੀਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਉੱਗ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਪਰਵਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਸਾਬਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਵਰਦਾਨ ਬਦਲੇ ਕੁਝ ਸਾਰਪ ਵੀ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਰਵਾਸ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੌਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਜਬੂਰੀ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਚਿੰਤਕ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਸ਼ਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰੁਜਗਾਰ ਦੇ ਸਹੀ ਮੌਕੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਅਵਸਰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਦੇ ਹਨ, ਬੇਸ਼ੁੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਕਠਿਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਗੁਣਾਂ ੫੦ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਦੁੱਖ ਭੁੱਲ ਜਾਦੇ ਹਨ।ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਟੈਕਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ

ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਰਹੇ
ਨਸ਼ਈ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ਈ ਬੱਚੇ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲੀ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਸੂਝਵਾਨ ਬਣ ਜਾਣ । ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਖੋਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੂਬਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੁਆਰੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਲੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਰਾਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਸੀਆਂ ਮਨਭਾਉਂਦੀ ਖੁਰਾਕ ਹੋਵੇ ।ਠਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਹਾਤੇ ਖੋਲੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਹਤ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਕ ਬੜਾ ਹਾਸੋਹੀਣਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਸਿਹਤ ਲਈ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਰਾਬ ਮਾੜੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਕਿਉਂ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ ? ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਕਿਉਂ ਖੋਲੇ ਹਨ ? ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਭਾਗ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਉਪ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਪੀ-ਐਚ. ਡੀ. ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਇਕ ਸਮੇਂ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ,ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਵਿਵਾਦ ਗ੍ਰਸਤ ਬਿਆਨ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਿਆਣੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਾਂਗ ਸ਼ਰਾਬ ਬੰਦੀ ਨੂੰ ਵੀ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਤੇ ਹੁਣ ਨਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਇਸ ਚੋਣ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।ਹੁਣ ਬਿਹਾਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਨਸ਼ਾਮੁਕਤ ਸੂਬਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ।ਅਕਾਲੀ,ਕਾਂਗਰਸੀ,ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਸਮੇਂ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫਾਰਮ ਭਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,ਉਸ ਵਿਚ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲੀ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਸੂਝਵਾਨ ਬਣ ਜਾਣ । ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਖੋਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੂਬਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਹਰਿਆਣਾ ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੁਆਰੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਲੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਰਾਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਸੀਆਂ ਮਨਭਾਉਂਦੀ ਖੁਰਾਕ ਹੋਵੇ ।ਠਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਹਾਤੇ ਖੋਲੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਜਿਆਣੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਰਾਬ ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰਦੁਆਰ ਤੇ ਹੋਰ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜੁਆਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਮਹਿੰਗੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਸਸਤੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਹੈਰੋਇਨ ਲਈ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 3000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਖਰਚਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਦਰਦ ਦੂਰ, ਖੰਘ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਜੋ ਨਸ਼ਾਂ ਦੇਦੀਆਂ ਹਨ,ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਬਪਰੇਨੋਰਫਿਨ ਦੀ ਗੋਲੀ ਕ੍ਰੀਬ 7 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੋਲੀ ਤਾਂ ਹੈ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਪਰ ਲੋਕ ਇਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਜੁੱਗ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ।ਜਿਆਣੀ ਪਾਸ ਜਿਹੜਾ ਮਹਿਕਮਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਗਰਭਵਤੀ ਔਤਰਾਂ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਨਸ਼ਈ ਮਾਵਾਂ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਨਸ਼ਈ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁਣ ਆਦਮੀਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ, ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ, ਸਮੈਕ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਠਲ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜਿਹੜੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਰੀ ਰਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਨਸ਼ਈ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਸ਼ਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਹੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਜੂਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ।ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਰਦ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਕੀਨ, ਹਾਈਡਰੋਕੋਡੀਨ, ਮੈਥਾਡੋਨ, ਹਾਈਡਰੋਮਾਰਫੋਨ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੈਕ,ਹੈਰੋਇਨ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ਈ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ।ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਰ 25 ਮਿੰਟ ਬਾਦ ਨਸ਼ਈ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਨਸ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ।ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਓਹਾਈਹੋ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2004 ਵਿਚ 199 ਸੀ, ਜੋ 2013 ਵਿਚ ਵੱਧ ਕੇ 1691 ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਬੱਚੇ ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ ਮਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਤੁਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਕਰਾ ਸਕਦੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੰਮਣ ਦੇ 2 ਘੰਟੇ ਬਾਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੁਸਤੀ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਦੁੱਧ ਪਿਆਉਣ ਪਿਛੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ 22 ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਾਲੀ ਇਕ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗੀ ਅਵਸਥਾ, ਮਿਹਦਾ ਤੇ ਅੰਤੜੀਆਂ, ਆਮ ਸਿਹਤ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟੀਆਂ, ਦਸਤ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ, ਨਾਸਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਵਰਗੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਚਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨੀਂਦ ਲਿਆਉਣ, ਦਰਦ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦੁਆਈ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਚਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ।ਨਸ਼ਈ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਇਹ ਬੱਚੇ ਕਈ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਮ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਆਕਸੀਜਨ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਕਸਰ ਘਰ ਵੀ ਆਕਸੀਜਨ ਲਗਾ ਕੇ ਲਿਆਂਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਰਨ ਦਰ ਆਮ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੇਪਰ ਦਾ ਇਕਾਨੋਮਿਸਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈਰੋਇਨ ਕੇਵਲ ਪੁਰਸ਼ ਵਰਤਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜਵਾਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੱਧੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹਨ। ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗੋਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਹਨ। ਸਾਲ 2007 ਵਿਚ 3 ਲੱਖ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈਰੋਇਨ ਵਰਤਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ 2013 ਵਿਚ ਦੁਗਣੀ ਤੋਂ ਵੱਧ 6 ਲੱਖ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਕੀਨ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਘੱਟੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਮੰਗ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧੀ ਹੈ ,ਉੱਥੇ ਸਪਲਾਈ ਵੀ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਫ਼ੀਮ ਦੀ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮੈਕਸੀਕੋ ਤੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਮਾਇਨਮਾਰ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਫ਼ੀਮ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੀਸਰਾ ਵਡਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਇਸ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹੈ,ਇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਰੁਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਸਮਾਜ ਹੀ ਚੰਗਾ ਸਮਾਜ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਸਾਰੂ ਕਦਮ ਚੁਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਫ਼ੀਮ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਉਨੀ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਦਵਾਈਆਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਉਪਰ ਵੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਹੇਜ਼ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਘਰ ਤੋਂ ਹੋਣੀ ਚਹੀਦੀ ਹੈ ।ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ , ਬਿਹਾਰ ਤੇ ਮੁਸਲਮ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ,ਉੱਥੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਸਮੇਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁੰਮਟਾਲਾ
001-937-573-9812
gumtalacs@gmail.com

ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

ਤਿਉਹਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਸਥਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ, ਪਿਆਰ, ਮਿਲਵਰਤਣ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵੰਡਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਤਿਉਹਾਰ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਇਤਿਹਾਸਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਹੱਤਵ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਉਹਾਰ ਸਾਦਗੀ, ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਕਈ ਵਾਰ ਦਿਖਾਵੇ, ਭੀੜ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਹੀ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਾਰਥਕ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਾਡੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸਿਹਤ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਾ ਬਣਨ। ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਰਕ, ਬਗੀਚੇ, ਝੀਲਾਂ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ, ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ! ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵਿਗਾੜਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ। ਇਸ ਵਾਰ ਛੱਠ ਪੂਜਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਆਸਥਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਛੱਠ ਪੂਜਾ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਸਥਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਪੂਜਾ ਸਮੱਗਰੀ, ਫੁੱਲਾਂ, ਪਲਾਸਟਿਕ, ਪੈਕਿੰਗ ਦੇ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟਣਾ ਕਿਹੜੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮਰਿਆਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਸੂਰਜ ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਗੰਦਾ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਸਾਨੂੰ ਜੀਵਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ?

ਹਜੇ ਦੀਵਲੀ ਸਮੇਂ ਚਲਾਏ ਪਟਾਕਿਆਂ ਨਾਲ? ਹੋਈ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹਵਾ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਨਦੀਆਂ ਨਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ?-ਨਾਲ? ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਜਾ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਹਰ ਪਾਸੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤਿਉਹਾਰ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਗੰਦਗੀ, ਕੂੜਾ-ਕਰਕਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਸੌਗਾਤ। ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਗੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਕੂੜਾ ਸੁੱਟਣ ਵੇਲੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਖ਼?ਆਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਖੇਡਦੇ ਹਨ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਵੀ ਸੈਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਸਾਂਝੀ ਥਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਜਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹੇ ਮੈਦਾਨ ਨਹੀਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠਾਂ ਲਈ ਵਰਤ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ, ਪਾਣੀ, ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਥਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਮੌਕੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਸੰਭਾਲਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਗਮ ਕਾਰਨ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਜਿੱਥੇ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇ, ਉੱਥੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ, ਢੁਕਵੇਂ ਸਥਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪੱਖੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਾਈਏ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ? ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਕੂੜੇਦਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰੌਣਕਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਾਰ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਗੰਦਗੀ ਦਾ ਬੋਝ ਚੁੱਕਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਸਾਨੂੰ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਸਾਫ਼ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇਗਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਬਦਲਵੇਂ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵੀ ਹੈ।

ਬਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿਸਰਾਓ ... 9988901324

ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ

ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੱਥ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਣ। ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇ । ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਕੰਮ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ , ਕਿ ਕੰਮ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਕਿਉਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦਾ ਹੈ ? ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਦੀ ਸੋਚ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ । ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੰਮ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੋਚ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕੰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਣਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ , ਉਹ ਹੀ ਛੋਟੀ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਾ ਹੈ , ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਛੋਟਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਲੋਕ ਕੀ ਸੋਚਣਗੇ ? ਉਹ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਗੇ ? ਜਦ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵੱਲ ਹੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਸ ਸ਼ਸ਼ੋਪੰਜ ਵਿੱਚ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ- ਕੀ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਛੋਟਾ ਹੈ ? ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਸ਼ੋਭਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸੇ ਹੀ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਜਦ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਛੋਟਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ? ਇੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦੂਸਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਸੋਚ ਇਹ ਹੈ। ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦੇ ਵਾਲੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਬੁਰਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇੱਥੇ ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੱਡੀ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਾ ਸੋਚੋ। ਬਲਕਿ ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਵੀ ਚੁਸਤ ਤੇ ਫੁਰਤੀਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮਨ ਵਿਹਲਾ ਤੇ ਖਾਲੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮਾੜੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਨਾ ਸਮਝਣ। ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਖਾਲੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਿਹਲੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨ । ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਵੀ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣਗੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਹੁਨਰਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾ ਸਕਣਗੇ।

ਗੀਤਾ ਜੋਸਨ
ਸੰਪਰਕ - 9646568045

ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ !

ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਲਈ ਮਹਾਨ ਟੀਚੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਇਹਨਾਂ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਸਾਨੂੰ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਦੋਲਨ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ। ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਤਨ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨ ਲਈ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਣ ਕਦੇ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਦੇ ਅੱਗ, ਕਦੇ ਝਰਨੇ। ਕੁਝ ਭਾਸ਼ਣ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ, ਉਹ ਭਾਸ਼ਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੋਚ, ਕਾਰਵਾਈ, ਅਤੇ ਨਿਰਸਵਾਰਥਤਾ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਗ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਤੱਤ ਵਿਰੋਧੀ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੈਗੰਬਰ (ਸ.ਅ.ਵ.) ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸਮਤ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਏਕਤਾ ਦੀ ਘਾਟ, ਸਹੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੇ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਭਟਕਣਾ ਇੱਕ ਝਰਨੇ ਵਾਂਗ ਸਨ, ਜੋ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ÷ਖੈਰ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਉੱਠ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਚਾਈਆਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਵਾਂਗਾ।÷ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਵੁਕ ਭਾਸ਼ਣ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਆਮ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧੂੰਏਂ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਣ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਾਠਕ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਪਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਭਾਸ਼ਣ ਇੱਕ ਬੁਝੀ ਹੋਈ ਅੱਗ ਦੇ ਧੂੰਏਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ, ਬੁਲਾਰੇ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਗੁਣ, ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਸੁਰ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਘਾਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਭਾਸ਼ਣ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਨਤਕ ਰਾਏ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੁਣ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੇਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਗਰਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਵੀ ਵਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਲੋੜੀਂਦੇ ਟੀਚੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਅਤੀਤ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਖੂਨੀ ਇਨਕਲਾਬ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਖੂਨ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਲਈ ਗਰਮ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਬਣਾਉਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸੋਚ ਦੇ ਕੇ ਮੁਜਾਹਿਦ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਨੇਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਬ੍ਰਹਮ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤਾਂ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਭਿਆਨਕ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਿਆ ਹੈ, ਸੁਆਰਥੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਦਿਮਾਗਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਲੋਕ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨਾਲ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੋਣਗੇ। ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣਦੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਅਪੰਗ ਮਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਮਨ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਣ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਸੁਨੇਹਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਪਰ ਜੋ ਇਸ ਕਲਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਦੇਖੋ ਕਿ ਇਹ ਕੌਣ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੇਖੋ ਕਿ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਓ ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੀਮਤੀ ਗੱਲ ਜੋੜੀਏ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਿਰਦਾਰ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਝੂਠਾ ਸੱਚ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਆਪ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੇਤਾ ਦਾ ਜੀਵੰਤ ਭਾਸ਼ਣ ਲੱਖਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਦੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਕਦੇ ਇੱਕ ਜਵਾਬ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਦੋਵੇਂ ਰੂਪ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣਾ ਇੱਕ ਬੁਲਾਰੇ ਦੀ ਕਲਾ ਦੀ

ਕਾਲਮਨਵੀਸ: ਜ਼ਫ਼ਰ ਇਕਬਾਲ ਜ਼ਫ਼ਰ

ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਹੈ।

ਦੁਨਿਆਵੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਖੂਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਬੂੰਦ ਵਹਾਉਣ ਦੀਆਂ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਦਾ ਪਿਆਸਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸਥਿਤੀ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਭੱਜਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਧੋਖੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੋ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿਓ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲਓ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬੇਜਾਨ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਫਲ ਰਸਤਾ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਿਆਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹੱਥਕੜੀਆਂ, ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਬੇੜੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਸਰੀਰ, ਇਹ ਜਨਤਕ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੇਤਾ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦ ਜ਼ਹਿਰ ਪੀਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੂਜਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ਹਿਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੇਖੀਏ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਨੇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਹਰ ਨੇਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਭਾਸ਼ਣ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਉੱਭਰਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬੁਲਾਰਾ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭਾਸ਼ਣ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਹਰ ਸ਼ਬਦ, ਹਰ ਵਾਕ ਨੂੰ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀਆਂ ਭਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਜੋ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਅਰਥ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣਾ ਮਹੱਤਵ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਹਰ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਸੌਖ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੋ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਦੇ ਚਮਕਦਾਰ ਚਿਹਰੇ, ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸਕਰਾਹਟਾਂ, ਕਾਰੋਬਾਰ, ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਆਫ਼ਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਲਓ, ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨੇਤਾ ਬਣਾਓ ਜਿਸਦੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਿੱਛੇ ਅਜਿਹਾ ਦਿਲ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬਸੰਤ ਲਿਆ ਸਕੇ, ਖਾਦ ਬਣ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਜਜ਼ਬ ਕਰ ਸਕੇ, ਜੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕੇ, ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਸੁੰਦਰ ਫੁੱਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਸਕੇ।

PREETNAMA ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ Online and Print Media

27 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 03 ਦਸੰਬਰ, 2026

ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਅੰਦਰ ਕੈਦ ਔਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ

ਅਸੀਂ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਵਿਗਿਆਨ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਨੇ ਵੱਡੀਆਂ ਪੁਲਾਂਘਾਂ ਪੁੱਟੀਆਂ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਡਾਕਟਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਵਿਗਿਆਨੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਗੂ ਬਣ ਕੇ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਇਸ ਚਮਕ ਪਿੱਛੇ ਔਰਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਯਥਾਰਥ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਔਰਤ ਬਾਹਰਲੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਸਾਬਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅੰਦਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਿਊਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ?

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਜੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਅਦਿੱਖ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੈਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਬੋਲਣਾ ਹੈ, ਕੀ ਪਹਿਨਣਾ ਹੈ, ਕਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵੀ ਦੂਜਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਦੇ ਪੇਕਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਕਦੇ ਸਹੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਕਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬੱਚੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੀਆਂ-ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਔਰਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਕੜ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਪਛਾਣ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਕਸਰ ਰਵਾਇਤੀ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦੁਖਦਾਈ ਸਥਿਤੀ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਰਦ ਆਪਣੇ ਹੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੇਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਮਰਦ ਜਨਤਕ ਮੰਚਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹੀ ਘਰ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਕੰਧਾਂ ਅੰਦਰ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਬਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਥਨੀ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਸਲੀ ਤਸਵੀਰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਅਤੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਘਰ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਘਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਔਰਤ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਘਰ ਬਣਾਉਣ, ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਲਗਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਉਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਮਲਕੀ ਹੱਕ ਵੀ ਹੈ ? ਅਕਸਰ ਘਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਆਰਥਿਕ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਘਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਘਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜੇ ਵੀ ਇਸ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ©68♥-5 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 15 ਤੋਂ 49 ਸਾਲ ਉਮਰ ਦੀਆਂ 42.3 ਫ਼ੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਕੋਲ ਘਰ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਮਰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 60.1 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਲਿੰਗਕ ਪਾੜਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਔਰਤ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਨਾ ਤਨਖ਼ਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਕੰਮ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਨਿਪਟਾਉਣੇ, ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨੀ, ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਘਰ ਪਰਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਡਿਊਟੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਾਂ-ਵਰਤੋਂ ਸਰਵੇਖਣ 2024 ਅਨੁਸਾਰ ਘਰੇਲੂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਤਨਖ਼ਾਹ ਵਾਲੇ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਔਸਤਨ 289 ਮਿੰਟ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ, ਜਦਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਔਸਤ ਸਮਾਂ 88 ਮਿੰਟ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਮੇਂ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ, ਸਗੋਂ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਅਸਮਾਨ ਵੰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮਰਦ ਲਈ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਹਲਾ ਸਮਾਂ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ

ਸਮਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਔਰਤ ਲਈ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੰਮ ਹੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਰਾਮ ਦਾ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਸਮਾਂ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਆਰਾਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਰਾਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੌਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ? ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਔਰਤ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜਗਰੂਪ ਕੌਰ 7009529882

ਘਰੇਲੂ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵੀ ਹੈ। ਹਰ ਹਿੰਸਾ ਸਰੀਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣਾ, ਉਸ ਦੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਨਾ ਦੇਣਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਜਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ, ਪੈਸੇ ਲਈ ਦੂਜਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਹਰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ, ਰਵਾਇਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

©68♥-5 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 18 ਤੋਂ 49 ਸਾਲ ਉਮਰ ਦੀਆਂ 29.3 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਿਆਹੀਆਂ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹਾਰੇ ਦੀ ਥਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਜੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਔਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ਼ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ, ਆਪਣੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣ, ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਾਇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੀ, ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਮਾਂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ, ਸੁਪਨੇ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਮਰਦ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣਾ ਵੀ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਲਿੰਗ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਸੋਚ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਘਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਔਰਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮਰਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਸਾਂਝੇ ਹੋਣ, ਆਰਥਿਕ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਇਦਾਦੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੁਚਲਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਮਯਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸਲ ਤਰੱਕੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ, ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ, ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਦਰ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲੇਗਾ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਔਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਬਣਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਨਗੀਆਂ, ਉਸ ਦਿਨ ਹੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਰਥਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕਰੋੜਾਂ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਧੜਕਣ 'ਮਜ਼ਾਕ ਰਾਤ' ਅਤੇ ਇਮਰਾਨ ਅਸ਼ਰਫ਼....

ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ...

ਲੇਖਕ ਸ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਪੁਰੀ 5592850841

– ਅੱਜ ਦੀ ਦੌੜ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਕੋਲੋਂ ਹਾਸੇ ਦੇ ਪਲ ਗੁਾਚਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹਾਸਾ ਕਿਤੇ ਵਰਿਆਂ ਬਾਅਦ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦਾ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਭੱਜ ਦੌੜ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਾਸੇ ਦੇ ਕੁਝ ਪਲ ਮਨ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਜਗਤ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਲੋਕ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਣ ਯੋਗ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ । ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦਾ ਚੰਗਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਸਾਨੂੰ ਹਸਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਕੁਝ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ।

ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦੁਨੀਆ ਟੀਵੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ "ਮਜ਼ਾਕ ਰਾਤ" ਇੱਕ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਨਾਂ ਹੈ । ਇਮਰਾਨ ਅਸ਼ਰਫ਼ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਹੇਠ ਇਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 14 ਅਗਸਤ 2023 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ । ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਲਾਕਾਰ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦਾ ਜਾਦੂ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ । ਇੱਕ ਹਾਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਮਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ, ਸਾਥੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸੁਖਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਅਜਿਹੇ ਕਲਾਕਾਰ ਸਦੀਆਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ?? ਇਮਰਾਨ ਅਸ਼ਰਫ਼ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਿਆਂ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਦੇ ਇਸ ਪੱਖ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਾਚੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਪੀਬੀਸੀਐੱਫ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਲੀਡਰਜ਼ ਅਵਾਰਡ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸਰਵੋਤਮ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਿਆ । ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹਾਸੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਉਸ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਹੈ । ਅਜਿਹਾ ਮਜ਼ਾਕ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬੀ, ਸਰੀਰਕ ਬਣਤਰ, ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਮਜਬੂਰੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਅਸਲ ਕਾਬਲੀਅਤ ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ।"ਮਜ਼ਾਕ ਰਾਤ" ਵਰਗੇ ਮੰਚਾਂ ਕੋਲ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਕਲਾਕਾਰ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਇਹ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ ।

ਜਦੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਪਾ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਦਾ ਸਲੀਕਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੱਖਰੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ।ਹਾਸੇ ਦੀ ਉਹ ਘੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਹਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੱਸਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਮੁਸਕਰਾਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਮਨ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਘ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕਲਾਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੱਚਘਰੜ ਕਮੇਡੀ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

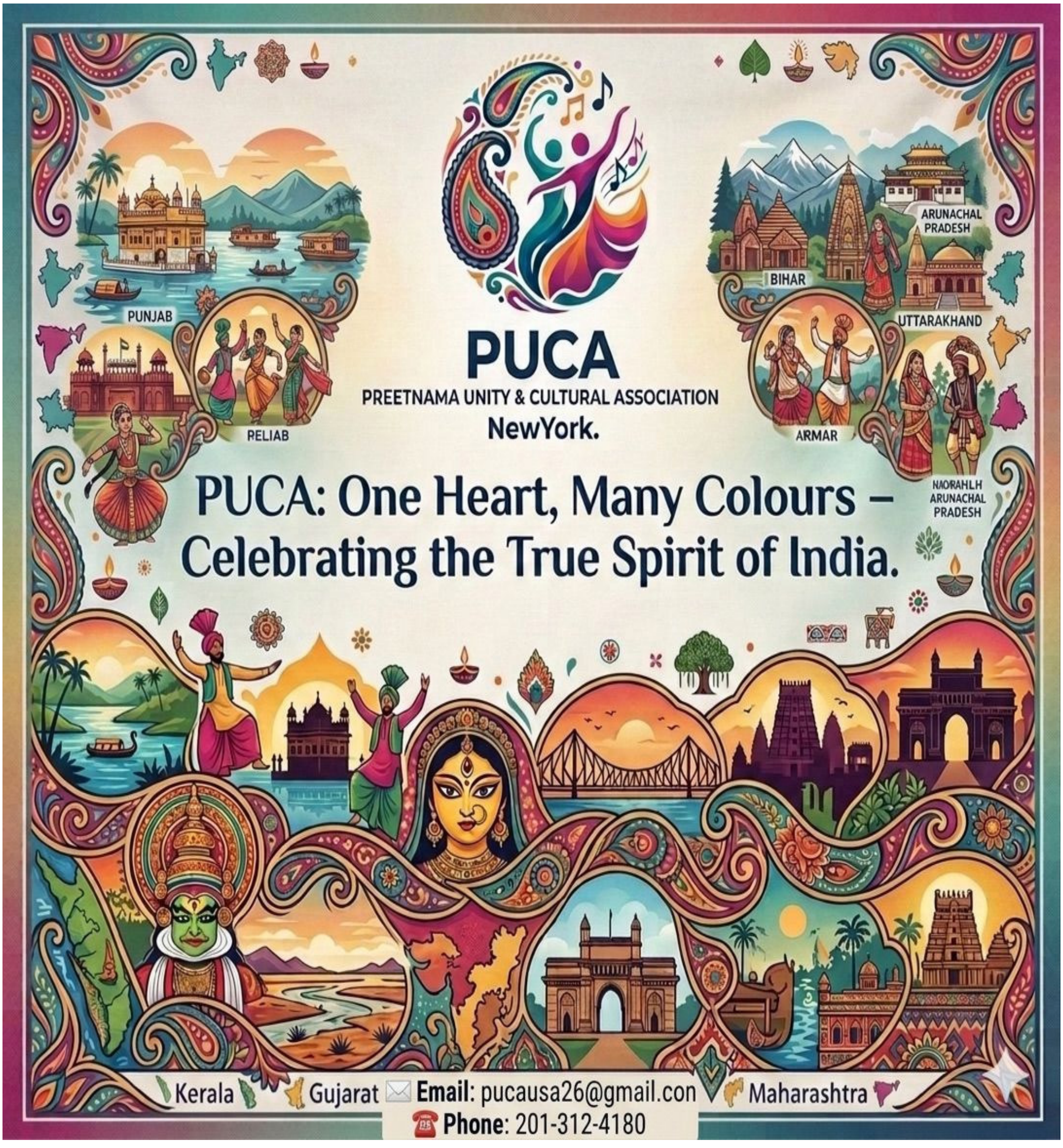

ਪ੍ਰੀਤ ਫੁਲਵਾੜੀ

ਕਵਿਤਾ

ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿ ?ਓ ਕੋਈ ਅਕਲ ਵਾਲਾ ? ਕੰਮ ਕਰੋ,
ਇਹ ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ, ਲਿਖਿਆ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹੋ,
ਆਪਣੇਂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਮਾਏ ਹੋਏ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ?,
ਨਸ਼ਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਨਾਂ ਭਰੋ,
ਆਪਣੇਂ ਦੇਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ,
ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਡਰੋ,
ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਬੁਰੀ ਆਦਤ ਪੈ ਗਈ ਹੈ,
ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਬੁਰੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਲ ਵੀ ਨਾਂ ਖੜ੍ਹੋ,
ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡਾ ਯਾਰ,ਮਿੱਤਰ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫੜਾਵੇ,
ਤਾਂ 'ਦਿਲਸ਼ਾਨ' ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਓ, ਨਾਂ ਫੜ੍ਹੋ।

ਦਿਲਸ਼ਾਨ,
ਮੋਬਾਈਲ -99143 04172

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ /ਕਵਿਤਾ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ, ਤੂੰ ਕੌਡੇ ਰਾਖਸ਼ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ।
ਸੱਜਣ ਠੱਗ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨਾ ਤੇ ਵੰਡ ਛਕਣਾ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ।
ਪਰ ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਬੜਾ ਕੁੱਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਥੇ।
ਹੱਕ ਦੀ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਭਾਗੋ ਝੁਕਾ ਰਿਹਾ ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ।
ਮੁੜ ਫਿਰ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਨਮ ਦਾਤੀਆਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦਿਸ ਰਿਹਾ।
ਇਕ, ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਨਾਮ ਤਾਂ ਬਥੇਰਾ ਜਪਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ।
ਪਰ ਨਿਮਰਤਾ, ਚੰਗਿਆਈ ਤੇ ਸਦਾਚਾਰ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ।
ਵੱਖ, ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਵਾਲੇ ਇਕ, ਦੂਜੇ ਦੀ ਜਾਨ ਦੇ ਵੈਰੀ ਬਣ ਗਏ ਨੇ।
ਉਹ ਇਕ, ਦੂਜੇ ਦੇ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਨੇ।
ਜ਼ਾਲਮਾਂ, ਪਾਪੀਆਂ ਤੇ ਝੂਠਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਤੇ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ।
ਰਹਿਮ-ਦਿਲਾਂ, ਈਮਾਨਦਾਰਾਂ ਤੇ ਸੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੂੰਜੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ।
ਕਿਰਤ ਕਰੋ ਤੇ ਵੰਡ ਛਕੋ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋ ਗਏ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ।
ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਕੇ ਧਨ,ਦੌਲਤ ਕੱਠੀ ਕਰਨੀ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਜਾਣੇ।
ਤੇਰੇ ਦਰਸਾਏ ਰਸਤੇ ਤੇ ਜੇਕਰ ਚੱਲਿਆ ਨਾ ਹੁਣ ਵੀ ਮਨੁੱਖ,
ਬਣੇਗੀ ਨਰਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਨਾ ਕੋਈ ਮਿਲਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁੱਖ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਫੋਨ 9915803554

ਪਲੀਤ ਗੰਗਾ

ਕਹਿਰ ਖੁਦਾ ਦਾ ਆਹ ਕੀ ਹੋਇਆ,
ਗੰਗਾ ਪਈ ਪੁਕਾਰੇ ॥
ਅੱਧਛੜੀਆ ਆਹ ਲੋਥਾ ਲੈ ਕੇ,
ਮੈਂ ਰੋਵਾ ਖੜੀ ਕਿਨਾਰੇ ॥
ਰਾਮਰਾਜ ਦਾ ਹਾਕਮ ਰੌਲਾ ਪਾਵੇ,
ਚੜਕੇ ਰੋਜ ਚੁਬਾਰੇ ॥
ਜਿਉਦੇ ਜੀਅ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਪਾਣੀ ,
ਕੀ ਚੱਟਣੇ ਗਿਰੀ ਚੁਹਾਰੇ ॥
ਪਰਜਾ ਮੋਈ ਤੋਂ ਹੱਸੇ ਸਹਿਨਸ਼ਾਹ ,
ਆ ਗਏ ਲੋਥਾ ਦੇ ਵਣਜਾਰੇ ॥
ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਗੰਗਾ ਮਈਆ ਬਲਾਉਦੀ,
ਰਲਗੇ ਠੱਗ ਚੋਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ॥
ਐਨੀ ਪਲੀਤ ਨਾਂ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਯੁੱਗ ,
ਜਿੰਨਾ ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਸਰਕਾਰੇ ॥
ਕਲਮ ਰੋਈ ਜਜਬਾਤ ਵੀ ਰੋ ਪਏ ,
ਦੱਸੋ ਕੀ ਸੁਰਜੀਤ ਉਚਾਰੇ ॥
ਸੁਰਜੀਤ ਫੁਲੇੜਾ 9815533945

ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸੁਹੱਪਣ

ਕਿੰਨੀ ਦੂਰੋਂ ਉੱਡਕੇ ਪੰਛੀ ਦੇਸ਼
ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ,
ਝੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲੋਲਾਂ ਕਰਦੇ
ਫਿਰਦੇ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਉਂਦੇ ।
ਪਹਾੜ, ਸਮੁੰਦਰ, ਹੱਦਾਂ ਟੱਪ ਕੇ
ਆ ਜਾਦੇਂ ਬਿਨ ਬੁਲਾਏ,
ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਰਹਿ ਕੇ ਇੱਥੇ,
ਹੋ ਜਾਣ ਫੇਰ ਪਰਾਏ।
ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੋਹਣਾ ਬਣਾਉਦੇਂ
ਨਾਲ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ?,
ਬੰਨ੍ਹ ਕਤਾਰਾਂ ਅਸਮਾਨੀ ਉੱਡਦੇ
ਸਭ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲੈਦੇ।
ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਆਉਦੇਂ ਇੱਥੇ
ਕਿੰਨਾਂ ਪੈਡਾ ਕਰਕੇ,
ਹਜਾਰਾਂ ਮੀਲ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਿਆਂ ਤੋ
ਉੱਡਾਣਾਂ ਲੰਮੀਆਂ ਭਰਦੇ।
ਰੱਬ ਤੋਂ ਸੋਹਣੇ ਰੰਗ ਰੰਗਾਏ
ਪਿਆਰ ਇੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰੀਏ,
ਹਵਾ, ਪਾਣੀ ਆਪਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਰੱਖੀਏ
ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਭਰੀਏ।
ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੇ ਕਰਦੇ
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਈਏ,
ਪੰਛੀ ਖੁਸ਼ ਤੇ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਖੁਸ਼
ਇਹਨਾਂ ਤਾਈਂ ਬਚਾਈਏ।
'ਪੱਤੋ' ਰੁੱਸ ਨਾ ਜਾਣ ਸਾਡੇ ਨਾਲ,
ਵੇਲਾ ਹੱਥ ਨੀ ਆਉਣਾ,
ਕੁਦਰਤ ਜਦ ਤਬਾਹੀ ਕਰਦੀ
ਫੇਰ ਪੈਂਦਾ ਪਛਤਾਉਣਾ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 94658-21417

ਕਵਿਤਾ

ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀਂ,
ਵਗਦੇ ਰਹਿਣ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ?,
ਇਸਦੇ ਹਰ ਗ਼ਰੀਬ ਵਸਨੀਕ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਮਿਲ ?ਦੀ ਰਹੇ,
ਮਰੇ ਨਾਂ ਕੋਈ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ?,
ਕਿਸੇ ਧੀ,ਭੈਣ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਨਾਂ ਦਾਗ਼ ਲੱਗੇ,
ਕਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ(ਬੇਅਦਬੀ)ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਕੁੱਖ ਨਾਲ ?,
ਹਰ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਸੰਘਣੀ ਛਾਂ ਹੋਵੇ,
ਹਰੇ-ਭਰੇ ਰੁੱਖ ਨਾਲ ?,
ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਗਰਮੀ ਤੇ ਧੁੱਪ ਨਾਲ ?,
ਹੱਸਦਿਆਂ, ਵੱਸਦਿਆਂ ਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਅੱਖ ਸਾਫ਼ ਰਹੇ,
ਹੰਝੂ ਨਾਂ ਆਵੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ?,
'ਦਿਲਸ਼ਾਨ' ਰਚਨਾਂਵਾਂ ਲਿਖਕੇ ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਕਰਾਉਂਦਾ ਰਹੇ,
ਇਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਭੁਕ ਨਾਲ ?।

ਦਿਲਸ਼ਾਨ,
ਮੋਬਾਈਲ - 99143 04172

ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ ਮਿਲਿਆ

ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ ਮਿਲਿਆ ਸਾਨੂੰ ਦਿਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ,
ਕੀ ਲੱਭੇ ਲੋਕ ਭਾਲਣ ਭੈੜੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ?
ਟਹਿਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਆਵੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ,
ਟਹਿਣੀ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਆਵੇ ਖੁਸ਼ਬੋ ਗੁਲਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ।
ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨਾ ਕੱਲੇ ਬੈਠ ਕੇ ,ਲਾ ਕੇ ਦਿਲ ,
ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਫੇਲ੍ਹ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਹੀ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ।
ਜਦ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ," ਉਹ ਕਿੱਦਾਂ ਅਮੀਰ ਬਣਿਆ ?"
ਹੰਕਾਰ ਦੀ ਬੋ ਆਈ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ।
ਸੁੱਕੇ ਤਲਾਬ ਨੂੰ ਤੱਕ ਕੇ ਕਹਿਣ ਇਹ ਪਰਿੰਦੇ,
" ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਪਾਣੀ ਕਿਹੜੇ ਤਲਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ?"
ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖ ਯਾਰੋ ,ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ,
ਉਹ ਆਪ ਜਨਤਾ ਵੇਖੀ ਜਾਵੇ ਨਕਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ।
ਦਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਨਫਰਤ ,ਸਭ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਸਮਝੋ ,
ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦਾ ਵੇਖਾਂਗੇ 'ਜਨਾਬ' ਵਿੱਚੋਂ ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ (9915803554)

ਕਵਿਤਾ

ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿ ?ਓ, ਤੁਹਾਡਾ ਭਰ ਕੇ ਬੇੜਾ ਡੁੱਬੇ,
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ,ਗੱਭਰੂ ਤੁਸੀਂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕੁੱਬੇ,
ਕਿਉਂ ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ,
ਗ਼ਰੀਬ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵੇਖੋ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਹੜੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ,
ਉੱਜੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਘਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ?ਮਰੇ,
ਹੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਜਦੋਂ ਨਸ਼ਾ ਸਿਰ ਨੂੰ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹੇ,
ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਲਿ ?ਆਂ ਦੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਆ ਗਈ,
ਸਮਝ ਲਉ ਤੁਹਾਡੇ ਬਚਣ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਧਾ ਗਈ,
ਫਿਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੋਂਗੇ,
ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੱਸਣਾ ਭੁੱਲ ਜਾਊਗਾ ਬਹੁਤ ਪਛਤਾਉਂਗੇ, ਰੋਵੋਂਗੇ,
ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਟੱਬਰ ਕੀ ਕਰੂਗਾ,
ਸੰਭਲ ? ਜਾਓ ਅਜੇ ਮੌਕਾ ਹੈ, 'ਦਿਲਸ਼ਾਨ' ਇਹ ਹੀ ਕਹੂਗਾ।

ਦਿਲਸ਼ਾਨ, ਮੋਬਾਈਲ -99143 04172

ਕਵਿਤਾ

ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਇੱਕ ਤੂਫ਼ਾਨ ਹੈ
ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਇੱਕ ਤੂਫ਼ਾਨ ਹੈ,
ਕਈ ਸਵਾਲ ਨੇ, ਕਈ ਦੱਬੇ ਅਰਮਾਨ ਨੇ।
ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਭਾਂਬੜ ਮੱਚਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ,
ਪਰ ਬੁੱਲ੍ਹ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ
ਵਿੱਚ ਜਕੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ।
ਕਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮੋਹ ਰੋਕ ਲੈਂਦਾ,
ਕਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਖ਼ ?ਆਲ ਟੋਕ ਲੈਂਦਾ।
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸਿਤਮ ਸੀਨੇ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਨ ਨੇ,
ਕਈ ਚਿਹਰੇ ਅੱਜ ਬੇਨਕਾਬ ਹੋ ਜਾਣੇ ਸਨ।
ਨਾ ਇਹ ਭਾਂਬੜ ਬੁਝਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਨਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਸਿਤਮ ਜਰੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਨਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਰੋਲੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਨਾ ਆਪਣੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਅਜੀਬ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਲਝੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਜੀ ਹੁੰਦਾ, ਨਾ ਦਰਦ ਕਹਿ ਹੁੰਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਚਿਹਰੇ ਨੇ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਚ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਲ ਡਰਦਾ ਹੈ।
ਪਰ ਸੁਣ ਲਵੋ, ਇਹ ਚੁੱਪੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ,
ਹਰ ਦੱਬੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ਹੈ।
ਮੈਂ ਵੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਾਂ, ਪੱਥਰ ਨਹੀਂ,
ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਤੂਫ਼ਾਨ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬੋਲਣਾ ਹੈ।

— ਜਗਰੂਪ

ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਗਰੀਬ ਨਾ ਹੋਵੇ

ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਭੁਖਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈ ,ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਰਸੀ ਹੀ ਪਿਆਰੀ।
ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਹੈ ਲੈਣਾ ? ਭਾਵੇਂ ਮਰਦੀ ਤੇ ਮਰਜੇ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਰੀ।
ਹੋਰ ਜੇ ਕੋਈ ਕਾਲ ਪੈ ਗਿਆ, ਚੁੱਕ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲੈ ਗਿਆ।
ਜੋ ਔਖੇ ਵੇਲੇ ਨਾਲ ਨਾ ਖੜਦੇ ,ਕਿਉਂ ਮੁੜਕੇ ਉਹ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੜਦੇ।
ਭੋਲਿਓ ਲੋਕੋ ਵਪਾਰੀ ਤੇ ਵਪਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ,ਕੰਮ ਕੱਢਣ ਤੇ ਉਡਾਰੀ ਹੁੰਦੇ।
ਆਪਣਾ ਤਨ ਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਧੋਵੇ ,ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਤੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਵੇ।
ਜਾਂ ਤੇ ਰੱਬਾ ਸਭ ਬਰਾਬਰ ਕਰਦੇ ,ਜਾਂ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਗਰੀਬ ਨਾ ਹੋਵੇ।
ਛੱਡ ਜਖਵਾਲੀ ਸਭ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿਣਾ ,ਬਣਦੈ ਬੜਾ ਸਿਆਣਾ ਤੈਂਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਕਹਿਣਾ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਖਵਾਲੀ
ਮੋਬਾਇਲ 98550 36444

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ

ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਕਲਾਕਾਰ ਆਏ ਆ ਕੇ ਤੁਰ ਗਏ ,
ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਪੈ ਕੇ ਬਿਸਕੁਟਾਂ ਵਾਂਗੂ ਭੁਰ ਗਏ ,
ਬੈਠੇ ਰੋਂਦੇ ਨੇ , ਹਾਏ ਉਇ ਬੈਠੇ ਰੋਂਦੇ ਨੇ ,
ਬੈਠੇ ਰੋਂਦੇ ਨੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ।
ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਛਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀ ,
ਹੁਣ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ , ਬਈ ਹੁਣ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ,
ਹੁਣ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕੀਂ ਪਿੱਠ ਕਰ ਕੇ ।
ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਤੂਤੀ ਬੋਲਦੀ ਸੀ ।

ਕਰਦੇ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਭਲਵਾਨੀ ਕਦੇ ਗੱਡ ਕੇ ।
ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਕੱਢ ਕੇ ।
ਮੁੱਠੀ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ , ਹਾਏ ਉਇ ਮੁੱਠੀ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ,
ਮੁੱਠੀ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਕਰ ਕੇ ।
ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਛਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀ ,
ਹੁਣ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕੀ ਪਿੱਠ ਕਰ ਕੇ ।
ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਤੂਤੀ ਬੋਲਦੀ ਸੀ ।

ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ।
ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਆਨ ਸ਼ਾਨ ਮਿੱਟੀ' ਚ ਮਿਲਾਈ ।
ਚੇਲੇ ਚਾਟੜੇ , ਸਾਰੇ ਹੀ ਚੇਲੇ ਚਾਟੜੇ ,
ਚੇਲੇ ਬਾਲਕੇ ਵੀ ਹੌਲ਼ੀ ਹੌਲ਼ੀ ਸਰਕੇ ।
ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਛਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀ ,
ਹੁਣ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕੀਂ ਪਿੱਠ ਕੇ ।
ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਤੂਤੀ ਬੋਲਦੀ ਸੀ ।

ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਹਤੋਂ ਲੋਕ ਲੈਂਦੇ ਸੀ ਸਲਾਹਾਂ ।
ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਖੋਹੀਆਂ ਜੋ ਸੱਜੀਆਂ ਸੀ ਬਾਹਾਂ ।
ਬਾਜੀ ਅਣਖਾਂ ਦੀ , ਲੋਕੋ ਬਾਜੀ ਅਣਖਾਂ ਦੀ ,
ਬਾਜੀ ਅਣਖਾਂ ਦੀ ਬੈਠ 'ਗੇ ਉਹ ਹਰਕੇ ।
ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਛਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀ ,
ਅੱਜ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕੀ ਪਿੱਠ ਕਰ ਕੇ ।
ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਤੂਤੀ ਬੋਲਦੀ ਸੀ ।

ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਜਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ।
ਟੀਸੀ ਦੇ ਬੇਰ ਨਾ ਮੁਹੱਬਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ।
ਉਹ ਅੱਜ ਫਿਰਦੇ , ਯਾਰੋ ਉਹ ਅੱਜ ਫਿਰਦੇ ,
ਉਹ ਅੱਜ ਫਿਰਦੇ ਜਮੀਨ ਵਿੱਚ ਗਰਕੇ ।
ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਛਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀ ,
ਅੱਜ ਲੰਘਦੇ ਪਿਆਰੇ ਪਿੱਠ ਕਰ ਕੇ ।
ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ।

ਜੀਹਤੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਨ ਵਾਰਦਾ ਸੀ ਕਦੇ ।
ਓਹਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਲ ਵੀ ਨਾ ਸਾਰਦਾ ਸੀ ਕਦੇ ।
ਗੱਲ ਸੁਣਦਾ ਨਾ , ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਦਾ ਨਾ ,
ਗੱਲ ਸੁਣਦਾ ਨਾਂ ਅੱਜ ਕੋਈ ਖੜ੍ਹਕੇ ।
ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਛਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀ ,
ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਪਿੱਠ ਕਰ ਕੇ ।
ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਪੂ ਬਾਪੂ ਆਖਦੇ ਸੀ ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਜਿਹੜੇ ਟੱਬਰਾਂ 'ਤੇ ਪੈ ਗਈ ।
ਪਿੰਡ ਰੰਚਣਾਂ 'ਚੋਂ ਚੁੱਕ ਸਿਵਿਆਂ 'ਚ ਲੈ ਗਈ ।
ਘਰੇਂ ਔਰਤਾਂ , ਲੋਕੋ ਉਇ ਘਰ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ,
ਘਰ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਰਹਿ 'ਗੀਆਂ ਮਰ ਕੇ ।
ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਛਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀ ,
ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਯਮਦੂਤ ਪਿੱਠ ਕਰ ਕੇ ।
ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਕਦੇ ਨਾਂ ਚਲਦਾ ਸੀ ।

ਮੂਲ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ,
ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਧੂਰੀ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ।
ਪੰਜਾਬ 148024

ਰੇਤਲੀ ਜਮੀਨ

ਮਿੱਠੇ ਪਾਣੀਆ ਵੇ ਘੁੱਟ,
ਕਿਉਂ ਨਮਕੀਨ ਲੱਗਦੀ
ਜਰਖੇਜ ਮਿੱਟੀ,
ਕਿਉਂ ਰੇਤਲੀ ਜਮੀਨ ਲੱਗਦੀ
ਸ਼ਹਿਰ ਫੁੱਲਾ ਦੇ,
ਕਿਉਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੰਗੀਨ ਲੱਗਦੀ
ਜਮੀਰ ਮਹਿੰਗੀਆ ਪੁਸ਼ਾਕਾ ਦੀ,
ਕਿਉਂ ਮਸਕੀਨ ਲੱਗਦੀ
ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਹੁਸਨ ਤੇਰਾ,
ਮੇਰਾ ਮਨਭਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ
ਆ ਖਿਆਲਾਂ ਚ,
ਕਿਉਂ ਹਕੀਕਤੋ ਹਸੀਨ ਲੱਗਦੀ

ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਪਲੀਤ ਗੰਗਾ

ਕਹਿਰ ਖੁਦਾ ਦਾ ਆਹ ਕੀ ਹੋਇਆ,
ਗੰਗਾ ਪਈ ਪੁਕਾਰੇ ॥
ਅੱਧਛੜੀਆ ਆਹ ਲੋਥਾ ਲੈ ਕੇ,
ਮੈਂ ਰੋਵਾ ਖੜੀ ਕਿਨਾਰੇ ॥
ਰਾਮਰਾਜ ਦਾ ਹਾਕਮ ਰੌਲਾ ਪਾਵੇ,
ਚੜਕੇ ਰੋਜ ਚੁਬਾਰੇ ॥
ਜਿਉਦੇ ਜੀਅ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਪਾਣੀ ,
ਕੀ ਚੱਟਣੇ ਗਿਰੀ ਚੁਹਾਰੇ ॥
ਪਰਜਾ ਮੋਈ ਤੋਂ ਹੱਸੇ ਸਹਿਨਸ਼ਾਹ ,
ਆ ਗਏ ਲੋਥਾ ਦੇ ਵਣਜਾਰੇ ॥
ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਗੰਗਾ ਮਈਆ ਬਲਾਉਦੀ,
ਰਲਗੇ ਠੱਗ ਚੋਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ॥
ਐਨੀ ਪਲੀਤ ਨਾਂ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਯੁੱਗ ,
ਜਿੰਨਾ ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਸਰਕਾਰੇ ॥
ਕਲਮ ਰੋਈ ਜਜਬਾਤ ਵੀ ਰੋ ਪਏ ,
ਦੱਸੋ ਕੀ ਸੁਰਜੀਤ ਉਚਾਰੇ ॥

ਸੁਰਜੀਤ ਫੁਲੇੜਾ
9815533945

ਇਹ ਦਿਨ ਵੀ ਰਹਿਣੇ ਯਾਦ

ਦਿਨ ਹਾ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 382 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 27 NOV TO 03 DEC., 2026

No body have time to watch TV Advertisement
No body have time to read Physical newspapers

It's social time.

Online News, Advertisement, Promotion Anytime anywhere.

Doesn't matter where are you.

Advertisement with Preetnama.
Promote your business with TalkShow
We gave social stage to show yourself and your Business.

Business Persons, Doctor,
Advocates, VISA, Tour Travel, Actor, Singers,
writers come Join or TalkShow
and Advertisement with us on national
& International based.

Search Just
Preetnama
Youtube
Facebook
Twitter
Instragram
LinkedIn
Tiktok

No ned to go anywhere, Just leave message on
WhatsApp or email us. We will call you back.

Contact immediately

+1 201-312-4180,+1 917-328-8436

www.preetnama.com, www.preetnews.com
Email- preetnamausa@gmail.com